

HANINGE KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2017

Innehållsförteckning

VÄLKOMMEN TILL HANINGE	4
HÄNT I HANINGE	5
EKONOMI I KORTHET	6-7
KOMMUNENS ORGANISATION	8
SÅ STYRS HANINGE KOMMUN	9
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	10-53
Utveckling ur olika perspektiv.....	10-12
Intern kontroll.....	13
Framtida utmaningar.....	14
Uppföljning av fullmäktiges mål.....	15-27
Verksamhetsutveckling och förbättrad kvalitet.....	28-29
Finansiell analys.....	30-37
Redovisning av uppdrag.....	38-47
Personal.....	47-53
NÄMNDERNAS VERKSAMHETSBERÄTTELSE	54-70
Kommunstyrelsen.....	54-55
Grund- och förskolenämnden.....	56-57
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	58-59
Kultur- och fritidsnämnden.....	60-61
Socialnämnden.....	62-63
Stadsbyggnadsnämnden.....	64-65
Äldrenämnden.....	66-67
Södertörns upphandlingsnämnd.....	68
Södertörns överförmyndarnämnd.....	69
Revisionen.....	70
SAMMANSTÄLLNING KONCERNEN	71-74
ÅRSBOKSLUT	75-93
Resultaträkning.....	75
Balansräkning.....	76
Kassaflödesanalys.....	77
Noter.....	78-85
Resultaträkning vatten och avlopp.....	86
Balansräkning vatten och avlopp.....	86
Noter vatten och avlopp.....	87-89
Redovisningsprinciper.....	90-91
Ordlista.....	92-93
REVISIONSBERÄTTELSE	94-95

Välkommen till Haninge!

Haninge kommun har god ordning i ekonomin och kommunen har en fortsatt positiv soliditet. Skola, tillväxt, företagande och bostadsbyggande har fortsatt stått i fokus under 2017. Det ger goda förutsättningar inför framtiden och nu höjer vi våra ambitioner ytterligare.

För oss är Haningeborna det allra viktigaste. Det är invånarna som ger hjärta och känsla till en plats. Haninge är en expansiv inflyttningkommun där allt fler människor har valt att bosätta sig. Det har nu färdigställts närmare 2 600 bostäder under denna mandatperiod och fler kommer det att bli. Haninge bygger stad och vi har goda förutsättningar att både växa och utvecklas till en än mer attraktiv kommun att leva i, vi passerar nu 88 000 invånare. Regeringen har också utsett Hemfosa i Haninge till en av platserna i landet där det kan komma att byggas en helt ny stad, eller om man så hellre vill tätort.

Utbildning är nyckeln till goda framtidsutsikter. Att satsa på skolan är en av våra viktigaste uppgifter. Vi har kunnat se förbättringar i skolresultaten vilket ger god energi för det fortsatta arbetet med att förbättra skolresultaten, men det återstår fortfarande en hel del. Skolan i Haninge ska vara jämlik och likvärdig samt kompensera för barn och ungas olika förutsättningar. Investeringar i våra barn och ungdomars arbetsmiljö fortsätter.

Under året har kommunen besökts av flera statsråd och vi konstaterar att vi är en intressant kommun ur många olika perspektiv. Haninge är och ska vara en växande och välkommande kommun som står öppen mot sin omvärld. Bostadsbristen i kommunen drabbar invånare i alla åldrar. Därför är det viktigt att prioritera bostadsbyggandet. Det gör vi genom att bygga tätare och samtidigt skapa förutsättningar för att uppfylla våra åtaganden i det under året beslutade klimat och miljö-politiska programmet.

Kommunens näringslivspolitik ska fokusera på att få fler jobb med fler och växande företag till Haninge. Jobben är grunden för Haninges utveckling och välstånd. Haninge ska erbjuda goda förutsättningar för företag som idag verkar i kommunen eller som i framtiden vill etablera sig här.

Haninge kommun har en god ekonomi vilket är grunden för en fortsatt ljus framtid. Med Haningebornas bästa för ögonen fortsätter vi satsningarna på barn och unga, ökat bostadsbyggande, fler i jobb och stärkt välfärd. Tillsammans utvecklar vi den fantastiska kommun som Haninge är att leva, bo och verka i.

Meeri Wasberg (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Övre raden: Anette Haaf (S) Äldrenämnden, Meeri Wasberg (S) Kommunstyrelsen, Maria Fägersten (S) Grund- och förskolenämnden, Mehmet Coksürer (MP) Kultur- och fritidsnämnden. Undre raden: Anders Nordlund (S) Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Göran Svensson (S) Stadsbyggnadsnämnden, Petri Salonen (C) Socialnämnden

Foto: Fredrik Hjerling

Hänt i Haninge

Haninge fortsätter att växa

Haninge växer och kommunen hade vid årsskiftet 88.037 invånare. Invånarantalet ökade med 2 344 personer under året. Antal färdigställda lägenheter i flerbostads- och småhus fortsätter att öka. Många barnfamiljer flyttar in i det nya området Vega som växer kraftigt. Det ställer stora krav på förskoleplatser och tillfälliga lösningar motsvarande sju förskoleavdelningar har tagits fram.

Byggandet av en ny stadskärna i Haninge fortsätter

Byggandet av en ny stadskärna har tagit flera nya kliv under 2017 och ombyggnaden av Najaden är klar. Samtidigt pågår planeringen för hur staden kan se ut år 2030 och 2050.

Haningedagen och Haninges Gatufest

I år utökades samverkan med kommunens företagarpartner Centrumsamverkan för att utveckla den stora medborgarfesten i Haninge. Resultatet blev en välbesökt dag med aktiviteter för både stora och små i de centrala delarna i Handen. Nöje, kultur och medborgarinformation blandades i en spännande mix och från föreningslivet deltog ett stort antal föreningar med uppvisningar och aktiviteter.

Ny kommundirektör

Efter lång och trogen tjänst gick Bengt Svenander i pension varpå Magnus Gyllestad anställdes som kommundirektör. Under hösten har den nya direktören knutit en rad nyckelbefattningar till kommunen för att säkerställa en fortsatt hög utvecklingstakt i kommunens verksamheter.

Haninge kommun populär samarbetspartner

Under 2017 besökte samordningsminister Ibrahim Baylan (S) och näringslivsminister Mikael Damberg (S) Haninge kommun för att studera vårt arbete inom arbetsmarknads- och utbildningssektorn. EU- och handelsminister Ann Linde (S) besökte också Haninge för att lära sig mer om hur vi utbildar unga till framtidens arbetsmarknad. Haninge kommun deltog även i ett samarbete med Prins Carl Philip Fellowship där Fredrika Bremergymnasiet besöktes av Prins Carl Philip och företagsledarna Christina Stenbeck och Carl Bennett.

Tillväxt och hållbarhet i fokus

Under året genomförde kommunen ett flertal frukostmöten för det lokala näringslivet samt anordnade den mycket välbesökta Näringslivsdagen. Haninge kommun deltog även på mötesplatsen Business Arena där kommunen vann pris för sin utställning om Haninges utvecklingsarbete. En ny näringslivsstrategi antogs under året med sikte på att stärka kommunens position på Södertörn och i Stockholmsregionen. Även inom hållbarhetsområdet togs viktiga beslut, bland annat antogs en ny kemikalieplan och ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun.

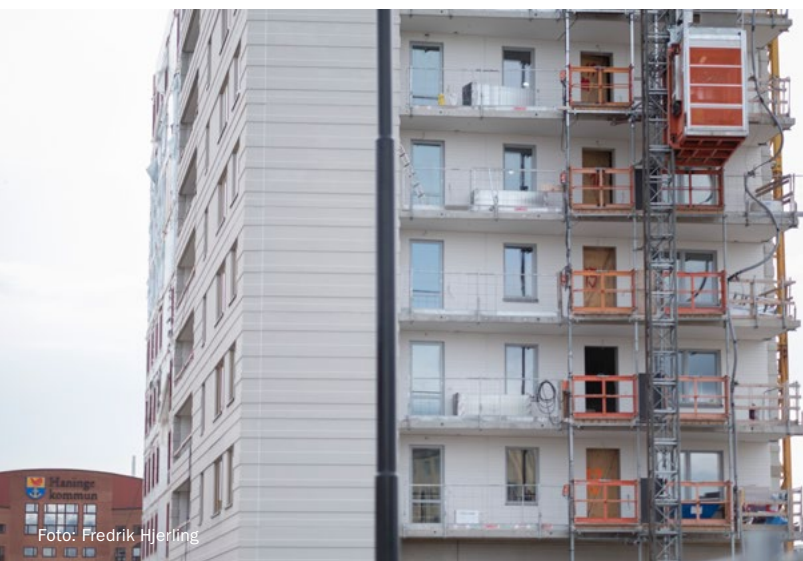
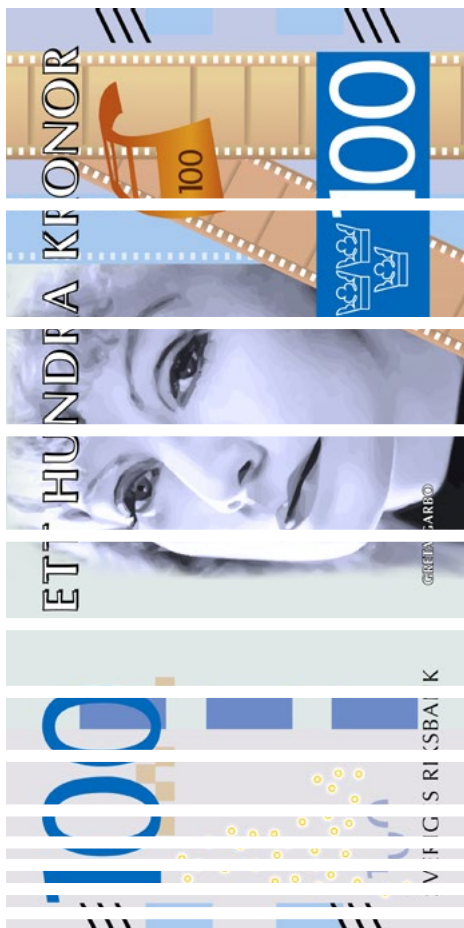

Foto: Fredrik Hjerling

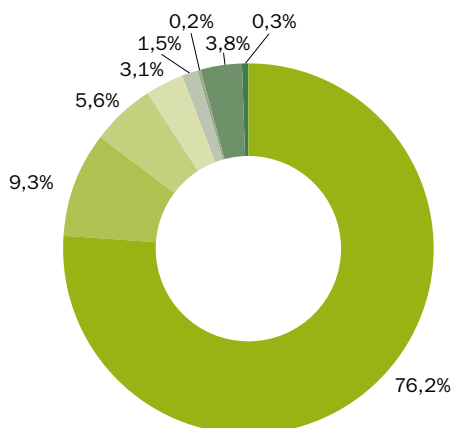
100 kronor i skatt

100 KRONOR I SKATT TILL KOMMUNEN ANVÄNDES UNDER 2017 SÅ HÄR...

24,58 kr	Grundskola
13,39 kr	Vård och omsorg för äldre
11,80 kr	Förskoleverksamhet
11,36 kr	Verksamhet för funktionshindrade
9,89 kr	Sociala insatser för barn, ungdomar och vuxna med problem
9,38 kr	Gymnasium
7,80 kr	Miljö hälsoskydd, teknisk förvaltning
4,09 kr	Bibliotek, kultur och fritidsverksamhet
2,48 kr	Övrig verksamhet
1,66 kr	Vuxenutbildning
1,62 kr	Försörjningsstöd
1,11 kr	Räddningstjänst och skydd
0,93 kr	Arbetsmarknadsåtgärder
100 kr	

SÅ HÄR FÅR KOMMUNEN SINA PENGAR

- Skatteintäkter och generella statsbidrag 76,2%
- Statsbidrag och övriga bidrag 9,3%
- Taxor och avgifter 5,6%
- Försäljning av verksamhet och entreprenad 3,1%
- Hyror och arrende 1,5%
- Finansiella intäkter 0,2%
- Övriga intäkter 3,8%
- Försäljningsmedel 0,3%

Fem år i siffror

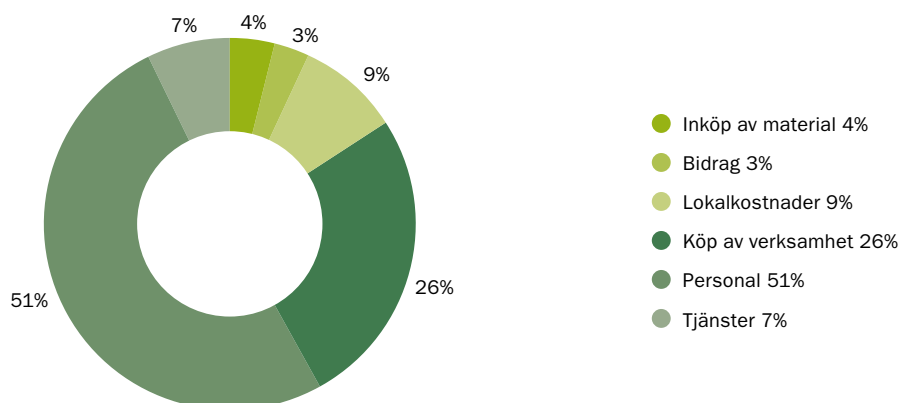
	2013	2014	2015	2016	2017
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	3 542,2	3 696,0	3 873,5	4 054,4	4 297,5
Skatteintäkter (mnkr)	2 951,6	3 033,0	3 201,8	3 380,6	3 565,1
Generella statsbidrag (mnkr)	652,7	704,9	697,0	769,2	854,8
Finansnetto (mnkr)	23,2	32,8	28,8	-0,9	1,1
Investeringsutgifter (mnkr)	186,7	182,5	223,1	301,6	334,4
Tillgångar (mnkr)	3 618,6	4 007,7	4 811,9	3 268,1	3 509,7
Eget kapital (mnkr)	1 245,4	1 322,5	1 400,3	1 499,3	1 625,1
Kortfristiga skulder (mnkr)	703,3	779,1	727,9	907,7	969,5
Långfristiga skulder (mnkr)	1 082,9	1 269,1	1 998,5	5,3	7,6
Soliditet %	34,4	33,0	29,1	45,9	46,3
Kassalikviditet %	93,7	80,2	130,2	131,4	132,5
Kommunal utdebitering (kr/skattekronor)	31,88	31,88	31,88	31,76	31,76
• varav kommunalskatt	19,78	19,78	19,78	19,68	19,68
• varav landsstingsskatt	12,10	12,10	12,10	12,08	12,08
Befolkning	80 932	82 407	83 866	85 693	88 037
• befolkningsförändring	1 502	1 475	1 459	1 827	2 344
• andel av Sveriges befolkning (%)	0,84	0,84	0,85	0,86	0,87

KÄNSLIGHETSANALYS

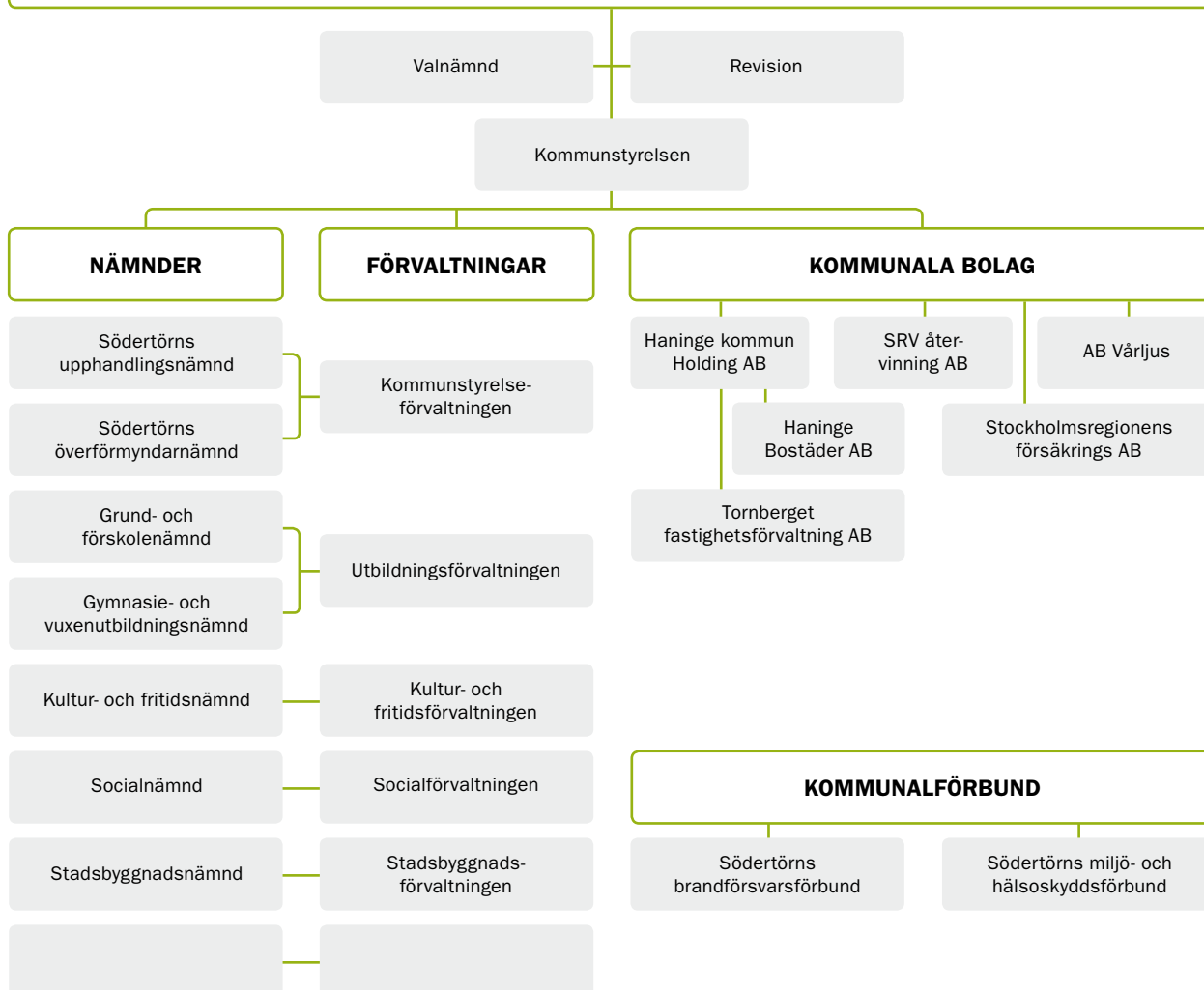
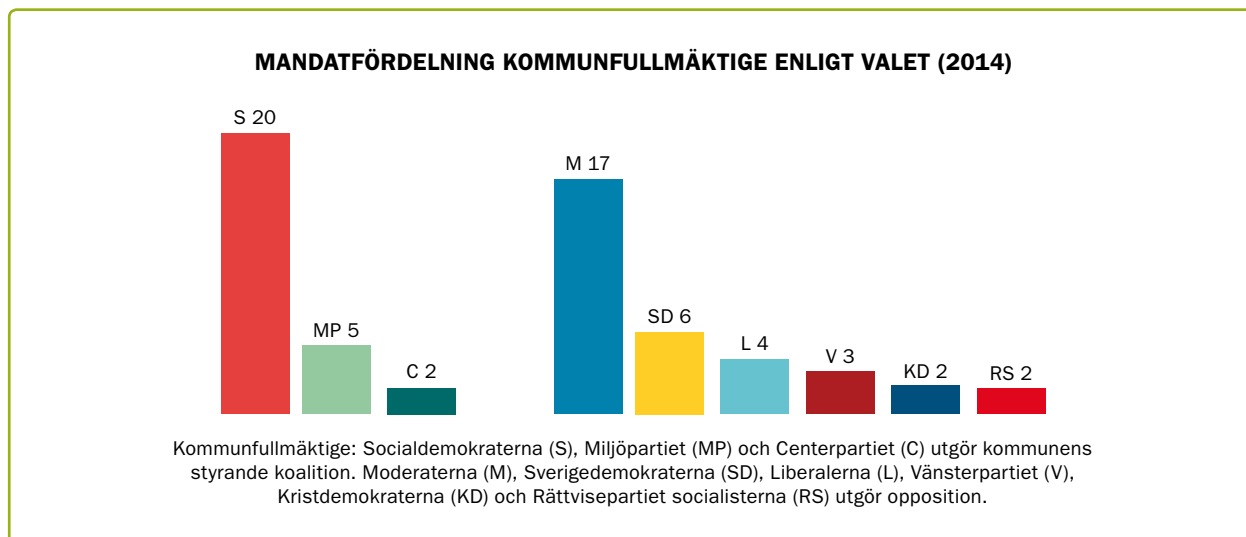
Årseffekt i mnkr

Händelse	Årseffekt i mnkr
Löneförändring samtlig personal i kommunen med 1 % inklusive personalomkostnader	26,0
Prisförändring på varor och tjänster till löpande drift 1 %	28,1
Förändring av utdebiterad skatt med 1 kr	194,4
Förändring av skatteintäkter till kommunen vid befolkningsförändring med 100 personer	5,0

SÅ HÄR ANVÄNDER KOMMUNEN SINA PENGAR

Organisation

Så styrs Haninge kommun

STYRMODELLEN

Styrmodellen ska bidra till kommunfullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning genom att strukturen för styrning blir begriplig och distinkt. En bestämd arbetsprocess innebär att resurser kan användas effektivt. En känd struktur och process med användbara verktyg för styrning och uppföljning förenklar förvaltningarnas administration och förbättrar nämndernas möjligheter att ha överblick över resultat och kvalitet.

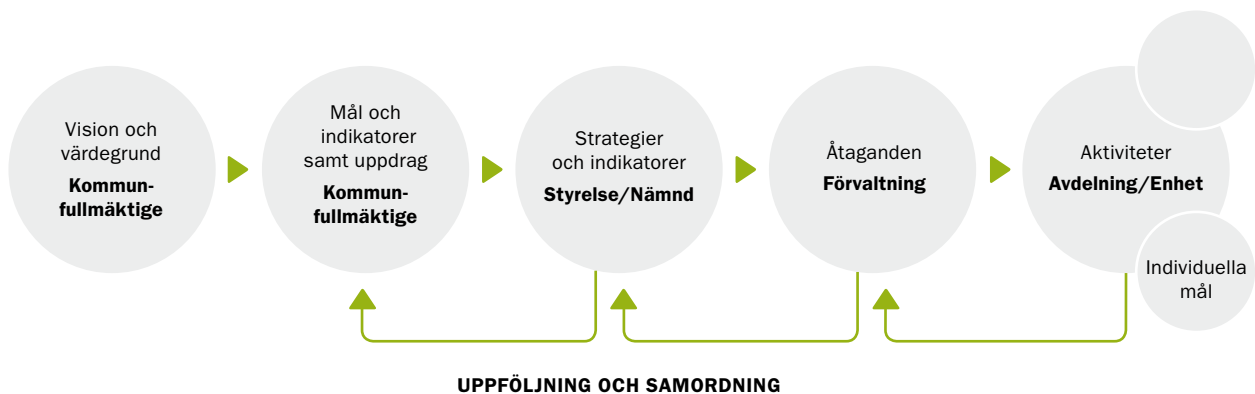
Kommunens vision och gemensamma värdegrund fastställs av kommunfullmäktige.

Fullmäktiges mål är grupperade i fyra övergripande **målområden** som ska bidra till att kommunen blir en bättre kommun att bo, leva och verka i. Till varje målområde finns det **övergripande mål** med ett antal **indikatorer med målvärden**. Målvärden har satts upp för mandatperioden. Målen gäller för alla nämnder och kommunens bolag, även om några är av målen är lite mer specifikt riktade till vissa verksamheter. Nämnderna och bolagen får också **uppdrag** från fullmäktige som ska genomföras.

Nämnderna beslutar vilka strategier som ska användas för att påverka indikatorerna och uppfylla fullmäktiges mål. Strategierna stakar långsiktigt ut färdriktningarna för att nå fullmäktiges mål. Nämnderna kan använda egna indikatorer för uppföljning och styrning.

Förvaltningarna formulerar sina **åtaganden** utifrån nämndernas strategier. Ett åtagande anger vad förvaltningen ska göra inom budgetramarna. Därefter prioriterar avdelningarna och enheterna vilka **aktiviteter** ska genomföras. Alla medarbetare har **individuella mål** som kopplas till aktiviteterna.

En fungerande uppföljning är viktig när ansvar och befogenheter är decentraliserade i kommunen. Uppföljning av fullmäktiges mål, indikatorer och uppdrag görs tre gånger per år av nämnderna. Återrapportering till fullmäktige görs två gånger årligen. Ekonomiskt resultat följs upp tio gånger per år. Individuella mål följs upp minst en gång årligen.

Utveckling ur olika perspektiv

SAMHÄLLSEKONOMISK UTVECKLING

Kostnadstrycket i kommunsektorn fortsätter att öka. För att bryta utvecklingen kommer det att krävas helt nya åtgärder, från såväl kommuners och landstings som från statens sida. Rationaliseringar eller skattechöjningar kommer att behövas framöver. Även om utvecklingen av intäkterna är relativt positiv så räcker det inte för att möta kostnadsökningarna. Under 2018 klarar de flesta kommunerna att finansiera verksamheterna utan skattechöjningar. För åren 2019-2020 är bilden mer oroande. För att inte resultatet ska försämrats i någon större utsträckning med anledning av ökade kostnader måste intäkterna öka i motsvarande omfattning.

Främst är det befolkningsförändringar som ligger bakom det ökade kostnadstrycket. Fler äldre driver upp kostnader i äldreomsorg och fler barn driver upp kostnaderna i skolan. Det har länge varit känt att den demografiska utvecklingen (åldersfördelningen av befolkningen) tillsammans med den ökade efterfrågan av välfärd kommer att innebära ett ökat kostnadstryck och detta blir allt tydligare.

Det stora antalet nyanlända som kom till Sverige hösten 2015 har fördelats till kommunerna. De första två åren erhålls etableringsstöd från Arbetsförmedlingen men efter det måste kommunerna ta ansvar. Antalet nyanlända påverkar också volymerna i en rad verksamheter inom kommunerna. Relativt många är dock i yrkesverksam ålder vilket på sikt bör ha en positiv inverkan på möjligheterna att finansiera välfärden, genom att försörjningskvoten förbättras, dvs fler betalar skatt. Om nyanländas etablering på arbetsmarknaden lyckas väl, förbättras förutsättningarna för den långsiktiga finansieringen av välfärden. Haninge har tillsammans med Tyresö och Nynäshamn startat ett treårigt EU-finansierat projekt, vars syfte är att få nyanlända i arbete eller studier.

Den svenska ekonomin fortsätter att utvecklas starkt även 2018. År 2017 beräknas BNP (bruttonationalprodukten) öka med 2,7 procent och för 2018 med 2,6 procent. Fortsatt stark tillväxt i efterfrågan och produktion innebär att läget på arbetsmarknaden förbättras ytterligare. Antal arbetade timmar i den svenska ekonomin beräknas 2018 öka med 1,2 procent (1,6 procent under 2017). Den positiva utvecklingen innebär att arbetslösheten i landet minskar ner mot 6 procent. Löneutvecklingen beräknas bli fortsatt dämpad med en ökning av genomsnittlig timlön med cirka 3 procent. SKLs bedömning är att Riksbanken höjer styrräntan under hösten 2018, vilket på sikt kommer att öka kommunernas lånekostnader.

Utvecklingen åren 2019–2020 innebär en mer normaliserad och väsentligt långsammare utveckling av produktion och sysselsättning och att BNP-tillväxten understiger 2 procent samtidigt som ökningen i sysselsättningen är begränsad.

Sammanfattningsvis har högkonjunkturen i svensk ekonomi, med en relativt stark utveckling av sysselsättningen, inneburit en gynnsam utveckling av kommunernas ekonomi men effekten börjar att avta. Situationen för kommunsektorn blir särskilt problematisk eftersom befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter att växa. Det blir svårare för kommunsektorn att få intäkter och kostnader att gå ihop. Rationaliseringar i verksamheterna eller skattechöjningar kommer att krävas framöver.

Uppgifterna bygger på SKL:s sammanställningar och statistik.

BOSTÄDER OCH BEFOLKNING

Haninge kommun har fortsatt växa både med antal invånare och bostäder. Kommunens målsättning att minst 600 bostäder om året ska byggas har uppfyllts. Senast kommunen hade högre befolkningsökning än nu var i slutet på 70-talet.

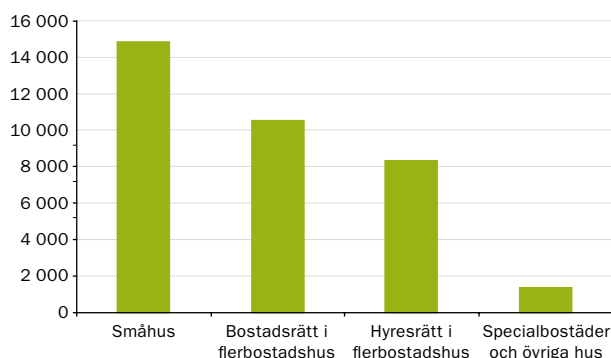
BYGGANDE OCH FOLKÖKNING 1985–2015

● Befolkningsökning ● Tillskott av bostäder

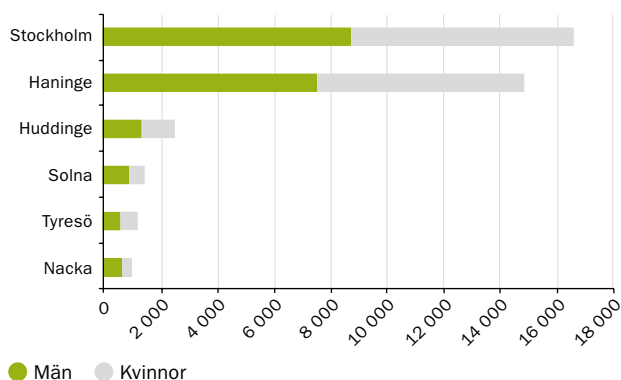
Av kommunens drygt 35 000 bostäder är 15 000 småhus, 11 000 bostadsrätter, 8 000 hyresrätter och 1 500 specialbostäder eller övriga hus. Specialbostäder är till exempel bostäder för äldre/funktionshindrade och studentbostäder.

ANTAL BOSTÄDER EFTER HUSTYP OCH UPPLÅTELSEFORM

Av den förvärvsarbetande befolkningen i Haninge pendlar drygt 60 procent till annan ort. Vanligaste orten är Stockholms kommun, följt av Huddinge, Solna, Tyresö och Nacka.

DE FEM VANLIGASTE KOMMUNERNA DÄR HANINGEBORNA ARBETAR

Arbetslöshet

Vid utgången av 2017 var 7,0 procent av Haninge kommuns arbetskraft i åldrarna 16–64 år inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. Jämfört med 2016 är det en minskning med 0,1 procentenheter. Arbetslösheten för kvinnor i åldrarna 16–64 år högre än för män i Haninge. Ungdomsarbetslösheten (18–24 år) är däremot högre hos män än kvinnor.

ARBETSLÖSHET

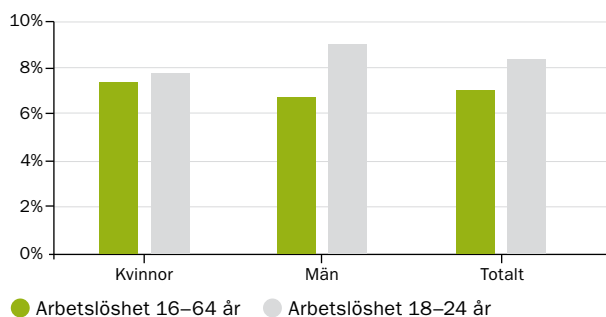

Foto: Fredrik Hjerling

KLIMAT OCH MILJÖ

2017 röstade Sveriges riksdag igenom ett klimatpolitiskt ramverk innehållande nya klimatmål, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Ramverket är en viktig del i arbetet för att leva upp till Parisavtalet och målsättningen är att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045.

Kommunfullmäktige antog hösten 2017 ett klimat- och miljöpolitiskt program som anger riktningen för de kommande årens arbete i Haninge. Programmet utgår från begreppet hållbar utveckling, de globala målen/Agenda 2030, Parisavtalet och de nationella klimatmålen. Utifrån kommunens klimat- och miljöutmaningar har fyra fokusområden med tillhörande mål formulerats. Fokusområdena är fossilfria resor och transporter, hållbar stadsutveckling, rent vatten och naturens mångfald samt hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp. Haninges klimat- och miljöambitioner har höjts och kommande år väntar ett stort arbete.

Hållbar utveckling skapas genom att många tar ansvar. Kommunen har tillsammans med företag och föreningsliv bildat en samverkansgrupp som under samlingsnamnet Fossilfritt

Foto: Fredrik Hjerling

Haninge ska arbeta för att det klimat- och miljöpolitiska programmet ska få ett större genomslag. För att öka kommuninvånarnas kunskap om och intresse för klimatsmarta lösningar har två seminarier arrangerats. Seminarierna handlade om hur man kan gå tillväga för att ordna laddplats till elbil och om småskalig elproduktion med solceller.

Kommunfullmäktige har också beslutat om en kemikalieplan. Planen anger vilka ämnesegenskaper som kan anses som skadliga och ska fasa ut från kommunens verksamheter. Kommunen kommer under de kommande åren att se över upphandlingar och inköp så att kemikalieplanen uppfylls. Förskolor och andra verksamheter kommer att se över material som används.

Arbetet med att upprätta ett åtgärdsprogram för en god vattenkvalitet i Drevviken pågår i samarbete med berörda grannkommuner. En omfattande utredning har gjorts som beskriver problematiken med övergödning i sjön och vilken reduktion av fosfor som behövs för att åtgärda detta.

Under hösten har Vadersjön, väster om Tungelsta, restaurerats. Området har i en länsomfattande trädinventering identifierats som särskilt skyddsvärt och i behov av naturvårdande skötsel. I området finns rikligt med gamla och grova ädellövträd som ek, lind och lönn. För att återskapa ett historiskt mer öppet landskap har gran, asp och tall gallrats. Åtgärden är ett led i det nationella åtgärdsprogrammet för hotade arter och gynnar den mångfald av arter som är beroende av öppna miljöer med ädellövträd för sin överlevnad.

I september arrangerades ett första seminarium om Agenda 2030 och hur kommunen kan arbeta för att bidra till de globala målen. En serie seminarier på olika teman kopplade till de globala målen planeras för de kommande åren.

Samordnad varudistribution bidrar till förbättrad luftkvalitet

År 2014 startade projektet samordnad varudistribution i åtta kommuner på Södertörn. Det gemensamma invånarantalet i de åtta kommunerna är cirka 500 000 invånare, Haninge är en av kommunerna. Svenska miljöinstitutet har under 2017 slutfört en samhällsekonomisk utvärdering av projektet, som berör miljöeffekter och samhällsekonomisk nytta med samordningen av varutransporterna.

Slutsatsen i utvärderingen är att mellan åren 2014 och 2017 har de fossila koldioxidutsläppen relaterat till distribution av varor i de berörda kommunerna minskat med 73 procent, vilket främst beror på en ökning av användningen av biobaserade drivmedel. Antalet leveranstillfällen till de kommunala enheterna har halverats jämfört med innan samordningsprojektet infördes.

Intern kontroll

En god internkontroll kännetecknas av att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv, att informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, att regler och riktlinjer följs samt att möjliga risker ringas in, bedöms och förebyggs.

Kommungemensamma kontroller

En övergripande riskanalys ligger till grund för vilka kommungemensamma kontroller som ska ingå i internkontrollplanerna. I riskanalysen bedöms risker utifrån konsekvenser i verksamheten. Flera rutiner har därför kontrollerats för samtliga nämnder. Resultaten av de kommungemensamma kontrollerna är tillfredsställande.

Genom avtal med en ny leverantör av företagshälsovård finns ett utvecklingsuppdrag som innebär att säkerställa korrekt registrering av sjukfrånvaron i kommunen. Detta beräknas vara slutfört under 2018.

Arbetet med backupplaner för informationstillgångarna ingår i det som kallas kontinuitetsplan och är påbörjat i alla förvaltningar. I flera verksamhetssystem som används finns backupplan för den specifika informationstillgången enligt avtal med leverantörerna.

All rekrytering ska vara kompetensbaserad och chefer erbjuds utbildning och stöd. Det finns ingen statistik för hur många chefer som har fått utbildning.

Exempel på nämndspecifika kontroller

Fullständig uppföljning av nämndernas internkontrollplaner rapporteras till varje nämnd.

I kommunstyrelseförvaltningen hanteras avtal för lokaler och under 2017 har en rapport för bevakning av avtalstider tagits i bruk. Genom denna regelbundna bevakning undviks att kostsamma avtal förlängs av misstag.

Stadsbyggnadsförvaltningen har kontrollerat att rutiner för kommunikation och information för nyanländas boende fungerar. Rutinerna är väl förankrade med de anställda inom avdelningen som arbetar med kommunikationen mot våra invånare och kan förändras om behov uppstår.

I kultur- och fritidsförvaltningen har en ny rutin införts som innebär att vid handläggning av föreningsbidrag handläggs inte bidragsansökningar om ansökan inte är komplett. Förvaltningen har även genom stickprov kontrollerat att fakturor har attesterats enligt regelverken.

Socialförvaltningen har gjort uppföljning för att säkerställa att rutiner följs vid hantering av rapporter enligt lex Sarah. Stickprov har gjorts på totalt 17 akter och två avvikelser har identifierats. Den ena rör en rapport enligt lex Sarah som inte har skickats vidare till utredare inom fastslagen tid. Den andra avvikelser rör ett missförhållande som inte har rapporterats omgående av medarbetare. I övriga 15 ärenden har rutinen följts.

Utbildningsnämnderna har kontrollerat om det finns rutiner för extra anpassningar och särskilt stöd i tre grundskolor och i gymnasieskolan i enlighet med skollagens krav. Alla skolor har bedömts ha fullgoda rutiner. I vissa fall har återkoppling skett till rektor med förslag på hur rutinerna ytterligare kan förtydligas.

Uppföljning av internkontroll i äldreförvaltningen visar att de senaste åren har inneburit en fortlöpande utveckling av uppföljningsinsatser. Arbetet med införandet av ett system för registrering av verklig besökstid hos hemtjänstkunder har pågått under hela 2017 med målsättningen att det skulle vara i full drift innan årsskiftet. Efter att systemet testkörts, visade utvärderingen behov av längre och mer omfattande testperioder innan systemet kan tas i full drift.

Bolagens interna kontroll

Tornberget har arbetat med processen för intern styrning och kontroll för att på ett tydligt sätt integrera detta i den ordinarie verksamheten. Arbetet med intern styrning och kontroll följer en årscykel som omfattar in och omvärldsbevakning, riskanalys, fastställande och uppföljning av mål och handlingsplaner. För att säkerställa att Tornberget efterlever styrdokument, att dessa är aktuella samt kommunicerade, samlas en del av dem i Tornbergets certifierade verksamhetsledningssystem.

I Haninge bostäder har under året skett förändringar av bolagets ledning. En ny VD och en ny ekonomichef har anställts. Ledningsgruppen består nu av VD, ekonomichef, underhållschef, förvaltningschef och chef för fastighetsutveckling. En tydligare kundorienterad organisation har satts under året och bolaget har förstärkt med fler medarbetare för att öka kundnöjdheten.

Framtida utmaningar

Haninge växer i snabb takt liksom hela Stockholmsregionen. Senast kommunen hade högre befolkningsökning än nu var i slutet på 70-talet. Med ökad befolkning följer ökade krav på kommunens alla verksamheter men särskilt inom skola, vård och omsorg. Fler barn, äldre och människor i behov av stöd kräver ökade resurser. Även bostäder måste byggas, vägar, vatten och avlopp måste anpassas eller anläggas. Kommunen har en stor utmaning framför sig i att behålla kompetent och erfaren personal och attrahera nya medarbetare inom många verksamheter i en storstadsregion som konkurrerar hårt om samma kvalificerade yrkesgrupper.

Ökad digitalisering är en nödvändighet för bättre tillgänglighet, högre kvalitet och service. Kommunen måste finnas i de digitala kanaler där invånarna befinner sig. I skolorna är digitala verktyg ett tillägg till barns och elevers lärande. Digitalisering och automatisering möjliggör att arbetstid kan läggas på kvalitetssäkring istället för rutinartade enklare uppgifter. Digitaliseringen är kostnadskrävande och ställer krav på bättre infrastruktur.

Högkonjunkturen i svensk ekonomi med en relativt stark utveckling av sysselsättningen, har inneburit en gynnsam

utveckling av kommunernas ekonomi. Högkonjunkturen kommer dock att avta och situationen för kommunsektorn blir särskilt problematisk eftersom befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter att växa. Även om utvecklingen av intäkterna är relativt positiv så räcker det inte för att möta kostnadsökningarna. Rationaliseringar eller skatthöjningar kommer att behövas framöver.

Ökad trygghet för kommunens invånare är en viktig fråga. Verksamheterna arbetar på många olika sätt för att kommuninvånarna ska känna sig trygga. Trots detta har trygghetsindex försämrats de senaste åren. En stor utmaning återstår i att få invånarna att känna sig tryggare i Haninge.

Riksdagens målsättning är att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045. Ett klimat- och miljöpolitiska program har under 2017 fastställts i kommunen och en utmaning återstår i att förverkliga målen i programmet för att nå landets klimatmål. Haninges klimat- och miljöambitioner har höjts och kommande år väntar ett stort arbete.

Foto: Mostphotos

Uppföljning av fullmäktiges mål

HANINGE FÖR VARJE MÄNNISKA IDAG OCH IMORGON

Välmående kommuninvånare

1. God folkhälsa
2. Trygga invånare med inflytande och delaktighet
3. Stöd och omsorg ger mervärde för individen

Utveckling

4. Möjligheter till utbildning i livets alla skeden
5. Meningsfull fritid
6. Växande näringsliv med fler i egen försörjning

Attraktiv närmiljö

7. God livsmiljö för nuvarande och kommande generationer
8. Nya bostäder i bra lägen
9. Hög tillgänglighet

Effektivitet, kvalitet och service

10. Ordning och reda på ekonomin
11. Hög kvalitet på kommunens tjänster
12. Attraktiv arbetsgivare

MÄNNISKAN

Kommunens målstruktur bygger på fyra övergripande målområden som ska bidra till att Haninge blir en bättre kommun att bo, leva och verka i. I varje målområde finns övergripande mål som följs upp med ett antal indikatorer. Varje indikator har ett målvärde som ska uppnås under mandatperioden (2014–2018). I årsredovisningen rapporteras årets värde och eventuell trend för indikatorer. De indikatorer som hämtas från nationell statistik kan ha en viss eftersläpning. Om värden sak-

SAMHÄLLET

nas för 2017 utgår bedömningen från tidigare värden. För varje indikator görs en bedömning om målvärdet 2018 kommer att uppfyllas eller inte. Om målvärdet inte uppfylls så beskrivs vilka åtgärder som planeras förutsatt att kommunen kan påverka utvecklingen på indikatorn. Informationsmåttan visar nyckeltal där kommunen inte direkt kan påverka resultaten. Utifrån indikatorerna görs en samlad bedömning av hela målet.

VÄLMÅENDE KOMMUNINVÅNARE**Mål 1. God folkhälsa**

En bättre folkhälsa bidrar till friskare och mer aktiva invånare. Ur ett kommunalt perspektiv är det främst invånare som tar del av kommunens tjänster som kan stimuleras till ett friskare liv. Samtidigt kan alla kommunala verksamheter bidra på något vis inom sitt område till att alla invånare i kommunen får möjlighet att förändra sina livsvanor i en positiv riktning.

Målet kommer delvis att uppfyllas

Kommunens folkhälsoarbete har kartlagts utifrån livsvillkor, levnadsförhållanden och levnadsvanor. I kartläggningen har representanter för förvaltningar och bolagen intervjuats och styrdokument granskats. Hållbarhetsberedningen har fått en första delrapport under hösten.

Haninge ska bli en barnrättskommun. Ett avtal har skrivits med UNICEF Sverige för perioden 2017-2019. Kommunstyrelsen har fastställt direktiv för hur barnkonventionen ska tillämpas i kommunens verksamheter. En förvaltningsövergripande barnrättsgrupp har bildats för att samordna arbetet.

Kökscheferna i skolorna och förskolornas kokkar är engagerade i ett nätverk som arbetar för att lyfta lägstänivån på skolmaten och för att stärka elevernas måltidsupplevelse. Några skolor har ett mer ingående förbättringsarbete där kost och hälsa ska länkas samman, bland annat genom plan för utökad rörelse. Andel 4-åringar med övervikt har förbättrats och målvärdet ser ut att kunna nås. 2017 års resultat kommer under 2018.

Alla elever i skolorna erbjuds hälsosamtal. Fritidsgårdarna har genomfört utflykter med hälsoperspektiv. Vid Torvalla har vattenträning för funktionsnedsatta barn och ungdomar bedrivits en gång i veckan. Upprustning av den tillgänglighetsanpassade Maxinge-slingan på Rudan har genomförts och nya grillplatser samt renoverade rastplatser har iordningställt.

Bruket av alkohol, narkotika, tobak och droger (ANTD) mäts nästa gång 2018. Målvärdet kan nås för de äldre ungdomarna. Kommunen arbetar aktivt mot alkohol och tobaksbruk bland alla ungdomar. Chefssamråd unga som är en kommunövergripande styrgrupp för Ungsam har tillsammans med Ungsamgrupper tagit fram en handlingsplan mot användning av tobak i skola och fritidsverksamhet. Under året har arbetet startat med att ta fram en plan som även omfattar narkotika.

Ett frukostmöte för alla Ungsamgrupper har genomförts kring drogförebyggande arbete. Vid möte framkom att närmare samarbete behövs mellan kultur- och fritids-, utbildnings- och socialförvaltningen i det förebyggande arbetet. Fler vuxna behövs i miljöer där barn och ungdomar rör sig och då framförallt i kommunens utsatta områden.

Möjlighet att komma utomhus för de boende har ökat. Äldre-förvaltningens träffpunkter utvecklas för att främja folkhälsa och motverka isolering. Olika aktiviteter har ordnats på de olika träffpunkterna, exempelvis fester och konstutställningar. Förvaltningen ser löpande över måltidssituationen, kulturutbudet, utflykter och nya aktiviteter. På alla vård- och omsorgsboenden utom ett har cyklar köpts in och utevistelser ska ingå i genomförandeplanerna.

MÅL 1. God folkhälsa

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Andel 4-åringar med övervikt (%)*	12,4	-	10,0	-	●	9,0
Andel elever som inte använder ANTD, Grundskola åk 9 (%)	58	-	59	-	●	66
Andel elever som inte använder ANTD, Gym åk 2 (%)	27	-	33	-	●	35
Möjlighet att komma utomhus i särskilt boende för äldre (%)	46	43	51	55	●	57

* rapportering görs året efter

Informationsmått mål 1	2014	2015	2016	2017
Sjukpenningtal (%)	10,0	11,5	11,8	10,7
Nöjd medborgarindex (NMI) för idrotts- och motionsanläggningar	58	59	56	54
Nöjd medborgarindex (NMI) för kultur	59	61	60	61
Folkhälsa - självskattad hälsa	73	70	70	-
God psykisk hälsa för elever årskurs 9	57	-	55	-
God psykisk hälsa för elever årskurs 2 gymnasiet	57	-	54	-

Mål 2. Trygga invånare med inflytande och delaktighet

Ökat inflytande ger individen större makt över sitt liv och därmed en större upplevd trygghet. Inom samhällsplaneringen och genom aktiva insatser och uppsökande verksamhet kan den faktiska tryggheten i kommunen öka.

Målet kommer ej att uppfyllas

Kostnaderna för skadegörelse på kommunens byggnader blev högre per invånare än föregående år. Analysen visar att antal tillfällen har minskat men kostnaderna har ökat. Byggnadsmaterialet (glas) har högre motståndskraft idag och därför högre materialkostnad. Indikatorns ökning uppfattas som att skadegörelsen har ökat. Sanningen ligger närmare att verksamheterna blivit bättre på att kontrollera, anmäla och åtgärda klotter. Kommunen har hög ambition att ha trygga och rena lokaler, vilket har ett pris. Tornberget har identifierat de fastigheter där skadegörelsen är mer frekvent eller omfattande och tagit fram förbättringsåtgärder för att minska kostnaderna.

Enligt skolenkäten har elevernas upplevda trygghet försämrats i årskurs 8. Fler pojkar än flickor anser sig vara trygga. Målvärdet kommer troligen inte att uppnås. Utbildningsförvaltningen har presenterat en rapport för grund- och förskolenämnden som innehåller förvaltningens arbete för ökad trygghet. För att utveckla trygghet, arbetsro och inflytande behöver man se till helheten för eleven. Arbetet med att öka elevernas trygghet har bland annat skett genom förvaltningsövergripande samarbeten. Ett arbete har genomförts tillsammans med rektorer och skolor kring det systematiska arbetsmiljöarbetet, fortbildning inom frågor som rör bland annat sexuell läggning och könsidentitet.

En trygghetsinventering har genomförts i Tungelsta och Västerhaninge av utbildnings-, social-, kultur- och fritids-, stadsbyggnadsförvaltningen och representanter från föreningslivet. Nattvandringssgrupper finns i alla delar av kommunen, med

syftet att skapa trygga uppväxtvillkor för barn och ungdomar genom att förebygga skadegörelse, våld, drogmissbruk och främlingsfientlighet.

Haninge Bostäder har antagit policyn huskurage och satt upp information i sina fastigheter om hur hyresgäster tillsammans kan förebygga och förhindra våld i nära relationer. Målet är att uppmana grannar att visa omtanke och omsorg vid oro för att någon far illa.

Attitydundersökning stadskärnans resultat som innehåller frågor om utbudet av shopping, restauranger, nöjen, en vacker stadsmiljö mm har inte förändrats och målvärdet kommer inte att uppnås. Detta beror troligen på det pågående bygget i stadskärnan, som gör att miljön upplevs rörig. Genom offentlig konst och ljusprojekt skapas en tryggare entré till Haninge stad från Handens pendeltågsstation. Planering av ett antal ljusprojekt har påbörjats och belysning i anslutning till olika verksamheter har förbättrats. All belysning i elljusspårarna har bytts ut mot LED-belysning som ger starkare ljus.

Dialog med invånarna sker inom flera områden. Detaljplaneprocessen genomför samråd och arbetet med att utveckla dessa till att bli mer dialoginriktade pågår löpande. Stadsbyggnadsförvaltningen har under året genomfört cirka 15 dialogmöten och samråd. Plan- och byggcenter har utökat bemanningen av bygglovshandläggare för att stärka tillgängligheten och möjligheten till medborgardialog.

Socialförvaltningen arbetar för att öka brukares delaktighet, inflytande och upplevelse av trygghet. Exempel på detta är utvecklingsarbete kring genomförandeplaner, informationsmaterial anpassade utifrån målgruppers behov och användning av standardiserade uppföljningsmetoder som bland annat mäter brukares upplevelse av kontakten med förvaltningen.

MÅL 2. Trygga invånare med inflytande och delaktighet

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Kostnad för skadegörelse på kommunala byggnader (kr per invånare)	14,5	13,0	19,9	21,6	●	</= 10,0
Trygghet i skolan, årskurs 8 (%)	86	90	89	86	●	90
Attitydundersökning stadskärnan (skala 1–5)	3,1	2,9	2,9	2,9	●	4,0

Informationsmått mål 2

	2014	2015	2016	2017
Trygghetsindex	53	52	50	46
Nöjd inflytande index	41	40	37	39
Trygghetsindex för unga	74	-	-	-
Trygghetsindex lokala BRÅ	2,1	-	2,3	-

Mål 3. Stöd och omsorg ger mervärde för individen

Kommunens stöd- och omsorgsverksamhet är en kärnverksamhet som alltid ska präglas av värdighet. Fokus ska alltid ligga på individens möjligheter till utveckling så att dennes frihet ökar.

Målet är på väg att uppfyllas

En öppen verksamhet för unga personer med psykisk ohälsa startade på försök under våren. I slutet av året beslutade socialnämnden om att permanenta verksamheten Mötesplats 25. Målet med verksamheten är att stödja deltagarna i att bryta social isolering och på sikt kunna erbjuda dem insatser som leder till sysselsättning, studier eller arbete.

Ett utökat samarbete mellan skolorna och socialförvaltningens enhet för ensamkommande barn har påbörjats genom att socialsekreterare har möten med lärare som undervisar i introduktionsklasser. Syftet är att barnen ska få rätt stöd och hjälp med sin skolgång och fritid.

Studier genomförda av bland annat kommunens närvaroteam, har visat att elever med problematisk frånvaro ofta uppvisar liknande frånvaromönster. Utbildningsförvaltningen har utvecklat uppföljningen av elevers frånvaro och elever som är frånvarande i undervisningen i idrott och hälsa vid tre tillfällen rapporteras direkt till elevhälsoteamet och mentor som ansvarar för att följa upp frånvaron.

Samordning för att förbättra samarbetet mellan skola, elev och föräldrar görs. Ett team från familjeresursen inom socialförvaltningen träffar familj och skolans personal för att nå en samsyn kring vad som kan hjälpa barnet. I december fullföljde 71 procent av familjerna behandling, vilket kan jämföras med 50 procent vid projektets start.

Traineejobb kan matchas och erbjudas till unga. Ett traineejobb innebär att deltagarna studerar 50 procent och arbetar 50 procent inom områdena barnskötare, elevassistent, IT, storkök, bageri och inom vård och omsorgsarbete. Totalt finns 29 platser i Stockholms län och av dessa är tio platser tillsatta i Haninge.

Det resultat som erhålls från indikatorn när det gäller återaktualisering barn och unga är svår att analysera eftersom en återaktualisering inte alltid behöver innebära något negativt. Om exempelvis en ungdom varit placerad och erbjuds kontaktperson vid avslut av placering men tackar nej till detta så avslutas ärendet. Om personen sedan återkommer för att ansöka om insats blir detta en återaktualisering, trots att det kan tyckas vara en naturlig del i vårdkedjan.

Resultatet för indikatorn nöjdhet bemötande i hemtjänst för personer under 65 år är i verkligheten ingen försämring av resultatet, utan samma resultat som 2016. Förklaringen är att i en redan liten grupp svarade en person färre på enkäten och därför har den procentuella fördelningen förändrats.

MÅL 3. Stöd och omsorg som ger mervärde för individen

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Ej återaktualiserade ungdomar 13–20 år ett år efter avslutad insats (%)	66	69	75	83	●	80
Nöjdhet bemötande i hemtjänst under 65 år (%)	-	-	96	91	●	97

Informationsmått mål 3

	2014	2015	2016	2017
Nöjd medborgar index (NMI) äldreomsorg	55	54	49	56

UTVECKLING**Mål 4. Möjlighet till utbildning i livets alla skeden**

Utbildning ger möjligheter för människor att uppnå sina livsmål. Alla barn växer upp med olika bakgrund och förutsättningar. Skolan i Haninge ska bidra till utjämning av elevers olika förutsättningar. Inget barn eller elev ska hindras att nå sin fulla potential i Haninges skolor. Kommunen ska arbeta målmedvetet och förebyggande för att minska andelen elever som hoppar av sin utbildning. Vuxenutbildningen och SFI ska utformas med utgångspunkt i att individen på kortast möjliga tid ska få reella möjligheter att komma in på arbetsmarknaden

Målet är på väg att uppfyllas

Andel behöriga till något nationellt program på gymnasiet har ökat och är för andra året i rad högre än målvärdet. Måluppfyllelsen avser yrkesprogram. Andelen behöriga till högskoleförberedande program varierar från 79,8 procent (naturvetenskapligt och tekniskt program) till 83,8 procent (estetiskt program). Behörigheten till samtliga dessa program är lägre än förra året. Skillnaden är störst vad gäller behörighet till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapsprogram där andel behöriga har minskat med 2,7 procentenheter. Resultaten ligger ändå bra till i ett tioårsperspektiv. Den stora andel nyanlända elever har påverkat resultaten.

Det genomsnittliga meritvärdet för samtliga elever läsåret 2016/17 ligger på 216 poäng, vilket är sju meritpoäng lägre än föregående år. Om elever med okänd bakgrund (elever

som har ett tillfälligt personnummer och inte har permanent uppehållstillstånd) exkluderas, har meritpoängen sjunkit med 1,8 meritpoäng. Även om meritvärdet är lägre än föregående år, då Haninge kommuns elever i åk 9 uppnådde historiskt höga resultat, är det senaste meritvärdet ett av de högsta i ett tioårsperspektiv.

Genomströmningen på gymnasiet, det vill säga andelen elever som får gymnasieexamen inom tre år från skolstart, har ökat tydligt. Å andra sidan har kunskapsresultaten på nationella program minskat. Förbättringsstrategin för gymnasiet är därför inriktad på att sätta kunskapsmålen tydligt i fokus, kopplat till de prognoser som görs i pågående kurser minst fem gånger per läsår.

Navigatörcentrum har uppsökande verksamhet för att ungdomar 16-20 år ska komma i utbildning eller arbete. Antalet ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret, förutom de ungdomar som går på introduktionsprogram, har minskat från 482 i november 2016 till 350 i november 2017.

Kommunstyrelse- och utbildningsförvaltningarna har tillsammans genomfört flera arrangemang för gymnasieskolor kring Ung Företagsamhet. Under hösten har en kickoff för lärare och elever genomförts, frukostmöte i oktober för att skapa bättre kontakter med näringslivet och en gemensam julmarknad i december. Inför näringslivets dag nästa år kommer frågor kring ungt entreprenörskap att lyftas för att stärka kopplingen mellan kommunens utbildningar och det lokala näringslivet.

MÅL 4. Möjligheter till utbildning i livets alla skeden

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet (%)	85,2	85,7	90,0	89,8	●	87,0
Genomsnittligt meritvärde, åk 9	214	215	223	216	●	221
Andel med gymnasieexamen inom tre år (%)	57	60	58	64	●	61
Andel 16-20-åringar som varken arbetar eller studerar*	-	-	-	-		

* Indikatorn saknar definition

Informationsmått mål 4	2014	2015	2016	2017
Andel elever godkända i nationella prov åk 3 (%)		71	71	63
Andel elever godkända i åk 6 (%)		73,4	77,2	71,9
Andel elever som når kunskapskrav godkänt i alla ämnen i åk 9 (%)	72	69	75	71
Andel med minst 325 i meritvärde baserat på 17 ämnen (%)	1,0	2,9	2,4	5,0
Andel som upplever arbetsro/studiero i skolan i åk 8 (%)	62	65	62	58
Andel som upplever arbetsro/studiero i gymnasiet åk 2 (%)	52	50	52	54
Kostnad per betygspoäng, åk 9 (kr)	337	351	347	386
Andel med examensbevis från gymnasiet (%)	83	84	84	80
Andel som slutfört kurs i grundläggande vuxenutbildning (%)	50	45	48	-
Andel godkända i svenskundervisning för invandrare (SFI) (%)	44	41	44	-
Övergångsfrekvens till eftergymnasiala studier (%)	37	36	35	40

Mål 5. Meningsfull fritid

Innebörden av en meningsfull fritid är olika för alla. Kommunen ska i utformningen av kultur- och fritidsutbud anpassa sig till efterfrågan så att det kommer så många invånare som möjligt till del.

Målet kommer delvis att uppfyllas

Indikatorn andelen unga som är nöjda med sin fritid mäts i den enkät utbildningsförvaltningen genomför som riktar sig till årskurs 5 och årskurs 8. Indikatorn mäter upplevelsen av den totala fritiden där kommunens verksamhet utgör en del. På påståendet "Jag har det bra på min fritid" anger 90,1 procent av de svarande "Stämmer helt" eller "Stämmer ganska bra". Målvärdet kommer troligen inte att uppnås.

En kartläggning av kulturutbud för barn och unga är genomförd. Utifrån kartläggningen har en projektplan tagits fram för arbetet som kallas för "Barns rätt till kultur". Under hösten har omvärldsanalyser gjorts kring barns deltagande i kultur och deras villkor för att kunna delta.

Deltagande barn i musik- eller kulturskola har ökat kraftigt mellan år 2015 och 2016. Det beror på att kulturskolan öppnade under 2016. Antalet deltagare för 2017 rapporteras senare. Jordbro är ett utvalt område i Stockholms idrottsförbunds storstadssatsning. Två projektledare, anställda av förbundet, har sin placering i Jordbro kultur och föreningshus. Syftet med projektet är att skapa idrott där idrott inte finns och projektet riktar sig först och främst till barn och unga.

Antalet simskolor för barn har ökat. En gemensam planering mellan kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen har genomförts för att förbättra möjligheterna för skolorna att få simtider. Deltagartillfällen i idrottsföreningar för unga mellan 7-20 år har ökat något fram till 2016. Antalet för 2017 finns inte rapporterat ännu.

Kultur- och fritidsförvaltningen samarbetar med äldreförvaltningens träffpunkter i Vendelsö och Jordbro. Målet är att skapa möte mellan olika generationer. Projektet har varit lyckat och pågår hela 2018.

I maj genomfördes fritidsmässan i kulturhuset med särskilt fokus på nyanlända. Syftet med mässan var att skapa möten mellan nya Haningeinvånare, kommunens föreningar och kommunala verksamheter. Mässan hade cirka 500 besökare. En katalog om föreningar och deras utbud har delats ut till nyanlända.

Ett språkkafé har genomförts en dag i veckan vid biblioteket i Handen och försök till bokcirklar pågår. Ett antal deltagare deltar i en kurs tillsammans med Cykelfrämjandet för att lära sig cykla. Biblioteken samverkar med olika aktörer. Ett exempel är samverkan med äldreförvaltningen i projektet "Minneslådor".

MÅL 5. Meningsfull fritid

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Attitydundersökning ungas fritid (%)	-	-	91,7	90,1	●	94,0
Elever som deltar i musik- eller kulturskola (andel av invånarna 7-15 år i %)*	8,0	9,0	14,0	-	●	10,0
Bibliotekens utlåning inkl. e-böcker (antal per invånare)*	4,4	4,0	3,8	-	●	5,0
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, (antal/invånare i åldern 7-20 år)*	25,0	24,0	26,0	-	●	29,0

* rapportering görs året efter, tidigare års rapporteringar har justerats

Informationsmått mål 5

	2014	2015	2016	2017
Nöjd region index (NRI) fritidsmöjligheter	61	61	60	60

Mål 6. Växande näringsliv med fler i egen försörjning

Haninge ska vara en attraktiv företagskommun och ta tillvara på de naturliga förutsättningar som kommunen har inom olika branscher. Servicen till befintliga företag och nyetableringar ska vara enkel, snabb och hålla en hög kvalitet.

Målet är på väg att uppfyllas

Arbete med att förbättra näringslivsservicen sker genom samverkan med andra kommuner och näringslivet. Kommunen genomför i samarbete med SBA årliga mätningar av hur kommunens myndighetsutövning i ett antal företagsrelaterade frågor uppfattas. Resultatet redovisas i ett Nöjd Kund Index (NKI) som har förbättrats varje år sedan 2014. 2017 års resultat presenteras i maj 2018 och rapportering sker i delårsuppföljning 2.

Även resultatet av indikatorn antal arbetstillfällen har ett års eftersläpning och redovisas tidigast i delårsuppföljning 2. Tidigare års resultat visar en årlig ökning och bedömningen är att målvärdet bör kunna nås 2018.

Antal företag per 1 000 invånare är relativt oförändrat. Indikatorn har omdefinierats och omfattar nu samtliga företagsformer, även enskilda företag. Konsekvenser är att utfall bakåt i tiden och målvärdet har anpassats efter den ändrade definitionen.

Stadsbyggnadsförvaltningen har påbörjat aktiviteter som syftar till att underlätta för företag. Exempelvis översyn av platser, rutiner och marknadsföring av torghandel. Inom bygglovsavdelningen har ett skyltprogram, information om skyltning i kommunen, tagits fram för att underlätta och effektivisera för företag.

Socialförvaltningen driver ett projekt med syftet att språkassistenter ska komma ut i olika verksamheter inom kommunen som möter nyanlända. Språkassistenter är flerspråkiga arbetslösa med utländsk bakgrund. Syftet med projektet är att skapa intresse och ge möjlighet för personerna att söka sig till kommunala bristyrken såsom exempelvis lärare, förskollärare, socionom och IT-support.

Biblioteket i Handen erbjuder arbetsökande IT-pedagogisk handledning flera gånger i veckan. Detta kan vara viktigt då olika former av IT-kompetens krävs i allt större utsträckning i samhället.

Äldreförvaltningen har väl etablerad samverkan med skolor och erbjuder efterfrågade praktikplatser. Verksamheterna har utbildade handledare för detta.

Sedan 2016 finns ett långsiktigt samarbete mellan Haninge kommun, Samordningsförbundet Östra Södertörn och Stiftelsen Ester kring ett entreprenörprogram i syfte att utveckla småföretagande för nyanlända och långtidsarbetslösa utrikesfödda kvinnor. Arbetet pågår.

Andel hushåll med ekonomiskt bistånd som har det under lång tid, är ännu inte fastställt från SCB utan kommer att rapporteras i delår 2.

MÅL 6. Ett växande näringsliv med fler i egen försörjning

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
SBA:s nöjd kund index för företagare**	67	69	72	-	●	73
Antal arbetstillfällen i kommunen**	27 179	27 764	28 479	-	●	29 000
Antal företag i kommunen per 1000 invånare*		74,7	74,6	74,6	●	75,0
Andel hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd (%)**	32,7	35,1	33,1	-	●	29,0

* definition: avser samtliga företagsformer, vilket medför ändrat målvärde 2018

** rapporteras senare

Informationsmått mål 6	2014	2015	2016	2017
Sammanfattande omdöme om företagsklimatet i kommunen	3,4	3,4	3,2	3,2
Handelsindex	82	82	81	-
Nya företag per 1000 invånare	-	7,1	7,7	7,1
Arbetslöshet 16-64 år (%)	7,0	7,2	7,1	7,0
Antal gästnätter	133 777	140 697	-	-

EN ATTRAKTIV NÄRMILJÖ

Mål 7. God livsmiljö för nuvarande och kommande generationer

Klimat- och miljöutmaningarna är inte begränsade till kommunens geografiska område, men de åtgärder som bidrar till att miljön i kommunen förbättras ska ha hög prioritet. I det större perspektivet ska kommunen genom samarbete med främst närmommunerna uppnå samarbeten som kan bidra till minskade utsläpp och förbättrad miljö. Kommunens egen verksamhet ska inspirera invånarna till att ta ett större ansvar för sin närmiljö.

Målet kommer ej att uppfyllas

Andelen miljöbilar är högre än föregående år. För att uppfylla målet om att andelen miljöbilar ska uppgå till minst 50 procent behöver verksamheterna ställa krav vid upphandling av främst lätta lastbilar. Det är inte troligt att målvärdet kommer att uppnås år 2018. Däremot är det möjligt att många av de lätta lastbilarna kan drivas på förnybar diesel, alternativt diesel med en stor andel förnybar råvara.

Verksamheterna bidrar till att förbättra miljön på olika sätt utifrån sina förutsättningar. Miljövänliga elverktyg har testats i parkverksamheten och kampanjen "Släng rätt i toalett" har genomförts med alla skolklasser i åk 4. Cykelvägar har byggts för att möjliggöra cykeltransporter i större utsträckning. Miljöverkstan fortsätter att erbjuda aktiviteter och kurser där deltagarna ges exempel på en mer hållbar livsstil. Sommarens aktiviteter på parkleken har haft en friluftsinriktning och fokus på miljö. Barnen har fått lära sig om allemansrätten och relationen mellan människan, djur och natur.

Andel ekologiska livsmedelsinköp har ökat med ytterligare två procent. Men utvecklingstakten är för låg för att målvärdet ska kunna nås 2018. Den verksamhet som köper mest ekologiska livsmedel (52 procent) är förskolorna. Gymnasiet utvecklar Riksäpplets restaurangprogram med inriktningen mot ekologisk, vegansk och vegetarisk mat. En kampanj för "Kasta Inte Maten" har gjorts i samtliga skolrestauranger.

Ett samarbetsavtal för energi- och klimatrådgivningen har ingåtts mellan Haninge, Huddinge, Salem, Tyresö och Nynäshamn. Två coacher för energi och klimat har anställts. De rekryterar löpande företag i Haninge inom framför allt restaurangbranschen, som fram till år 2019 kommer att få coaching för att minska sin energianvändning. Som en del av det regionala samarbetet för energi- och klimatrådgivning har ett seminarium om solceller, riktat till husägare, genomförts.

Energieffektiviseringen per kvadratmeter har minskat ytterligare, men målvärdet kommer troligen att bli svårt att nå. Den stora miljöpåverkan som sker inom fastighetsbranschen är byggnadernas energianvändning. I samtliga nybyggnadsprojekt under 2017 har Tornberget verkat för att byggnationen består av energieffektiva byggnader, så som passivhus eller minienergihus.

Haninge Bostäder arbetar kontinuerligt med energieffektivisering för att minska koldioxidbelastningen på miljön. Bolaget försöker hitta innovativa tekniska lösningar för energianvändningen och har under året genomfört testprojekt med energiåtervinning i fastigheter där det tidigare inte varit möjligt.

MÅL 7. God livsmiljö för nuvarande och kommande generationer

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Andel miljöbilar i kommunorganisationen (%)	28	27	33	36	●	50
Andel ekologiska inköp av livsmedel (%)	30	33	35	37	●	50
Energieffektivisering i kommunal verksamhet (kWh/kvm korrigerat för ett normalår)	194	184	177	174	●	160

Informationsmått mål 7

	2014	2015	2016	2017
Fosforhalt i Drevviken (mikrogram/l)	36	-	44	-
Nöjd medborgar index (NMI) miljöarbete	52	54	57	56

Mål 8. Nya bostäder i bra lägen

Haninge ska hävda sig i konkurrensen mellan kommunerna i Stockholmsregionen som en attraktiv inflyttningkommun. Utvecklingen av Haninges stadskärna och bebyggelse runt pendeltågstationerna ska prioriteras samtidigt som Haninges olika unika miljöer för attraktivt boende ska utvecklas. För att möta den ökade efterfrågan på bostäder måste hantering av detaljplaner och bygglov vara snabb och effektiv.

Målet kommer delvis att uppfyllas

Antalet färdigställda bostäder totalt i kommunen har överstigit 600 bostäder per år och fullmäktiges målvärde är redan uppnått. Resultatet avser främst färdigställda bostäder nära pendeltågstationerna Handen, Västerhaninge och kommande station i Vega. Antalet färdigställda lägenheter 2016 var högre än tidigare rapporterats, och siffran har justerats till verkligt utfall.

Haninge Bostäder har under 2016-2018 haft en pågående nyproduktion om 229 lägenheter i kvarteret Kalvsvik i Jordbro. Husen som uppförs är yt- och kostnadseffektiva. Nyproduktionen har skett på ett område nära pendeltågstationen. En förtätning av stadsdelen med en mer definierad huvudgata och mer flöden och folkliv är ett led i att göra stadsdelen mer attraktiv och trygg. Haninge Bostäder kommer enligt rådande affärsplan att producera ytterligare 27 lägenheter på egen mark vid Skansvägen med inflyttning år 2020.

Översiktsplanen 2030 som antogs i slutet av 2016 har presenterats externt, för förtroendevalda och tjänstemän. Regeringens

utredare har presenterat ett förslag om Hemfosa som en av nio framtida städer, vilket är ett framtida utvecklingsområde i översiktsplanen.

Under året har kommunstyrelsen godkänt direktiv för trafikstrategin. Trafikstrategin syftar till att vara ett övergripande dokument för trafikfrågor som innehåller vägledande principer och stöttar genomförandet av kommunens översiktsplan. Trafikstrategin tar sin utgångspunkt i att Haninge är en del av Stockholmsregionen och att kommunen växer och utvecklas.

Verksamheterna deltar tidigt i stadsbyggnadsprocesserna. Utbildningsförvaltningen deltar i detaljplanemöten i ett tidigt skede för att specifikt lyfta skol- och förskolefrågor. Kultur- och fritidsförvaltningen har deltagit tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen för att diskutera konstens och kulturens roll i stadsbyggnadsprocessen. Kultur- och fritidsförvaltningen är även representerad i den kommunövergripande arbetsgruppen för regional stadskärna. Stadsbyggnadsförvaltningen har undersökt nya boendeformer och hur skapa plats för nya bostäder i bra lägen.

Indikatorn ledtid för bygglov, procent färdigställda inom tio veckor, har förbättrats avsevärt. För att effektivisera bygglovsprocessen har rutiner och mallar förtydligats. Arbetet har implementerats i verksamheten under hösten 2017. Även lantmäteriverksamheten har kortat ledtider genom bland annat att ärenden handläggs parallellt.

MÅL 8. Nya bostäder i bra lägen

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Antal färdigställda lägenheter (ackumulerat till 2018)	-	891	1 654	2 418	●	2 400
Ledtider för bygglov (% färdigställda inom 10 veckor)	-	-	17	74	●	100

Informationsmått mål 8

	2014	2015	2016	2017
Nöjd region index (NRI) rekommenderar kommunen	65	65	63	62
Nöjd kund index (NKI) byggherrar	6,1	-	7,0	-

Mål 9. Hög tillgänglighet

En viktig del i att skapa en attraktiv kommun för invånare och besökare är att öka tillgängligheten till olika målpunkter i Haninge och att utveckla gemensamma offentliga utrymmen. De åtgärder och investeringar som kommunen inte kan göra själv måste uppnås genom samarbete med de aktörer som är ansvariga. Människor med funktionsnedsättningar har rätt till ett liv på lika villkor som andra. Fysisk tillgänglighet är en förutsättning för allas delaktighet. Kommunen har stort ansvar i att öka den fysiska tillgängligheten, både i egna verksamheter samt att genom plan- och byggprocessen säkerställa tillgängligheten vid byggnation. Arbete eller meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktig i samhället. Kommunen kan samarbeta med näringslivet och genomföra riktade insatser för att öka delaktigheten på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.

Målet är ej utvärderat

Målets indikator Arbetsmarknad kan inte redovisas eftersom Myndigheten för delaktighet har förändrat frågorna i sin kommunenkät.

I sammanfattningen av svaren i den nya enkäten konstateras att personer med funktionsnedsättning generellt har sämre tillgång till de undersökta områdena. Det avser jämlikhet i hälsa och tillgång till vård, tillgång till formell utbildning, delaktighet på arbetsmarknaden och möjlighet till försörjning. Perspektiv på funktionshinder saknas i hög utsträckning i styrnings- och ledningsprocesser.

Samtliga elever ska ha god fysisk tillgänglighet till skolans lokaler. Identifierade brister har åtgärdats i dialog mellan utbildningsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningens lokal-försörjning och Tornberget.

En inventering av enkelt avhjälpna hinder har gjorts i kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Detta har resulterat i att en ramp till scenen i kulturhusets foajé har kommit på plats samt en ramp till DJ-båset vid Ekens gård. Ny entrédörr till kulturhuset har installerats och Dalarö fritidsgård har utrustats med handikappanpassad toalett.

Socialförvaltningen deltar vid planering av verksamheter i nya lokaler och inför ombyggnationer för att beakta tillgängligheten. Ett arbete pågår med att uppdatera informationsmaterial och anpassa dessa till olika målgrupper genom förenklad text och ibland bildstöd.

Förstärkt kollektivtrafik, åtgärder på cykelvägnätet och effektiviseringar och utbyggnader i vägnätet samt skärgårdens transportbehov är utgångspunkter för kommunens önskemål inför kommande åtgärder i länsplanen 2018-2029. Södertörnskommunerna har lämnat ett gemensamt remissvar både på nationellt plan och länsplan. I kommunens remissvar lyftes särskilt behovet av infrastruktur kopplat till bostadsbyggande i Tungelsta. För Haninge diskuteras tillsammans med Trafikverket dragningen av gång- och cykelvägen längs Tvärförbindelsen Södertörn, trafikplatsen vid Norra infarten till Jordbro samt utformning av korsningspunkt mellan Jordbro och Handen.

Cykelvägnätets utbyggnad enligt cykelplanen har påbörjats. Inom stadsbyggnadsförvaltningen har flera aktiviteter genomförts för attraktiva och trygga gång- och cykelvägar samt attraktiva parker och utemiljöer för alla.

Haninge Bostäders fastigheter skall vara användbara och tillgängliga för alla och bidra till ett mer tillgängligt Haninge. Bolaget arbetar löpande med att förbättra tillgängligheten i fastigheterna och utemiljön genom att årligen utbilda personal samt inventera och åtgärda brister som uppstår.

MÅL 9. Hög tillgänglighet

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Arbetsmarknad (Alla frågor inom området arbetsmarknad, kommunenkät från Myndighet för delaktighet)* maxvärde 100%	-	22	45	-	-	60

* Denna indikator mäts ej längre av myndigheten

Informationsmått mål 9	2014	2015	2016	2017
Nöjd medborgar index (NMI) gång- och cykelvägar	56	57	54	53
Nöjd region index (NRI) kommunikationer	69	66	63	63
Nöjd medborgar index (NMI) gator och vägar	56	58	55	53
Fysisk tillgänglighet		2	2	-

EFFEKTIVITET, KVALITET OCH SERVICE**Mål 10. Ordning och reda på ekonomin**

Kommunen har en skyldighet att förvalta skattebetalarnas pengar på bästa sätt. Kommunens verksamheter ska vara så effektiva som möjligt och leverera högsta möjliga kvalitet per skattekrone. För detta krävs flexibilitet inom våra egna verksamheter och ett koncentrankande där samordning av tjänster och lokaler bidrar till lägre kostnader. Externa aktörer som utför kommunala tjänster bidrar till en ökad mångfald och ökad effektivitet genom konkurrens, men framför allt ökad valfrihet hos de som måste utnyttja tjänsterna.

Målet kommer delvis att uppfyllas

Resultat som andel av skatt och generella statsbidrag är 2,8 procent. Resultatnivån innebär att målvärdet på minst 2 procent av skatt och generella statsbidrag är uppfyllt. Kommunens avvikelser mot budget blev 0,9 procent. All ekonomisk analys redovisas i avsnittet Finansiell analys.

Avtalstrohet för hela kommunen har fortsatt öka och är 85 procent. Resultatet varierar mellan förvaltningarna mellan 61 och 92 procent. Variationen gör att målvärdet 2018 blir svårt att nå. Under 2018 kommer bättre uppföljningsrapporter för avtalstrohet att tas fram, vilket kommer att förbättra möjligheten att följa upp.

Andelen elektroniska fakturor har stadigt ökat. För hela året har 59 procent uppnåtts. Ökningstakten har varit högre under årets sista månader och målvärdet 2018 kommer att uppnås.

Ekonomistyrningen och administrativa processer har förbättrats. Det pågår samarbete mellan förvaltningarna för att effektivisera och förenkla uppföljning och rapportering till nämnderna. Ett utkast till grundplattform för ett utbildningspaket i ekonomi har tagits fram av kommunstyrelseförvaltningen.

Verksamheterna arbetar med månatliga uppföljningar och prognoser för att ha löpande kontroll över sin ekonomi. Socialförvaltningen har börjat använda ett digitalt system för att signera tidrapporter till Försäkringskassan inom personlig assistans. Syftet är att effektivisera arbetet och säkerställa inkomster för utförda timmar av assistans. E-tjänster för serveringstillstånd har införts. Projektet för digital rapportering av utförd tid inom hemtjänsten fortsätter.

Beslutsstödsystemet Hypergene används för planering, analyser och uppföljning. Fler rapporter, exempelvis för skolans verksamheter, har införts.

En ny kvalitetspolicy har beslutats av kommunstyrelsen. Förslag till policy mot oegentligheter, som ersätter policy mot mutor, är utskickad till nämnderna på remiss. Ärendet läggs fram i kommunstyrelsen våren 2018.

Projektet e-arkiv är i en förbereda-fas där målet är att genomföra verksamhetsrelaterade förberedelser så att ett införande av system för digitalt bevarande kan ske från januari 2018.

Informationsmåt för mål 10 redovisas i avsnitt Finansiell analys.

MÅL 10. Ordning och reda på ekonomin

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Resultat av skatteintäkter och statsbidrag (%)	2,0	2,0	2,3	2,8	●	>= 2,0
Avvikelse mot budget (%)	0,0	-0,3	1,6	0,9	●	-0,5-0,5
Andel digitala fakturor (av totala fakturor)	-	-	57	59	●	62
Avtalstrohet (%)	87	82	84	85	●	90

Mål 11. Hög kvalitet i kommunens tjänster

Kvalitet i en tjänst är ofta något man upplever. Därför betyder bra bemötande och fokus på service mycket för kvaliteten i kommunens tjänster.

Målet kommer delvis att uppfyllas

En extern undersökning av tillgänglighet per e-post och telefon har gjorts. De frågor som ska besvaras är valda från ett medborgarperspektiv, kräver inte någon utredning och avser olika verksamheter. Andelen som får direkt svar på enkel fråga på telefon har försämrats men ligger ändå på samma värde som genomsnittet av Sveriges kommuner. Frågorna rör olika verksamhetsområden i kommunen. I några verksamheter har svarsfrekvensen förbättrats, i andra försämrats. Andel frågor via e-post som får korrekt svar inom två dagar har förbättrats jämfört med förra mätningen. Det är bättre värde än genomsnittet för Sveriges kommuner och fullmäktiges målvärde har uppnåtts för denna indikator.

För att öka medvetenheten och förståelsen för vikten av kommunikation i verksamheterna har utbildning, information och riktade insatser genomförts. I introduktionsutbildningen för nyanställda får deltagarna genom teori och praktiska övningar

kunskap om hur eget agerande kan påverka omgivningens bild av kommunen. Kommunens kommunikation och information i olika områden har anpassats till aktuella målgrupper i större utsträckning.

Tjänstegarantier är ett av verktygen i kvalitetspolicyn som fastställdes av kommunstyrelsen i december. I policyn beskrivs vad en tjänstegaranti är och hur den kan användas för att förbättra och utveckla verksamheter.

Ett nytt system för synpunkter och felanmälan finns på webben, där ärendeprocessen fått bättre struktur och uppföljning. I stadsbyggnadsförvaltningens arbete med att förbättra service till medborgaren har fler e-tjänster planerats.

LOV är en lag om valfrihetssystem i offentlig sektor. Kommunen har sex LOV-tjänster där medborgarna kan välja leverantör. Det är daglig verksamhet, hemtjänst, familjerådgivning, led-sagarservice, avlösarservice i hemmet och arbets träningsplatser inom ramen för EFS-projektet MIA (mobilisering inför arbete).

MÅL 11. Hög kvalitet i kommunens tjänster

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Antalet tjänster som omfattas av LOV	4	4	5	6	●	8
Andel av medborgarna som via telefon får ett direkt svar på en enkel fråga (%)	-	48	59	51	●	56
Andel som får svar på e-post till kommunen inom två dagar (%)	-	89	90	93	●	95

Informationsmått mål 11

	2014	2015	2016	2017
Nöjd medborgar index (NMI)	55	56	52	52

Mål 12. En attraktiv arbetsgivare

Kommunen behöver attrahera och behålla ledare och medarbetare som kan utveckla en serviceinriktad kultur genom ett tydligt ledarskap och interna utvecklingsmöjligheter.

Målet kommer ej att uppfyllas

Hållbart medarbetarindex (HME) för hela kommunen har ökat något även i år. Ökningen betyder att medarbetarna har fortsatt stigande motivation för sitt arbete samt ökat förtroende för ledningen och styrningen i kommunen. Målvärdet 2018 kommer troligen inte att uppnås.

Kommunens sjukfrånvaro är lägre i förhållande till 2016. Generellt ligger sjukfrånvaron på en stabil nivå och har så gjort under de senaste åren. Målvärdet 5,0 procent sjukfrånvaro för hela kommunen 2018 kommer att bli svårt att nå. Många av kommunens enheter ligger under eller nära målvärdet men några ligger betydligt över. Flera av de arbetsplatser som har hög frånvaro arbetar tillsammans med företagshälsovården och personalavdelningen med insatser för att sänka sin sjukfrånvaro.

Frisknärvaron för hela kommunen ligger på samma nivå som förra året, 60,2 procent. Frisknärvaro är ett begrepp som beskriver det motsatta till sjukfrånvaro. Frisknärvaron beskriver hur stor andel av personalen som har upp till fem dagars sjukfrånvaro (0-5). Ett högre tal är bättre, men en frisknärvaro på 100 procent skulle betyda att ingen hade någon sjukfrånvaro, vilket är orealistiskt.

Under året har tre stora arbeten avseende personalfrågor inletts. Heltid för alla, Systematik för kompetensförsörjning samt Arbetsgivarvarumärket. Dessa arbeten involverar och påverkar samtliga förvaltningar och leds av kommunstyrelseförvaltningen.

Projektet Heltid för alla syftar till att på ett samordnat sätt stötta chefer i arbetet med att kunna erbjuda heltid till medarbetare inom kommunals avtalsområde. Projektet har i uppdrag att i en första etapp erbjuda heltid inom vård och omsorg. Under året har en projektledare arbetat med social- och äldreförvaltningen och med fackförbundet Kommunal. Ungefär 340 medarbetare berörs. En plan för införande har utarbetats.

Arbetet med att införa en systematik för kommunens kompetensförsörjning har inletts. Systematiken är en vedertagen standard som ska stödja chefer och organisation på olika nivåer i arbetet med att säkerställa kompetensförsörjningen. Detta ger struktur och bättre möjligheter att arbeta på längre sikt och mer strategiskt för att säkerställa rätt kompetens på rätt plats i rätt tid.

Chefernas arbetssituation, uppdrag och arbetsbelastning kommer att utredas inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett förberedande arbete har skett under året.

Informationsmått för mål 12 redovisas i avsnitt Personal.

MÅL 12. En attraktiv arbetsgivare

Indikator	2014	2015	2016	2017	Bedömning	Mål 2018
Hållbart medarbetarindex (HME)	78,2	78,5	78,8	79,4	●	83,0
Sjukfrånvaro (%)	7,0	7,6	7,8	7,5	●	5,0
Frisknärvaro (%)		59,8	60,2	60,2	●	61,5

Verksamhetsutveckling och förbättrad kvalitet

Kommunen arbetar ständigt med att utveckla verksamheterna och förbättra servicenivåerna. Det innebär att utvärdera egna insatser, använda granskningar som gjorts av utomstående, att använda förslag och synpunkter och jämföra sig med andra för att bli bättre.

MEDBORGARFÖRSLAG OCH E-FÖRSLAG

Medborgarförslag och e-förslag är två kanaler för att öka invånarnas inflytande. Alla som är folkbokförda i kommunen har rätt att lämna medborgarförslag. Under 2017 har kommunen fått totalt 116 medborgarförslag vilket är nära en fördubbling jämfört med två senaste åren. Av de förslag som inkommit rör de flesta stadsbyggnadsnämndens område (62 förslag), kultur- och fritidsnämndens område (22) och kommunstyrelsens område (19). Flera medborgarförslag handlar om trafiklösningar, idrottsanläggningar och hundrastplatser.

Genom e-förslag kan vem som helst skicka in förslag till kommunen. Andra som håller med om förslaget kan rösta på

det, genom gillamarkering. Totalt har det kommit in 10 e-förslag under året. Inga förslag har fått mer än 25 röster. Jämfört med både 2015 och 2016 har antalet e-förslag minskat. Det kan finnas flera orsaker till nedgången, bland annat har det blivit lättare att lämna synpunkter till kommunen via andra kanaler, exempelvis via Facebook.

Den som har åsikter om kommunens verksamheter kan lämna synpunkter oavsett om det är kritik, beröm eller förslag på att förbättra servicen. Under 2017 har kommunen bytt IT-system för synpunkter och felanmälan, ingen statistik kan redovisas.

	2014	2015	2016	2017
Medborgarförslag	48	70	70	
E-förslag (totalt)	22	135	60	
E-förslag med > 25 gillamarkeringar	*	19	3	

*Uppgift saknas

Foto: Mostphotos

JÄMFÖRELSE MED ANDRA KOMMUNER

Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) beskriver kommunens kvalitet och effektivitet utifrån olika nyckeltal som är viktiga för kommuninvånarna. Drygt 250 kommuner ingår i KKiK. Haninge jämför sig med andra kommuner som har bättre resultat.

Det är cirka 40 nyckeltal som är uppdelade i fem olika områden. Trygghet, tillgänglighet, delaktighet och information,

effektivitet samt kommunen som samhällsutvecklare. Nyckeltalen hämtas från offentlig statistik eller rapporteras in enligt gemensamma anvisningar.

Flera av kommunfullmäktiges indikatorer är nyckeltal i KKiK. Haninges resultat för 2017 varierar från toppresultat till lägre än genomsnitt. Tabellen visar ett urval nyckeltal.

Områden	Haninge				Riket genomsnitt
	2014	2015	2016	2017	2017
Tillgänglighet					
Gott bemötande vid kontakt med kommunen	-	-	79	80	81
Väntetid för beslut om försörjningsstöd, antal dagar	38	31	32	38	16
Trygghetsaspekter					
Personalkontinuitet hemtjänst; antal olika personal på 14 dagar	18	10	10	10	15
Delaktighet och information					
Delaktighetsindex, hur väl kommunen möjliggör för invånarna att delta i kommunens utveckling	-	80	81	85	57
Kommunens effektivitet					
Tkr*/barn i förskolan	117	123	125	128	142
Vilka tjänster och service som erbjuds inom hemtjänsten (% av maxpoäng)	76	76	76	76	65
Kommunen som samhällsutvecklare					
Återvunnet material av hushållsavfall (%)	25	31	35	34	39
Nöjd regionindex helhet	60	59	59	57	60

* tkr är tusen kronor

Finansiell analys

Kommunens finansiella ställning och utveckling analyseras ur fyra perspektiv: resultat, kapacitet, risk och kontroll.

EKONOMISKT RESULTAT	KAPACITET	RISK	KONTROLL
Vilken balans kommunen har haft över sina intäkter och kostnader under året och över tiden.	Vilken kapacitet kommunen har att möta finansiella åtaganden på lång sikt.	Risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet.	Vilken kontroll kommunen har över den ekonomiska utvecklingen.
Analys av <ul style="list-style-type: none"> • årets resultat • balanskravet • finansnetto • nettokostnadsandel • årets investeringar • självfinansieringsgrad. 	Analys av <ul style="list-style-type: none"> • eget kapital och soliditet • långfristiga skulder och skuldsättningsgrad 	Analys av <ul style="list-style-type: none"> • ränterisker • likviditet • pensionsskuld • borgensåtaganden • skatteintäkter. 	Analys av <ul style="list-style-type: none"> • budgetföljsamhet • prognossäkerhet.

EKONOMISKT RESULTAT

Årets resultat

Årets resultat blev 123,5 miljoner kronor (mnkr). Kommunfullmäktiges mål är att resultatet ska vara minst 2,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatet för 2017 blev 2,8 procent och därmed uppfylldes resultatmålet.

Fullmäktige beslutade om justerad driftbudget under pågående år och det budgeterade resultatet efter justeringar var 91,5 mnkr. Det innebär att årets resultat översteg budgeterat resultat med 32,0 mnkr.

I resultatet ingår jämförelsestörande kostnader på 43,3 mnkr, främst för medfinansiering av infrastrukturinvesteringar, 41,2 mnkr för motorvägsavfart Vega samt exploateringsvinster, 8,1 mnkr. 2017 års resultat exklusive de jämförelsestörande posterna är 158,7 mnkr.

	2013	2014	2015	2016	2017
Årets resultat	85,3	74,7	77,8	94,5	123,5
Resultat mot balanskravet	63,2	63,3	42,5	77,3	115,4

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr).

Balanskravet

Enligt kommunallagens balanskrav ska kommunernas intäkter överstiga kostnaderna, det vill säga resultatet ska vara minst noll. Detta gäller varje enskilt budgetår. Ett negativt resultat (underskott) ska regleras och det egna kapitalet ska återställas inom tre år. Vid avstämning mot balanskravet påverkas inte resultatet av realisationsvinster och förluster. Kommunen har uppfyllt balanskravet varje år sedan lagen infördes.

I balanserat resultat ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten och som är resultatpåverkande engångsposter. Justerat för dessa engångsposter uppgick resultatet mot balanskravet till 115,4 mnkr.

	2016	2017
Årets resultat	94,5	123,5
Exploateringsvinst	-17,2	-8,1
Balanskravsresultat	77,3	115,4

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr).

Nämnder och styrelser redovisar ett överskott gentemot budget på 69,8 mnkr inklusive kommunfullmäktiges reserv (32,4 mnkr), vilket motsvarar 1,6 procent i avvikelse i förhållande till motsvarande nettobudget för året.

Utfallet av skatter och generella statsbidrag var 31,9 mnkr högre än budgeterat. Övrig finansförvaltning redovisade ett underskott på 37,8 mnkr. Underskottet berodde på bokförda kostnader för medfinansiering av infrastrukturinvesteringar (se rubrik årets resultat). Den sammanlagda avvikelsen mot budget var ett överskott på 32,0 mnkr.

NÄMNDER/STYRELSE	Intäkter	Kostnader	Nettoutfall	Budget	Avvikelse	Avvikelse (%)
Grund- och förskolenämnd	250,4	1 932,0	1 681,6	1 699,4	17,8	1,0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	166,6	584,4	417,9	425,4	7,5	1,8
Kommunfullmäktiges reserv	0,0	0,0	0,0	32,4	32,4	100,0
Kommunstyrelse	722,6	925,1	202,5	211,6	9,2	4,3
Kultur- och fritidsnämnd	33,5	224,8	191,3	191,7	0,4	0,2
Revision	0,0	1,5	1,5	1,7	0,2	9,5
Socialnämnd	363,8	1 223,1	859,3	853,9	-5,5	-0,6
Stadsbyggnadsnämnd	271,3	403,4	132,1	137,2	5,1	3,7
Södertörns upphandlingsnämnd	19,9	19,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Södertörns överförmyndarnämnd	56,2	56,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnd	0,0	0,2	0,2	0,1	-0,1	-60,0
Åldrenämnd	127,0	854,4	727,4	730,3	2,9	0,4
Summa nämnder	2 011,2	6 225,0	4 213,7	4 283,6	69,8	1,6
Finansförvaltning	5 270,20	933	4 337,2	4 375,0	-37,8	-0,9
Totalt, resultat	3 259,0	5 292,0	123,5	91,5	32,0	

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr).

Finansnetto

Med finansnetto avses skillnaden mellan finansiella intäkter (9,2 mnkr) och finansiella kostnader (8,1 mnkr). I de finansiella kostnaderna ingår bland annat räntekostnader för pensionskulden (7,3 mnkr). Förändringen i finansnettot 2016 och 2017 jämfört med tidigare år beror på att kommunens långfristiga låneskuld i sin helhet överfördes till Tornberget under 2016, i syfte att trygga Tornbergets möjligheter till skattemässiga avdrag för räntekostnader.

	2013	2014	2015	2016	2017
Finansnetto, mnkr	23,2	32,9	28,8	-0,9	1,1

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr).

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandelen beskriver hur stor del av skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto som används för att betala verksamhetens nettokostnader. De pengar som återstår ska finansiera amorteringar och framför allt investeringar.

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto blev 97,2 procent, vilket är något lägre än föregående år (97,7 procent).

Nettokostnaderna ökade med 243,1 mnkr jämfört med 2016. Ökningstakten på nettokostnaderna var 6,0 procent, vilket är högre än 2016, då ökningstakten var 4,7 procent jämfört med föregående år. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 270,1 mnkr motsvarande 6,5 procent vilket är en något större ökning än 2016 då ökningen var 6,4 procent jämfört med föregående år.

	2013	2014	2015	2016	2017
Nettokostnader årlig ökning (%)	4,2	4,3	4,8	4,7	6,0
Skatteintäkter årlig ökning (%)	4,5	3,7	4,3	6,4	6,5
Nettokostnadsandel (%)	97,6	98,0	98,6	97,7	97,2

*Skatteintäkter och generella statsbidrag. Tabellen visas i procent.

Årets investeringar

Årets investeringar uppgår till 242,4 mnkr samt VA-investeringar inom mark och exploatering 92,0 mnkr. Investeringar i verksamhetslokaler sker genom kommunens bolag Tornberget Fastighetsförvaltning AB.

Avvikelser mellan utfall och budget beror på att investeringsprojekt flyttats framåt i tiden eller är pågående.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslutade investeringsram för 2017 uppgick till 8,0 mnkr. Nämnden beviljades en högre investeringsram än föregående år med anledning av planerade inköp av elevdatorer, vilka sedan uteblev då skolan valde att leasa datorer istället. Utfallet för året var 0,9 mnkr vilket motsvarar 11,4 procent av den totala årsbudgeten. Investeringar har framför allt gjorts i inventarier och utrustning på Fredrika Bremer, Centrum Vux och Navigatorcentrum.

Grund- och förskolenämndens investeringsbudget för 2017 uppgick till 22,9 mnkr, av dessa har 5,8 mnkr förbrukats under året vilket motsvarar 25,3 procent av tilldelad budgetram. Totalt återstår 15,8 mnkr i tilldelade men ej förbrukade investeringsmedel fördelat på 14,8 mnkr i objektsspecifika investeringsprojekt och 1,0 mnkr i ej objektsbestämda investeringsprojekt. Inga större investeringsprojekt har avslutats under året. Däremot pågår ett antal investeringsprojekt i nya eller befintliga lokaler som förväntas slutföras under 2018, därav att den tilldelade men oförbrukade investeringsbudgetramen är relativt stor vid utgången av 2017.

Kultur- och fritidsnämndens ursprungliga investeringsram enligt Mål och budget 2017 – 2018 uppgick till 18,0 mnkr. I april beslutade kommunfullmäktige om överföring av oförbrukade investeringsmedel från 2016 på 31,8 mnkr, vilket innebär att den gällande investeringsramen 2017 summerade till 49,8 mnkr. Nämndens ackumulerade utfall för året var 8,6 mnkr, vilket motsvarar 17,3 procent av den totala årsbudgeten. De största investeringarna under året har varit färdigställandet av Miljöverkstan och utkikstornet på Tornberget, samt nytt passer-system till idrottshallarna.

Socialförvaltningens investeringsbudget för 2017 uppgick till 5,0 mnkr. Totalt ackumulerat utfall blev 3,7 mnkr (74 procent

av årsbudgeten). De största investeringarna under året har varit inre renoveringar av bostäder för särskilt boende och andra verksamhetslokaler.

Stadsbyggnadsnämndens ursprungliga investeringsbudget för år 2017 uppgick till 102,0 mnkr och från år 2016 överfördes under året 51,0 mnkr för framflyttade projekt. Av den sammanlagda ramen på 153,0 mnkr var utfallet 103,1 mnkr (67,4 procent av årsbudgeten). Flera projekt har utgått och andra har fått framflyttad tidplan. Några av de projekt som genomfördes under året var VA-utbyggnad Dalarö 23,2 mnkr, VA-utbyggnad Årsta Havsbad 33,9 mnkr, ledningsförnyelse 6,5 mnkr, VA-serviser 3,7 mnkr, park- och lekplatsupprustning 2,2 mnkr, åtgärder enligt cykelplan, tillgänglighets- och trafiksäkerhetsinvesteringar 4,8 mnkr och brounderhåll 10,4 mnkr.

Äldrenämndens investeringsram för 2017 uppgick ursprungligen till 5,0 mnkr. Efter beslut i kommunfullmäktige om överföring av återstående investeringsmedel från 2016 på 16,6 mnkr så var investeringsramen för 2017 totalt 21,6 mnkr. Av investeringsramen var 11,3 mnkr öronmärkt för installation av reservkraftverk på olika vård och omsorgsboenden. Under 2017 har reservkraftverk installerats på Hagagården till en preliminär kostnad på 6,5 mnkr. Inga kostnader har hittills belastat äldrenämnden.

Det fanns dessutom 10,3 mnkr till övriga investeringar vad gäller inventarier och planerade satsningar på olika IT-projekt, av dessa har drygt 5,0 mnkr förbrukats, återstående 5,3 mnkr avser projekt som blivit försenade. Några av de större investeringarna under året har varit en påbörjad översyn av inventarier på de olika vård- och omsorgsboendena. 1,6 mnkr har investerats i utbyte av sängar och specialmadrasser. Samtliga boendeenheter har även utrustats med WiFi till en kostnad av 0,9 mnkr och det har gjorts satsningar på IT teknik inom hemtjänsten för 1,0 mnkr.

Kommunstyrelsens beslutade investeringsbudget för året var 52,2 mnkr. Det sammanlagda utfallet på investeringarna var 36,0 mnkr, vilket innebär att 69 procent av budgeten förbrukades. Det är främst evakueringskostnader vid ny- och ombyggnationer, totalt 26,0 mnkr, som utgör den stora andelen av de totala investeringarna. En annan lite större post är IT-investeringar som var 5,0 mnkr. Anledningen till att inte hela investerings-

INVESTERINGSREDOVISNING (TKR)	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelsen	52 180	36 027	16 153
Äldrenämnden	21 599	5 109	16 490
Socialnämnden	5 000	3 678	1 322
Stadsbyggnadsnämnden*	153 050	103 101	49 949
Grund- och förskolenämnden	23 531	5 791	17 740
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	8 000	911	7 089
Kultur- och fritidsnämnden	49 800	6 798	43 002
Summa	313 160	161 415	151 745
Summa VA	95 104	80 994	14 110
Totalsumma	408 264	242 409	165 855

*Exklusive VA-investeringar, som redovisas separat som summa VA.

budgeten är förbrukad är främst att investeringsreserven inte har förbrukats fullt ut samt att arbetet med våtmark och fördröjningsåtgärder, som avser Drevviken, har kommit igång men de stora kostnaderna kommer först under 2018 och framåt.

Anslutningsavgifter för VA har redovisats som skuld till VA-kollektivet i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) med 88,6 mnkr.

Investeringar i verksamhetslokaler, nybyggnation eller om- och tillbyggnad sker genom kommunens bolag Tornberget Fastighetsförvaltning AB. Investeringsutgifterna uppgick till 242,4 mnkr inklusive maskiner och inventarier.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden anger hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansierats med kommunens egna likvida medel. En hög självfinansieringsgrad innebär att kommunen kan finansiera investeringar utan att låna eller minska de likvida medlen. Därmed behålls det finansiella handlingsutrymmet inför framtiden.

Den del av investeringskostnaderna som kommunen själv inte kan finansiera måste betalas med ökad upplåning, vilket innebär en ökad belastning på kommunens ekonomi. Om självfinansieringsgraden är 100 procent innebär det att årets nettoinvesteringar är lika stora som årets resultat plus årets avskrivningar.

Investeringarnas självfinansieringsgrad var 83,3 procent. Kommunen har under ett flertal år fram till 2015 haft en självfinansieringsgrad som varit över 100 procent beroende på låg investeringsnivå och goda resultat. 2015 och framåt var investeringsnivån betydligt högre vilket gav en självfinansieringsgrad under 100 procent, trots goda resultat.

Kommunens större investeringar sker i kommunens helägda fastighetsbolag Tornbergets regi och ingår därför inte i kommunens nettoinvesteringar.

	2013	2014	2015	2016	2017
Nettoinvesteringar (mnkr)	119,1	122,3	171,7	195,8	242,4
Självfinansieringsgrad (%)	141,3	120,9	82,7	85,3	83,3
Avskrivningar (mnkr)	83,0	73,1	67,3	72,5	78,5

KAPACITET

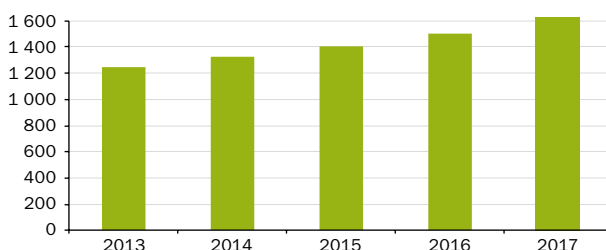
Eget kapital och soliditet

Kommunens egna kapital var 1 625,1 mnkr vilket var 125,8 mnkr högre än 2016. Förändringen av eget kapital jämfört med föregående år motsvarar normalt årets resultat (123,5 mnkr). I eget kapital har det i balansräkningen utöver årets resultat gjorts en justering på 2,3 mnkr avseende insatskapital till Kommuninvest (not 18).

	2013	2014	2015	2016	2017
Eget kapital	1 245,4	1 322,5	1 400,3	1 499,3	1 625,1

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr)
Inklusive justering 2,3 mnkr insatskapital Kommuninvest 2017

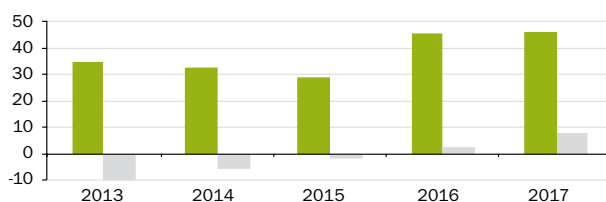
EGET KAPITAL

Soliditeten anger hur stor del av kommunens totala tillgångar som är finansierade med eget kapital. En ökad skuldsättning leder till att soliditeten sjunker. En högre soliditet innebär att den långsiktiga betalningsförmågan förbättras.

Kommunens soliditet var 46,3 procent, vilket var en ökning jämfört med föregående år då soliditeten var 45,9 procent. Det finns ansvarsförbindelser utanför balansräkningen, främst pensionsförpliktelser på 1 361,0 mnkr (inklusive särskild löneskatt). Kommunens soliditet inklusive pensionsförpliktelserna var positiv med 8 procent och förbättrad jämfört med föregående år (3 procent), vilket innebär att kommunen har förbättrat sin finansiella styrka på lång sikt.

SOLIDITET I PROCENT

● Soliditet exkl pensionsåtagande
● Soliditet inkl pensionsåtagande

Haninge kommuns soliditet jämförs med genomsnittet i Stockholms län och riket i tabellen nedan.

SOLIDITET I PROCENT	2013	2014	2015	2016	2017
Haninge	35	33	29	46	46
Haninge inklusive pensionsåtagande	-10	-5	-2	3	8
Stockholms län ovägt medel	48	47	47	48	
Riket, ovägt medel	50	49	48	48	

Källa: Kolada. Tabellen redovisas i procent.
Exklusive pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelse där inget annat anges.

Långfristiga skulder och skuldsättningsgrad

Kommunens långfristiga låneskuld har överförts till Tornberget under 2016, i syfte att trygga Tornbergets möjligheter till skattemässiga avdrag för räntekostnader. Kommunen borgar för dessa lån, vid årsskiftet uppgick lånen till 2 465,0 mnkr (se not 23). Kommunens kvarstående långfristiga skuld i balansräkningen på 7,6 mnkr består av leasing och skuld till stiftelser

Skuldsättningsgraden mäter kommunens skulder inklusive VA och avsättningar (1 768,8 mnkr) i förhållande till det egna kapitalet (1 499,3 mnkr). Skuldsättningsgraden har ökat de senaste åren fram till 2015 då den var 244 procent. 2016 har skuldsättningsgraden minskat till 118 procent med anledning av att den långfristiga låneskulden överförts till Tornberget.

	2013	2014	2015	2016	2017
Långfristiga skulder (Mnkr)	1 083	1 269	1 996	5	8
Skuldsättningsgrad (%)	188	203	244	118	116
Låneskuld per invånare* (Tkr)	13	15	24	25	28

*Inklusive Tornberget. November månads befolkning.

RISK

Ränterisk

Kommunen har för närvarande ingen ränterisk i finansnetto beroende på att kommunens lån förts över till Tornberget under 2016. Ränterisken finns därmed i Tornberget, vilket på sikt kan påverka kommunens hyreskostnader.

Likviditet

Vid årsskiftet uppgick kommunens likvida medel till 784,6 mnkr vilket är en likviditetsökning med 36,3 mnkr jämfört med 2016 års bokslut. Totalt över året uppfylldes likviditetskravet som ställs i kommunens finanspolicy.

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Kommunens kassalikviditet är god och ökade till 132,5 procent 2017 jämfört med 131,4 procent 2016. Inom den kommunala sektorn räknas normalt att en nivå över 75,0 procent tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen. Genomsnittet i Stockholms län 2016 var 109,1 procent. (Källa: kommun- och landstingsdatabasen).

Pensionsförpliktelser

Från och med 1998 redovisas kommunens pensionsförpliktelser enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att den större delen tas upp som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Denna del av pensionsförpliktelserna är viktig att beakta ur risksynpunkt eftersom kommande årliga pensionsutbetalningar ska finansieras. Pensionsskulden har beräknats av KPA i samband med bokslutet.

Kommunens totala pensionsförpliktelser, inklusive särskild löneskatt på 24,26 procent, uppgick år 2017 till 1 742 mnkr (1 780 mnkr år 2016). Förpliktelser för pensionsförmåner som intjänades fram till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse och uppgår till 1 361,0 mnkr (1 411,9 mnkr år 2016).

PENSIONS FÖRPLIKTELSE	2017	2018	2019	2020
Ansvarsförbindelser (mnkr)	1 361	1 325	1 295	1 271
Pensionsskuld (mnkr)	381	424	467	534
Total pensionsförpliktelse	1 742	1 749	1 762	1 805

Pensionsutveckling inklusive löneskatt 2017 och prognos 2018-2020.

Under rubriken Avsättningar i balansräkningen redovisas det åtagande som avser pensioner intjänade på lönedelar över 7,5 prisbasbelopp samt garanti- och visstidspension. Denna del uppgår till 381,3 mnkr och ökade med 13,2 mnkr jämfört med 2016, främst beroende på ny intjänad pension.

Den individuella pensionsandelen, som enligt pensionsavtalet ger medarbetaren rätt att själv placera en del av pensionsavgiften, uppgick till 103,1 mnkr inklusive löneskatt.

Utöver årets intjänade pensioner finns pensionskostnader som intjänats tidigare. De totala pensionskostnaderna 2017 var 216,0 mnkr, vilket är en ökning med 10,5 mnkr jämfört med 2016. Den beräknade pensionskostnaden 2018-2019 är betydligt högre än 2017.

Kommunens totala pensionskostnad motsvarar cirka 4,9 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket är 0,2 procentenheter högre än 2016.

	2017	2018	2019	2020
Pensionskostnad	216	240	246	279

Pensionsutveckling inklusive löneskatt 2017 och prognos 2018-2020

Borgensåtaganden

Kommunens utnyttjade borgensåtaganden uppgick totalt till 3 149 mnkr, vilket var en ökning med 307,4 mnkr jämfört med 2016. Ökningen beror på Tornbergets ökade upplåningsbehov i samband med investeringar i kommunens verksamhetslokaler. Kommunen borgar för dessa lån.

Kommunens borgensåtaganden gentemot bostadsrätts- och samfällighetsföreningar uppgick till 504,8 mnkr, vilket var en minskning med 5,8 mnkr jämfört med föregående år. Kommunen förutspår med rådande ekonomiska läge en fortsatt positiv utveckling för dessa föreningar och bedömer riskerna som relativt små.

För övriga borgensåtaganden 1,6 mnkr, bedöms riskerna som små.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatter och generella statsbidrag ökade med 6,5 procentenheter jämfört med föregående år. Ökningen av skatteintäkterna beror i grunden på ett växande skatteunderlag motsvarande cirka 5,4 procent. Intäkternas ökningstakt mellan 2016 och 2017 utöver detta beror på ökade statsbidrag (främst en kompensation i kostnadsutjämningen för att kommunen växer kraftigt) jämfört med föregående år.

	2013	2014	2015	2016	2017
Ökning av skatteintäkter*	4,5	3,7	4,3	6,4	

*skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkter är den intäktspost som påverkar utvecklingen av kommunens ekonomi mest. Den senaste prognosen för 2018 visar att intäktsökningen blir 4,5 procent. Den underliggande prognosen är 3,3 procent men då Haninge växer mer än snittet i riket är Haninges tal högre för 2018. Prognosen från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) visar att ökningstakten blir lägre 2019 (3,2 procent) för att minska ytterligare något 2020 (3,1 procent) för att sedan öka igen 2021 (3,6 procent). Med Haninges ökade befolkning blir talen betydligt högre men det innebär också att kostnaderna ökar.

Nya prognoser presenteras löpande och det är viktigt att kunna anpassa kostnadsökningar till eventuellt förändrade skatteintäkter.

Foto: Mostphotos

KONTROLL**Budgetföljsamhet**

Följsamheten för nämnder och kommunstyrelse mätt i procentuell avvikelse mot budget var 0,9 procent exklusive fullmäktiges reserv och finansförvaltning. Budgetföljsamheten var därmed bättre 2017 än föregående år då motsvarande avvikelse från budget var 1,6 procent. Det sammanlagda resultat för den

skattefinansierade verksamheten exklusive kommunfullmäktiges reserv var ett överskott på 37,4 mnkr, vilket motsvarade 0,9 procent i avvikelse från en total nettobudget för året på 4 251,2 mnkr. Inklusive fullmäktiges reserv (32,4 mnkr) var motsvarande budgetavvikelse ett överskott på 69,8 mnkr, motsvarande 1,6 procent i förhållande till budget (4 283,6 mnkr).

Nämnd/styrelse	Resultat jämfört med budget (mnkr)			Avvikelsens andel av budget (%)
	2015	2016	2017	2017
Kommunstyrelsen	13,3	7,5		
Grund- och förskolenämnden	0,2	22,5		
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	9,0	11,1		
Kultur- och fritidsnämnden	2,9	1,1		
Socialnämnden	1,5	11,1		
Stadsbyggnadsnämnden	4,2	9,4		
Äldrenämnden	-52,0	0,4		
Valnämnd, revision	2,5	-0,1		

*Från och med 2015 ingår miljönämndens budget i kommunstyrelsen. Tabellen visas exklusive fullmäktiges reserv.

Prognossäkerhet

Prognossäkerheten är ett mått som visar hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till en god ekonomisk hushållning. En god prognossäkerhet innebär att kommunen har lättare att korrigera eventuella avvikelser på kort sikt.

Nämndernas prognoser under året utgår alltid från den budget som kommunfullmäktige senast beslutat. Fullmäktige kan besluta om en justerad budget när som helst under innevarande år. I samband med beslut om en justerad budget förändras ofta prognosen för berörda nämnder. Detta kan vara en orsak till att prognoserna förändras mellan avstämningspunkterna och att skillnaden kan vara stor mellan bokslut och prognos i samband med delårsbokslut. En annan orsak till större avvikelser mellan prognoser och resultat kan vara faktorer som inte är möjliga

eller mycket svåra att prognosticera tidigare än under senhösten och årets sista månader. Exempelvis höstens volymer i egen verksamhet vid nytt läsår inom skolverksamheterna eller kostnader för vinterväghållning beroende på snömängd och halka.

Kommunen följer upp ekonomin varje månad, med undantag för januari och juni och prognosticerar resultatet för året. Som komplement till prognoserna görs en risk- och känslighetsanalys för nämnder och styrelse. Skillnaden mellan prognoser och resultat avspeglas i hög grad i risk- och känslighetsanalysen.

Nämndernas prognostiserade budgetavvikelser vid delårsuppföljningar och bokslut samt bokslutets avvikelse mot den senast beslutade budgeten för året, exklusive fullmäktiges reserv, framgår nedan.

PROGNOSSÄKERHET (MNKR)

Nämnd/styrelse	Prognos per 2017-04-30	Prognos per 2017-08-31	Resultat 2017-12-31
Kommunstyrelsen	0,0	3,8	
Grund- och förskolenämnden	0,0	0,0	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-0,5	0,5	
Kultur- och fritidsnämnden	1,0	1,5	
Socialnämnden	0,0	-2,1	
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	2,5	
Äldrenämnden	0,0	0,0	
Valnämnd, revision	0,0	0,0	

*Exklusive kommunfullmäktiges reserv. Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr).

Skillnaden mellan prognosen vid delårsuppföljning per april och årets resultat var 36,9 mnkr. Sammanlagt utökades nämndernas och kommunstyrelsens budget med 33,5 mnkr under 2017.

Den främsta ramökningen, som beslutades av fullmäktige i april, var överföring av driftresultat från 2016. Totalt utökades nämndernas och kommunstyrelsens ramar med 30,9 mnkr avseende överskott från 2016. Av resultatöverföringen finansierades 15,0 mnkr av ökade skatteintäkter, resterande 15,9 mnkr belastade kommunens budgeterade resultat som reviderades från 107,3 mnkr till 91,5 mnkr.

I mars erhöll kommunstyrelsen, äldrenämnden, socialnämnden samt kultur och fritidsnämnden sammanlagt 2,6 mnkr för införandefasen av projekt "Heltid". Ramökningen finansierades av fullmäktiges reserv vars budget reviderades från 35,0 mnkr till 32,4 mnkr. Fullmäktiges reserv var därefter oförbrukad under resterande delen av året.

Foto: Mostphotos

Redovisning av uppdrag

Foto: Mostphotos

Inledning

Fullmäktige har gett kommunstyrelsen och nämnderna uppdrag som ska genomföras och återrapporteras. I rapporteringen anges om uppdraget har avslutats eller om det pågår.

Alla nämnder ska ta fram kommunala tjänstegarantier.

Kommunala tjänstegarantier är ett av verktygen i den nya kvalitetspolicyn som fastställdes av kommunstyrelsen i december. I policyn beskrivs vad en tjänstegaranti är och hur den kan användas för att förbättra och utveckla verksamheter. Uppdraget är avslutat.

Alla nämnder ska se över verksamheten i syfte att utreda om det finns tjänster som kan konkurransutsättas genom kundval, utmaningsrätt och upphandling.

Konsulttjänster inom olika områden upphandlas regelbundet om kommunen inte har egen kompetens eller egna tillgängliga resurser. Vid kundval eller valfrihetssystem väljer individen eller kunden utförare av tjänsten.

I fullmäktiges mål och budget anges att vissa kommuninterna gemensamma tjänster alltid ska tillhandahållas av kommunen, till exempel IT-utveckling, drift och -förvaltning, ekonomi- och personaladministration, upphandling samt vaktmästeri. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ska ta fram förslag till en övergripande kvalitetsstrategi samt hur denna skall följas upp. I uppdraget ingår att se över synpunkts- och klagomålshandlingen samt att föreslå hur olika utförare kan jämföras med varandra.

En ny kvalitetspolicy har tagits fram. Efter remiss till nämnderna och bolagen beslutades policyn i kommunstyrelsen i december. I policyn beskrivs hur synpunkter, klagomål och felanmälningar kan användas för att förbättra verksamheter. En jämförelseguide har publicerats på webben. Ett nytt synpunkts- och klagomålshandlingssystem är i drift. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ska arbeta för att tillsammans med bostadsrättsföreningar kring gamla Nynäsvägen förtäta Haninge City ytterligare.

Möjligheter finns att förtäta med så mycket som 17 000 bostäder i det område som definierats i stadsutvecklingsplanen. Utbyggnaden av Haningeterrassen pågår, vilket fullt utbyggt tillför cirka 600 nya lägenheter. Planens genomförande är i hög grad beroende av fastighetsägarens förmåga. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra en genomlysning av grund- och förskolenämndens verksamheter och granska verksamheternas effektivitet.

Uppdraget är slutrapporterat av extern konsult och redovisat till grund- och förskolenämnden samt kommunstyrelsen i augusti. Grund- och förskolenämnden har gett uppdrag till utbildningsförvaltningen i förhållande till rapporten. Kommunstyrelsen har utifrån nämndens beslut, beslutat att uppdraget ska anses utfört. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldreförvaltningen ta fram behovs- och åtgärdsplan för att lösa bostadsfrågan för äldre.

För den kommande sjuårsperioden täcks behovet av vård- och omsorgsplatser inom befintliga platser och planerade utbyggnader i framförallt privat regi. Arbetet med senior- och trygghetsbostäder visar på behov av att följa utvecklingen av befolkningen över 65 år och behovet av så kallade mellanboendeformer eftersom efterfrågan och den statliga bostadspolitiken varierar över tid. Ett antal trygghetsbostäder behöver tillkomma genom ny- och ombyggnad. Planen har redovisats och godkänts av kommunstyrelsen i september. Arbetet fortsätter i förvaltningarnas ordinarie verksamhet. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda införandet av utmaningsrätt i kommunen.

Utmaningsrätt enligt SKL innebär en initiativrätt till en prövning av om en upphandling ska genomföras. Kommun, landsting eller region kan besluta att införa utmaningsrätt. Vissa verksamheter får inte utmanas, till exempel myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner. Utmaningsrätt har införts i knappt 30 kommuner. En omvärldsbevakning av utvalda kommuner visade på blandade resultat, men de flesta ansökningar har avslagits i politiska beslut. Det är vanligare att konkurrensutsätta genom kundval, upphandling enligt LOU och valfrihet enligt LOV. Utmaningsrätt förutsätter att kommunen kan säkerställa att det finns en tydlig process och organisation som kan hantera inkomna ansökningar oavsett vilken verksamhet som omfattas. Detta ska finnas oavsett om det kommer in några utmaningar eller inte. Haninge kommun tillämpar konkurrensutställning enligt LOU, LOV och elevpeng. Kommunstyrelsen godkände redovisningen i februari 2018. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ska utreda vänortssamarbeten, hur de fungerar idag samt ta fram förslag till eventuella förändringar.

Kommunstyrelseförvaltningen har efter dialog med nuvarande vänorter föreslagit fortsatta vänortssamarbeten enligt ett nytt femårsavtal som kompletteras med ettåriga handlingsplaner. Förslaget har kompletterats med en revidering av det internatio-

nella programmet som beräknas antas våren 2018. Rapporten angående vänortssamarbetet godkändes i kommunstyrelsen i september 2017. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ska utvärdera internhyressystemet i syfte att se över och förbättra regelverket och öka samutnyttjandet.

Direktiv för uppdraget har tagits fram och godkänts av kommunstyrelsen i juni 2016. En konsult har under hösten 2017 arbetat med uppdraget att utvärdera systemet för interna hyror. En första avstämning kommer att göras i januari 2018 och rapporten till kommunstyrelsen kommer under första kvartalet. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ska utreda möjligheterna att överdäcka pendeltågsstationen i Handen.

I arbetet med framtagandet av stadsutvecklingsplan har trafik- och infrastruktur analyserats. Särskilt för de centrala delarna runt pendeltågsstationen har olika lösningar diskuterats i syfte att öka tillgänglighet och trygghet. En överdäckning är dock inte en fråga som kommunen själv kan hantera. Fortsatta analyser görs av Stadsbyggnadsförvaltningen. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ska påbörja arbetet med implementering av Barnkonventionen i kommunens verksamheter inför att Barnkonventionen blir lag 2018.

Direktiv för implementering av barnkonventionen har beslutats av kommunstyrelsen. En förvaltningsövergripande barnrättsgrupp har bildats. Det har genomförts fyra utbildningstillfällen i barnkonventionen för barnrättsgruppen, jurister, förtroendevalda och medborgare. Förvaltningar och bolag har fått i uppdrag att inventera och göra en nulägesanalys om hur de arbetar med barnrätt utifrån barn och ungas perspektiv. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ska ta fram en handlingsplan för att motverka barnfattigdom i Haninge kommun.

Arbetet med att definiera begreppet barnfattigdom har inletts. Den efterföljande handlingsplanen för att motverka barnfattigdom i Haninge kommun har inletts med en omvärldsanalys. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ska verka för fler ungdomsbostäder i Haninge.

I arbetet med att ta fram modulbostäder för nyanlända kommer cirka 30 procent av dessa bostäder att tilldelas ungdomar. De flesta boendena är inte klara, så exakta antalet kan redovisas först under 2018 i samband med ordinarie delårsuppföljning. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ska tillsammans med socialnämnden utreda möjligheterna att upphandla objekt med fokus på trygghet, inkludering och delaktighet för unga i åldrarna 17-18 i behov av feriearbete.

Socialförvaltningen har under 2017 arbetat med att öka antalet sommarjobb. Socialförvaltningen ser möjligheter att i samarbete med kommunstyrelseförvaltningens upphandlingsenhet i framtida lämpliga upphandlingar, ställa krav på avtalade företag att de också ska anställa sommararbetare. Den utredning som genomförts av Sveriges kommuner och landsting (SKL) visar att olika lagar styr kommunens möjligheter att agera på det arbetsmarknadspolitiska området. Arbetsmiljölagen och Kommunallagen begränsar kommuner att placera feriepraktikanter i extern regi. Kommunstyrelseförvaltningen kommer att fortsätta utreda hur framtida samverkansformer med näringslivet kan utvecklas. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ska i samarbete med Tornberget arbeta fram standardiseringar för kommunala lokaler.

Under 2016 beslutades om standardiserade lokaler för förskolor med sex respektive åtta avdelningar. I arbetet med att projektera nya idrottshallar har lokalprogram och projektering samordnats för att använda resurserna på bästa sätt. Under 2017 har ett arbete påbörjats med att titta på en standardiserad grundskola. Det är svårare att hitta en konceptgrundskola än en förskola då det är en större byggnad och tomterna där dessa kommer att byggas är stora och olika. Däremot kan delar av en grundskola standardiseras. Lokalförsörjningsenheten fortsätter utvecklingsarbetet med att hitta standarder som förenklar processerna och samtidigt minskar kostnaderna för byggnationen. Uppdraget är avslutat.

Kommunstyrelsen ska utreda möjligheten att skapa ett kulturstråk mellan Kulturparken och Rudans friluftsområde samt förutsättningar för Kulturparkens vidareutveckling. Planuppdrag 2013-01-21 § 6 upphävs för den del av planområdet som i gällande detaljplan utgör kulturpark.

En nulägesanalys har inletts rörande kulturparken och Rudanområdet som är viktiga områden i utveckling av ett kulturstråk. Under hösten 2017 har diskussioner förts med berörda förvaltningar och andra intressenter om förutsättningarna för utvecklande av kulturparken och skapande av ett kulturstråk. En gemensam workshop kommer att genomföras i början av 2018 för att utveckla förslag på innehåll i kulturstråket. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ska tillsammans med grund- och förskolenämnden utreda möjligheten att flytta Söderbymalmsskolan till Riksäppet.

En avrapportering av uppdraget om att flytta Söderbymalmsskolan till Riksäppet gjordes i kommunstyrelsen i december. Beslutet innebär att kommunstyrelseförvaltningen arbetar vidare med uppdraget. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen ska ta fram en strategi för mobility management.

Kommunstyrelsen fattade i februari beslut om att godkänna direktivet för trafikstrategin där också strategier för mobility management ska ingå. Trafikstrategin är ett övergripande dokument för trafikfrågor som innehåller vägledande principer och stöttar genomförandet av kommunens översiktsplan. Mobility management ingår i trafikstrategin. Projektet samverkansmodell bilpool samordnas med uppdrag ny trafikstrategi och utvecklingsprojektet innovativ parkering för att dra maximal nytta av befintliga resurser, undvika överlappning och underlätta kunskapsspridning. Förutom samverkansmodell för Haninge ska uppdraget resultera i riktlinjer gentemot kommuner, fastighetsägare och bostadsrättsföreningar. Uppdraget pågår.

Kommunstyrelsen och socialnämnden ska öka antalet sommarjobb för ungdomar och tillsammans med det lokala näringslivet utveckla en ny sommarjobbmodell inför sommaren 2017.

Socialförvaltningen har kontaktat kommunens näringslivsutvecklare för att fortsätta planera för flera insatser avseende feriepraktik. Alla ungdomar som sökte feriepraktik och som inte tidigare haft detta i kommunal regi, fick en feriepraktikplats. Totalt erbjöds 562 ungdomar feriepraktikplats och av dessa accepterade 459 platsen. Kommunstyrelseförvaltningen har genomfört olika aktiviteter för att öka antalet feriepraktikplatser. Ett samarbete har startat med Haninge bostäder riktat mot ungdomar på bygg- och anläggningsprogrammet. Uppdraget pågår.

Grund- och förskolenämnden ska arbeta fram en IT strategi som möjliggör en modern skola.

Dokumentation som gäller utbildningsförvaltningens ställningstagande kring digitalisering i förskolan och skolan har tagits fram. Direktiv finns. Uppdraget pågår.

Grund- och förskolenämnden ska planera för fler förskoleavdelningar med utomhusverksamhet.

Ärendet redovisades och godkändes av grund- och förskolenämnden i september 2017. Grund- och förskolenämnden godkände förskoleavdelningar med utomhusverksamhet i områdena Haga/Gudö, Västerhaninge Norra samt Skärgården (Dalarö förskola) med verksamhetsstart april 2018. Uppdraget är avslutat.

Grund- och förskolenämnden ska ta fram skolstrukturplaner för de kommundelar som ännu inte har någon plan.

Uppdraget kommer att slutföras under första halvåret 2018. Uppdraget pågår.

Grund- och förskolenämnden ska arbeta strategiskt för att öka idrott och rörelse i skola och förskola.

Skolornas planer för ökad rörelse finns publicerade på varje skolas hemsida. Uppdraget är avslutat.

Grund- och förskolenämnden ska i samarbete med kultur- och fritidsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden säkerställa att det finns tillräckligt med tider för simundervisning för Haninges skolelever.

Utbildningsförvaltningen har tagit fram en central plan för simundervisning i kommunen med syftet att alla elever i Haninge kommun får den undervisning som krävs för att uppfylla målen i simning i enlighet med skolans styrdokument.

Tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen har flera faktorer setts över. Det är bland annat skolornas behov av tid i Torvalla simhall, behov och tillgång till utbildade simlärare och personal i samband med ökad simtid, om andra badanläggningar skulle kunna nyttjas för simundervisning under ordinarie läsår och lov samt andra faktorer för att kunna möjliggöra nyttjande av fria tider på Torvalla, exempelvis samordnad transport. Kultur- och fritidsförvaltningen har utvecklat ett digitalt bokningsverktyg för att underlätta för idrottslärarna att själva boka tider i simhallen för undervisning.

Det framgår i en rapport att det finns ett stort antal elever på gymnasieskolan i Haninge som inte kan simma. För att uppnå målet att alla gymnasieelever ska kunna simma krävs kompletterande simundervisning. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade i maj att satsa 760 tkr på simundervisning och lovskola. Uppdraget är avslutat.

Grund- och förskolenämnden ska utvärdera pilotverksamheten med fritidsverksamhet för 10-12 åringar i Svartbäcksskolan.

Utvärderingen har begränsats till elever som har sin skolgång på Svartbäcksskolan, elevernas vårdnadshavare och personal i den öppna fritidsverksamheten. Utvärderingen är klar men har inte rapporterats till nämnden ännu. Uppdraget pågår.

Grund- och förskolenämnden ska i samarbete med kultur- och fritidsnämnden skapa möjlighet för att alla elever kan få ta del av kultur på lika villkor genom projektet Skapande skola.

Utredningen skulle ha behandlats i grund- och förskolenämnden den 22 november 2017 men har flyttats till februari 2018. Utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört utredningen i samarbete. Ärendet rapporteras till grund- och förskolenämnden och till kultur- och fritidsnämnden i februari. Uppdraget pågår.

Grund- och förskolenämnden ska ta fram en plan för kompetenshöjande insatser 2017-2019 för personal inom utbildningsförvaltningen.

Ett förslag till utredningsdirektiv föreligger. Planen ska behandlas i nämnden i april 2018. Uppdraget pågår.

Foto: Fredrik Hjerling

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska stärka arbetet med idrottsprofiler för att öka konkurrenskraften i Haninges program.

En utredning har redovisats för nämnden i mars 2017. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställde i november de långsiktiga strategierna för idrottsakademierna. Uppdraget är avslutat.

Utveckla samarbetet mellan utbildningsförvaltningen, näringsliv och arbetsförmedling i syfte att bättre förbereda elever för arbetsmarknaden.

Samarbete med branschorganisationer och lokalt näringsliv sker i stor omfattning inom ramen för programråden för gymnasiet yrkesprogram. Eleverna på yrkesprogrammen får nära kontakt med arbetsgivare under den arbetsplatsförlagda delen av sin utbildning. Denna kontakt leder ofta till anställning. Arbetet med samordnad praktik, som är en insats sprungen ur Arbetsmarknadsrådet, fortsätter. Ett nätverk med personer som arbetar med praktikerbjudanden på skolor runt om i Haninge har etablerats, för att kunna samordna praktikarbetet inom kommunen.

Ett närmare samarbete har etablerats mellan kommunstyrelse- och utbildningsförvaltningen för att utveckla kommunens arbete kring Ung Företagsamhet. Bland annat har alla gymnasieelever som driver UF-företag fått möjlighet att marknadsföra sina företag i Haninge centrum. Detta har skett i syfte att öka förståelsen för hur det är att driva företag och arbeta med försäljning i ett köpcentrum. Uppdraget är avslutat.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska utreda möjligheter för en kommungemensam arbetsmarknadsdag för gymnasieelever.

Framtidsdagar anordnas varje år på gymnasieskolorna i samarbete med universitet, högskolor och Arbetsförmedlingen. Alla elever på högskoleförberedande program ges möjlighet att besöka SACO:s studentmessa där det finns möjlighet att träffa företrädare för alla olika karriärvägar. Uppdraget är avslutat.

Foto: Mostphotos

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen utveckla snabbspårutbildningar inom bristyrkesområden.

Snabbspårutbildningar är ett begrepp som bör ersättas med bristyrkes-SFI. I samarbete med socialförvaltningen, Samordningsförbundet Östra Södertörn och Arbetsförmedlingen har bristyrkesutbildningar tagits fram som kombinerar SFI med yrkesutbildning. Bristyrkes-SFI riktas till personer som inte har den aktuella yrkesutbildningen från sitt hemland. Inom bristyrkes-SFI erbjuds för närvarande utbildning till målare, golvläggare, fordonsmekaniker, personlig assistent, elektriker, plattsättare, elevassistent, undersköterska, svetsare, betongarbetare, lärarassistent, snickare, gastekniker och barnskötare.

Kommunstyrelseförvaltningen har genom Arbetsmarknadsrådet arbetat för ökad kontakt mellan näringsliv och utbildning. Genom att analysera vilka näringsverksamheter som har störst kompetensbehov kan kommunen skapa utbildningar som riktar sig till bristyrken och skapa en bättre kompetensförsörjning för kommunens näringsliv. Inom ramen för Arbetsmarknadsrådet har snabbspårutbildningar riktade till nyanlända varit en återkommande punkt. Arbetsmarknadsrådet har genom dessa aktiviteter bidragit till att förankra och sprida information om socialförvaltningens och utbildningsförvaltningens arbete med att genomföra och utveckla snabbspårutbildningar. Uppdraget är avslutat.

Kultur- och fritidsnämnden ska utveckla planen för bevarande av kulturarv och kulturmiljöer genom att prioritera vilka satsningar som bör göras redan 2017.

Kulturmiljöinventering av Vendelsö, Vendelsömalm, Tungelsta och Dalarö är gjord. Tidigare har Västerhaninge, Handen och Jordbro färdigställts. Inventering av Högdalen, Runsten och Väländan pågår. Inventering av Utö och Ornö är planerad våren 2018. Ett flertal arbetsmöten för kulturmiljöprogrammet har hållits och styrdokumentet har varit på remiss under hösten 2017. Förslaget till kulturmiljöprogram läggs fram för nämnden i mars 2018. Uppdraget pågår.

Kultur- och fritidsnämnden ska utreda möjligheten att utveckla en föreningsdriven fritidsgård i Brandbergen.

Uppdraget har beretts av enheten för utveckling och stöd vid kultur- och fritidsförvaltningen. Förvaltningen har även avtal med en lokal förening som erbjuder öppen verksamhet på eftermiddagen innan den ordinarie träningen tar vid. Utredningen av föreningsdriven fritidsgård rapporterades i nämnden i december 2017. Uppdraget är avslutat.

Kultur- och fritidsnämnden ska förbättra informationen till föreningarna om vilka stöd som erbjuds.

Arbete med detta pågår kontinuerligt. I och med att ett nytt bidragsreglemente har antagits fortsätter arbetet med att informera föreningar om det nya reglementets innehåll och hur de påverkas. Förvaltningen har även genomfört en undersökning riktad till föreningarna gällande förvaltningens service. Uppdraget är avslutat.

Kultur- och fritidsnämnden ska vidareutveckla Kulturskolan med fler uttrycksformer.

Kulturskolan erbjuder från och med hösten 2017 ytterligare tre uttrycksformer; cirkus, musikproduktion samt musikal. Uppdraget är avslutat.

Stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att ta fram en plan för en ny övergång från stadskärnan till Rudan för bil och gång- och cykelvägar och ta fram en plan för överdäckning av spåret vid Handens pendeltågstation.

Utredning har genomförts och presenterats för stadsbyggnadsnämnden i juni. Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till är att området är ett naturreservat samt att det finns stora höjdskillnader. En initial kostnadsbedömning för genomförande av projektet bedöms ligga på drygt 35-50 mnkr. Uppdraget pågår.

Stadsbyggnadsnämnden ska göra en utredning över hur nämndens taxor ligger till i jämförelse med andra kommuner i Stockholmsregionen med förslag till justeringar.

Utredning av främst plan- och bygglöstan pågår. Täckningsgrad av övriga professioners kostnader måste tas i beaktande. Jämförelse av bygglöstan med andra kommuner kompliceras av att Haninge kommun debiterar styckpris och andra har valt timdebitering. Uppdraget pågår.

Stadsbyggnadsnämnden ska inkludera barnperspektivet i planbeskrivningen till detaljplaner.

En av planavdelningens aktiviteter 2018 är att ta fram en arbetsrutin för att arbeta med barnperspektiv. Ett förslag är att införa frågeställningar rörande barnperspektivet i mallen för tjänsteskrivelse. Planhandläggaren måste då ta ett aktivt beslut om att aktuell plan inte berör barnperspektivet eller fylla i de aspekter där barnperspektivet hanterats. I aktiviteter som berör hur dialogverktyget utvecklas kommer barnperspektivet i fokus eftersom det kräver både speciell erfarenhet och kunskap från dialoghållaren. Aktiviteten feministisk stadsplanering berör barnperspektivet då unga tjejers utsatthet i det offentliga rummet är ett viktigt tema. Uppdraget pågår.

Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med grund- och förskolenämnden arbeta med säkra skolvägar i Haninge

Uppdraget har genomförts som ett projekt med syftet att trafikmiljön i skolornas närhet ska förbättras, att barns skolvägar ska vara säkra och trygga samt att resor till och från skolan i högre grad ska ske utan bil. Uppdraget ska även åstadkomma ett systematiskt förvaltningsövergripande arbetssätt för arbetet med skolvägar och barns resande. Åtgärderna ska innefatta såväl beteendepåverkande åtgärder som fysiska åtgärder. Projektet avgränsades under året till Haga-Lyckebyskolan som en pilotskola. Det ska sedan kunna ligga till grund för en modell för hur Haninge kommun kan arbeta framöver med fler skolor i kommunen. Uppdraget pågår.

Stadsbyggnadsnämnden ska på försök släppa in byggherrar tidigare i detaljplaneprocessen i syfte att korta dess ledtider.

I dagsläget finns ingen uppgift för ledtider för detaljplaneprocessen. Under kvartal 1 under 2018 ska ledtider tas fram för 2017. Uppdraget pågår.

Socialnämnden ska utreda förslag till kvalitetsförbättringar och rationaliseringar i verksamheten som även kan bedrivas i annan driftsform.

Förvaltningen har vissa insatser som drivs på entreprenad; särskilt boende LSS, daglig verksamhet, boende för ensamkommande barn och unga. Flera insatser ges enligt LOV; ledsagar- och avlösarservice, daglig verksamhet och familjerådgivning. Vissa verksamheter, exempelvis skyddat boende, olika behandlingsinsatser och personliga ombud, är för små för att det ska vara ekonomiskt försvarbart att förändra driftsform.

Andra insatser, exempelvis särskilt boende och sysselsättning enligt Socialtjänstlagen, boendestöd och korttidsvistelse LSS kan förvaltningen i nuläge inte se ett tydligt mål och syfte med att ändra driftsformen på. Förvaltningen har identifierat insatsen personlig assistans, som idag bedrivs i egen regi, som en möjlig verksamhet att upphandla. En redovisning av förstudie med förslag till beslut kommer att presenteras för socialnämnden under våren 2018. Uppdraget pågår.

Socialnämnden ska utreda etableringen av en familjehemscentral i föreningsdrift

Förvaltningen har under året utrett förutsättningarna. Studiebesök har genomförts på familjehemscentralen i Sala kommun som är en av två familjehemscentraler som drivs i föreningsdrift. Båda dessa familjehemscentraler i landet drivs i projektform av föreningen Familjevårdens Centralorganisation (FaCO). FaCo är inte verksamma i Stockholmsområdet och förvaltningen bedömer att det saknas ett tillräckligt stort underlag för att bedriva en familjehemscentral i Haninge. Frågan om eventuellt intresse för en familjehemscentral har ställts till övriga Södertörnskommuner, men i dagsläget ser inte dessa kommuner detta som prioriterat. Förvaltningen menar även att familjehemmen inte heller i någon stor utsträckning har uttryckt behov av erfarenhetsutbyte i form av en fysisk mötesplats. Därmed anser förvaltningen att det inte är aktuellt att i nuläget öppna en familjehemscentral i kommunal regi i Haninge. Uppdraget är avslutat.

Äldrenämnden ska i samarbete med andra nämnder och föreningslivet verka för att skapa fler generationsöverskridande möten.

Under 2017 har äldreförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen drivit Mötesplats Jordbro som syftar till möten över generationsgränserna. En träffpunkt för äldre har samlokaliseras med en fritidsgård för ungdomar. Viss verksamhet bedrivs gemensamt. Projektet har varit mycket lyckat. Ett projekt i form av samarbete mellan Ribbyskolan och Johanneslunds vård- och omsorgsboende har avslutats under året och rapporterats till nämnden. Företaget Ung Omsorg bedriver verksamhet vid förvaltningens vård- och omsorgsboenden. Ungdomar i åldern 15-17 har anställts för att delta i den sociala samvaron för seniorer som bor främst inom demensavdelningar. Uppdraget är avslutat.

Äldrenämnden ska kartlägga sjukfrånvaron och initiera åtgärder för att minska sjuktalet

Äldreförvaltningen har genomfört en kartläggning och nulägesanalys angående sjukfrånvaron som avslutades 2017. Syftet är att få fram en sammanhållen bild av hur cheferna arbetar med hållbar arbetshälsa och sjukfrånvarohanteringen i sina respektive verksamheter. Några enheter har fått utbildning i Mindfulness som en förebyggande åtgärd för att sänka sjukfrånvaron. Utvärdering kommer under ske. Projektet övergår i löpande verksamhet. Uppdraget är avslutat.

Redovisning av övriga uppdrag från fullmäktige

Foto: Mostphotos

Inledning

Kommunfullmäktige har gett nämnderna uppdrag i andra ärenden än genom Mål och budget. Dessa uppdrag ska genomföras och återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med uppföljningarna av de uppdrag som givits i Mål och budget. Nedanstående uppdrag har genomförts och godkänts av berörd nämnd under 2016 och 2017.

Rekommendation från KSL om revidering av modell för strukturtillägg - Gemensam gymnasierregion 2.0

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att återkomma med en analys kring hur alla Haninges ungdomar i behov av och önskar delta i introduktionsprogram, garanteras plats i egen verksamhet samt eventuella ekonomiska konsekvenser av detta. Utbildningsförvaltningens utredning redovisar bland annat att en eventuell platsgaranti för elever folkbokförda i Haninge skulle medföra att behöriga elever konkurreras ut av obehöriga. Därigenom skulle elevsammansättningen i undervisningsgrupperna förändras och behovet av anpassning och stöd öka. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade 2016-05-24 att överlämna utredningen till kommunstyrelsen.

Motion om varumärket Haninge

Kommunfullmäktige beslutade 2015-10-12 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta fram en projektplan för varumärkesarbetet Haninge. Kommunstyrelsen beslutade 2017-06-14 att godkänna den strategiska inriktningen av arbetet med Haning-

es varumärke, namn på stadskärnan Haninge stad, marknadsposition ”söder om söder” och inriktning vad gäller primära målgrupper. Kommunstyrelseförvaltningen fick i uppdrag att fortsätta arbetet.

Överenskommelse om mottagande av asylsökande barn utan legal vårdnadshavare i Sverige, ensamkommande barn – 2016

Kommunfullmäktige beslutade 2015-12-07 att ge socialnämnden i uppdrag att göra en översyn av ersättningarna till familjehem i syfte att göra det mer attraktivt att bli familjehem. Socialförvaltningen har granskat på vilken nivå ersättningarna bör ligga för att behålla befintliga familjehem samt öka intresset för att bli familjehem. Risken med generellt högre ersättning är att det ekonomiska motivet blir viktigare för att ta ett familjehemsuppdrag. Förvaltningens bedömning är att god kvalitet uppnås genom att nivåerna styrs av barnets behov och uppdragets karaktär. Socialnämnden beslutade 2016-06-14 att godkänna förvaltningens redovisning.

Motion om anläggning av bad- och simhall

Kommunfullmäktige beslutade 2016-02-15 att ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att i sin förstudie om ny simhall även ta med en marknadsanalys som översiktligt beskriver vilka som kan bygga och driva denna typ av anläggning. I förstudierapporten framgår att av andra kommuners erfarenheter påverkar inte extern drift kostnad och kvalitet för verksamheten. Extern finansiering ses som en god möjlighet för kommunen att minska sina kostnader, men är ett arbete som bör ledas av kommunledningen i framtida planeringsarbete. Kultur- och fritidsnämnden godkände rapporten 2017-05-31. Kommunstyrelsen behandlade ärendet 2017-12-13 och beslutade bland annat att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att börja programarbetet för en ny simhall i Västerhaninge centrum. I mål och budget 2018-2019 finns investeringsmedel för en ny simhall och ett uppdrag till kommunstyrelsen för arbetet.

Motion om sportotek – för att alla ska kunna idrotta

Kommunfullmäktige beslutade 2016-03-21 att ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltningen, föreningar och näringsliv i syfte att bygga upp ett sportotek i Haninge. Efter genomförd utredning har kultur- och fritidsnämnden tecknat avtal med Blå Vägen om sportotek.

Motion om SFI med baby

Kommunfullmäktige beslutade 2016-03-21 att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att i samarbete med socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden utreda under vilka former Svenska med baby kan bedrivas i Haninge. Utredningen visar att samarbete mellan kommun och Svenska med baby redan är etablerat och att det även i fortsättningen bör ske i första hand inom socialförvaltningens och kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetsområden. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkände utredningen 2016-09-20.

Motion från Marie Litholm (KD) om mobil förskola

Kommunfullmäktige beslutade 2016-03-21 att ge grund- och förskolenämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett införande av en mobil förskola. Sedan tidigare fanns ett beslut i grund- och förskolenämnden 2015-10-21, innebärande ett uppdrag till förvaltningen att utreda säkerhetsaspekter, kostnadskalkyl och personalkompetens för en mobil förskola i Haninge kommun. I utredningen konstaterades att Haninge klarar den statliga 4-månaders platsgarantin. De alternativ som redan finns för att möta platsbehovet i kommunen är mer kostnadseffektiva än en mobil förskola. Att en mobil förskola är ett flexibelt alternativ är en sanning med modifikation, eftersom avskrivningsperioden ligger på 10-14 år. Grund- och förskolenämnden godkände utredningen 2016-05-23.

Foto: Mostphotos

Motion om arbete med våld i nära relationer

Kommunfullmäktige beslutade 2016-03-21 att ge socialnämnden i uppdrag att arbeta fram ett arbetssätt där det är möjligt att flytta på våldsutövaren under utredningstiden. Socialnämnden hänvisar till sitt beslut 2016-12-14 om handlingsplan mot våld i nära relationer.

Motion om hantering av oförutsedda kostnadsökningar för vinterväghållning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-05-16 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att säkerställa att medel årligen avsätts i kommunfullmäktiges volymreserv för att täcka oförutsedda kostnadsökningar vid extremt snörika vintrar. I fullmäktiges mål och budget 2018-2019 ingår kostnadsökning för extrema vintrar i kommunfullmäktiges reserv.

Motion om kommunalt pris och utmärkelse till medborgare som har agerat med civilkurage

Kommunfullmäktige beslutade 2016-05-16 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av befintliga kommunala priser med avseende på nytta och effektivitet, samt återkomma med ett förslag till förändringar under 2016. Kommunstyrelseförvaltningen redovisar att det saknas kvalitetssäkrad metod för att utvärdera effekter av befintliga kommunala priser. Priser, utmärkelser och stipendier har inte betydelse för kommunens ekonomi som helhet. Förvaltningens bedömning är att det bör vara upp till respektive nämnd att besluta om priser, utmärkelser och stipendier. Kommunstyrelsen behandlade ärendet 2017-04-24 och konstaterade att uppdraget därmed var utfört.

Förändrad ledning och samordning av Haninge kommuns brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete

Kommunfullmäktige beslutade 2016-09-12 att arbetet med ny ledning och samordning ska utvärderas och återrapporteras till kommunfullmäktige under 2017. Ledning och samordning sker nu som en ren linjeuppdrag. Kommunstyrelsen ersätter BRÅ och kommundirektörens ledningsgrupp utgör styrgrupp. En strategisk samordningsgrupp med förvaltningar, polisen, Tornberget, brandförsvaret m fl. Återrapporten godkändes av kommunstyrelsen 2017-11-27.

Motion om modell "från bidragstagare till bidragande"

Kommunfullmäktige beslutade 2017-03-06 om att utreda en modell som innebär att individer som får försörjningsstöd erbjuds mentorer för att starta eget företag. Förebild är en modell som används i Växjö kommun (Region Kronoberg). Socialnämnden fick i uppdrag att utreda och föreslå hur detta kan fungera i Haninge. Socialförvaltningens utredning redovisar bland annat att Växjöns modell i flera avseenden påminner om villkoren som gäller för starta-egget-bidrag som beviljas av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingens bidrag bedöms vara tillräckligt för individer i Haninge som vill starta företag. Förvaltningens bedömning är att erfarenheter från två samverkansprojekt med stiftelsen Ester ska användas istället för Växjömo-

dellen. I rapporten föreslås också att förvaltningen ser över sin samverkan med Nyföretagarcentrum samt uppdaterar riktlinjer för ärendehandläggning av ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Socialnämnden godkände rapporten 2017-12-12.

Motion om att utreda förutsättningar att införa föreningslotsar

Kommunfullmäktige beslutade 2017-04-18 att ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att i samråd med socialnämnden, utreda förutsättningarna för att införa föreningslotsar. Kultur- och fritidsförvaltningens utredning visade att nyttan av en föreningslots inte är tillräckligt stor jämfört med de kostnader som uppstår. Dessutom görs flera insatser redan som tangerar själva lotsuppdraget, att lotsa in nyanlända i föreningslivet. Kultur- och fritidsnämnden godkände redovisningen 2017-10-25.

Motion att utreda vårdserviceteam

Kommunfullmäktige beslutade 2017-05-08 att ge äldrenämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa vårdserviceteam i äldreomsorgen. Motionen innehåller förslag att nyanlända och personer som står långt utanför arbetsmarknaden ska få praktik. Äldreförvaltningens utredning visade att det finns ett fungerande system att ta emot praktikanter som står utanför arbetsmarknaden. Ett projekt att införa serviceteam inom hemtjänsten genomförs 2018. Äldrenämnden godkände utredningen 2017-12-19.

Motion om upphandling och/eller föreningsdrift av kommunens fritidsgårdar

Kommunfullmäktige beslutade 2017-06-12 att ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningar för att utveckla föreningsdrivna fritidsgårdar ur ett helhetsperspektiv. I fullmäktiges mål och budget 2017-2018 fick nämnden ett annat uppdrag att utreda möjligheten att utveckla en föreningsdriven fritidsgård i Brandbergen. Detta uppdrag återrapporteras i redovisning av uppdrag. Kultur- och fritidsförvaltningen har arbetat parallellt med båda uppdragen. I utredningen pekas på olika svårigheter att teckna kontrakt med föreningar vilket aktiverar upphandlingsrättsliga regler. Den sammantagna bedömningen är att upphandling i syfte att låta föreningar driva fritidsgårdar inte är tillämpligt. Kultur- och fritidsnämnden godkände utredningen 2017-12-14.

Personal

ANTAL ANSTÄLLDA

Samtliga uppgifter gäller tillsvidareanställningar och visstidsanställningar med en sysselsättningsgrad på minst 40 procent av heltid.

Antalet anställda visas i antal personer, antal anställningar eller antal årsarbetare. Skillnaden är hur man räknar fram de anställda och hur man väljer att visa det. I Haninge kommuns verksamheter har antal personer ökat med 69 mellan 2016 och 2017. Några av dessa personer kanske arbetar deltid och kan då beräknas som antal anställningar. Dessa har ökat med 72

mellan 2016 och 2017. Beräknas istället antal årsarbetare har antalet ökat med 78. Medelåldern har inte förändrats nämnvärt mellan åren.

Vid redovisning av personalstatistik kan olika siffror i tabellerna förekomma. Det kan bero på att det är olika mätillfällen, brutna år istället för kalenderår inom skolan, antal som slutjusterats i efterhand, byte av yrkestitlar under året med mera. Siffrorna speglar alltid exakt på dagen vad som gäller just då man tar ut statistiken.

	Antal personer		Antal anställningar		Antal årsarbetare		Medelålder	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Alla	4 662	4 731	4 682	4 754	4 441,0	4 518,8	44,9	44,6
Kvinna	3 632	3 693	3 648	3 711	3 449,3	3 514,6	44,9	44,7
Man	1 030	1 038	1 034	1 043	991,7	1 004,2	44,7	44,1

Förvaltningarnas antal anställda visas i antal anställda, det vill säga både heltids- och deltidsanställda.

ANTAL ANSTÄLLNINGAR	2016			2017		
	Kvinna	Man	Totalt	Kvinna	Man	Totalt
Kommunstyrelsen	150	70	220	146	79	225
Grund- och förskolenämnden	1 739	349	2 088	1 755	348	2 103
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	294	187	481	296	184	480
Kultur- och fritidsnämnden	100	89	189	97	90	187
Socialnämnden	655	165	820	650	154	804
Stadsbyggnadsnämnden	76	96	172	81	100	181
Äldrenämnden	635	77	712	686	88	774
Totalt	3 648	1 034	4 682	3 711	1 043	4 754

För att kunna göra jämförelser mellan olika delar av kommunens verksamheter grupperas de anställda i yrkesgrupper. Indelningen av yrkesgrupper bygger på befattningssystemet för

kommuner, AID (Arbetsidentifikation). Under varje yrkeskategori ryms det flera AID.

PERSONALSTRUKTUR	Kvinnor	Män	Totalt 2017
Administrativ personal	150	16	166
Barnomsorgspersonal	994	114	1 108
Chefer	200	80	280
Fritidsledare	33	36	69
Gymnasielärare	107	95	202
Handläggare och specialister	524	147	671
Kulturpersonal	46	11	57
Lärare	513	162	675
Teknisk handläggare	57	56	113
Teknisk personal, övriga	24	107	131
Vård- och omsorgspersonal, övriga	344	86	430
Äldreomsorgspersonal	549	62	611
Övrig personal	146	52	198

PERSONALOMSÄTTNING

Personalomsättning är en beräkning av personal som börjar och slutar. I beräkningen ingår tillsvidareanställd månadsavlö-

nad personal. Omsättningen beräknas genom medelvärdet av antalet anställda 1 januari och antalet anställda 31 december, dividerat med antalet avgångar. Redovisningen görs i procent.

PERSONALOMSÄTTNING	Totalt i procent	Avgång på egen begäran, antal personer	Pensionsavgångar, antal personer
År 2016	15,0	456	97
År 2017	14,7	457	107

Det totala antalet personer som lämnat kommunen under året är i förhållande till 2016 något högre, främst beroende på en ökning av antalet pensionsavgångar. I övrigt visar den totala personalomsättningen, i både procent samt antal personer som

lämnat kommunen på egen begäran, ungefär samma siffror som föregående år. Både avgångar och nyanställningar bidrar till omsättning.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron redovisas som total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, kort- och långtidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro, sjukfrånvaro i procent uppdelat på kön samt sjukfrånvaro indelat i åldersgrupper.

TOTAL SJUKFRÅNVARO I PROCENT AV ORDINARIE ARBETSTID	2016	2017	Förändring
Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	7,8	7,5	-0,3

KORT- OCH LÅNGTIDSFRÅNVARO I PROCENT AV TOTAL SJUKFRÅNVARO	2016	2017	Förändring
Korttidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro	43,5	44,4	0,9
Långtidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro	56,5	55,6	-0,9

SJUKFRÅNVARO I PROCENT UPPDELAT PÅ KÖN	2016	2017	Förändring
Kvinnor	8,9	8,6	-0,3
Män	4,2	4,0	-0,2

SJUKFRÅNVARO I PROCENT UPPDELAT I ÅLDER	2016	2017	Förändring
upp till 29 år	7,7	7,3	-0,4
30 – 49 år	7,8	7,6	-0,2
50 år och äldre	7,9	7,5	-0,4

År 2011 hade kommunen den senaste lägsta noteringen av den totala sjukfrånvaron, som då var 6,6 procent. Året efter ökade frånvaron en dryg procentenhet och har sedan dess legat på en stabil nivå på i snitt 7,5 procent per år. För år 2017 hamnade

siffran för den totala sjukfrånvaron på 7,54 procent. Sjukfrånvaron har en årscykel med hög andel frånvaro under februari månad och lägre under sommarmånaderna.

Foto: Fredrik Hjerling

FRISKNÄRVARO

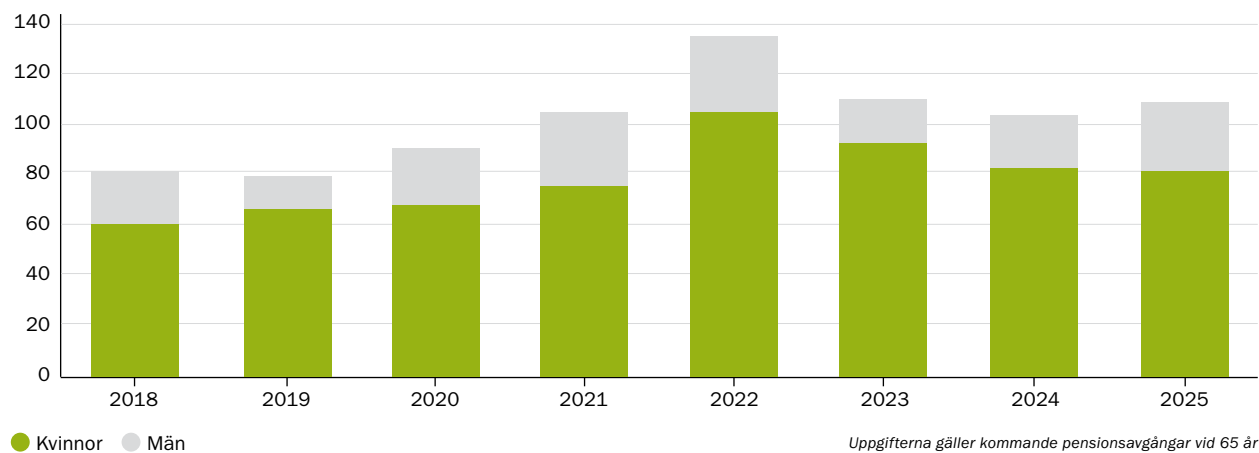
Frisknärvaro är ett begrepp som beskriver det motsatta till sjukfrånvaro. Frisknärvaro redovisas i procentuell andel månadsanställda med 0, 0-5 och 0-7 sjukdagar under året. Värde har tagits fram för 2016 för jämförelse.

FRISKNÄRVARO I PROCENT	2016	2017
0 dagar	31,8	31,9
0-5 dagar	60,2	60,2
0-7 dagar	67,1	67,0

PENSIONSPROGNOS

Kompetensförsörjning har även under 2017 varit ett prioriterat område och kommer att vara det under överskådlig tid framåt. Ökad konkurrens om arbetskraften i Stockholmsområdet medför att arbetet för att öka Haninge kommuns attraktivitet är prioriterat. Många av kommunens anställda går i pension under kommande år, varför en lång planeringshorisont avseende

kompetensförsörjning är viktig att säkerställa. Kommunen har under året beslutat om att införa ett systematiskt arbetssätt för kompetensförsörjning. En förstudie har genomförts och införande samt utveckling av systematiken kommer att vidta under 2018.

MER- OCH ÖVERTID

En deltidsanställd som jobbar övertid får ersättning i form av fyllnadslön (mertid) upp till full ordinarie arbetstid som arbetstagaren är anställd på. Arbetad tid utöver det, är övertid. För år 2017 var det totala mer- och övertidsuttaget 0,93 procent av den totalt arbetade tiden i kommunen.

LÖNESPRIDNING

Som mått på lönespridningen används det intervall där månadslönen för 80 procent av de anställda ligger. De 10 procent allra högsta och de tio procent allra lägsta lönerna, tas inte med i beräkningen. Kommunens lönespridning var 1,87 procent för år 2017. Det kan jämföras med 1,72 procent som enligt SCB var värdet för samtliga kommuner och kommunalförbund i Sverige år 2016. Värdet för hela den offentliga sektorn var 1,87 procent (samma som för Haninge kommun). Värdet för samtliga sektorer i samhället var 2,11 procent under 2016. Ett högre mått indikerar att det finns större skillnader mellan lönerna.

MÅNGFALDSARBETE

Personalavdelningen har tagit fram en mångfaldsplan som stöd för hur chefer på ett enhetligt sätt ska arbeta med mångfaldsfrågorna. Detta för att i sin tur stötta medarbetar- och ledarskapet såsom det beskrivs i det personalpolitiska programmet, ett meningsfullt och resultatutvecklat arbete med en god arbetsmiljö. I plan för mångfald finns fem områden med mål och indikatorer. Kommunstyrelseförvaltningen har under hösten gjort en uppföljning av målen med hjälp av indikatorerna.

Arbetsförhållanden

Målet är att ingen diskriminering eller kränkande särbehandling ska förekomma. Indikatorn är antalet anmälningar i incidentrapporteringsystemet KIA. I uppföljningen har antal fall av upplevd diskriminering eller kränkande särbehandling som anmälts i KIA 2017 samlats in. I två förvaltningar finns inga anmälningar. I övriga fyra förvaltningar finns sammanlagt nio anmälningar. Anmälningarna rör exempelvis kränkande behandling.

Löner och andra anställningsvillkor

Målet är att inga osakliga löneskillnader mellan kön ska förekomma. Detta sker genom lönekartläggning. De lönekartläggningarna som gjorts 2015 och 2017 visar inte några osakliga löneskillnader mellan könen.

Rekrytering och befordran

Målet är att alla rekryteringar ska vara kompetensbaserade. All rekrytering ska ske via kommunens rekryteringssystem. Förvaltningarna har tillsvidareanställt ett antal personer, uppgifter om detta hämtas från beslutsstödsystemet. Vid en jämförelse med det annonserings- och rekryteringssystem som ska användas ses skillnader. Slutsatsen som kan dras av undersökningen är att det i övervägande fall är fler annonser än anställningar gjorda, vilket kan tyda på att det är svårt att rekrytera ny personal.

Utbildning och kompetensutveckling

Målet är att alla medarbetare ska ha en individuell kompetensutvecklingsplan. Indikatorn är resultat- och målsamtal. Uppföljning har gjorts med fackförbunden om resultat- och målsamtalen. Slutsatsen är att processen har genomförts genomgående. Däremot varierar kvaliteten på lönesamtalen. I något enstaka fall är medlemmar inte nöjda med samtalet innehållsmässigt.

Förvärvsarbete och föräldraskap

Målet är att förvärvsarbete och föräldraskap ska gå att kombinera. Målet följs inte upp 2017 med anledning av att det utreds om frågan ska ingå i kommande års arbetsplatsundersökning.

TILLGÄNGLIGHET

En ny funktionshinderspolitik antogs av riksdagen i november. Det nya målet är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Utgångspunkt är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Mot bakgrund av detta har kommunens program ”Lätt och rätt för alla” följts upp i syfte att undersöka hur väl det speglar de politiska intentionerna samt i hur stor utsträckning det används. Uppföljningen har gjorts genom att förvaltningarna svarat på frågor som skickats ut.

Sammanfattningsvis konstateras att förvaltningarna arbetar med en bredd av aktiviteter och åtgärder inom tillgänglighetsområdet. Det framgår även av förvaltningarnas svar att man har ett vidare synsätt på tillgänglighetsfrågorna. Det antyder ett människorättsbaserat arbetssätt och är en metod som ligger helt i linje med den nya funktionshinderspolitikens intentioner.

Av redovisningarna framgår att man arbetar med programmet på olika sätt beroende av hur verksamheterna påverkas. Nedan följer en sammanställning av nämndernas arbete med funktionshindersperspektivet.

Utbildningsförvaltningen lyfter fram lärmiljön utifrån ett helhetstänk som inte enbart omfattar den fysiska miljön utan även andra faktorer som påverkar barns och elevers möjligheter till lärande. Fortbildning har genomförts för personalen inom ämnen som psykisk ohälsa hos elever samt barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Kultur- och fritidsförvaltningen redovisar en mängd aktiviteter som vänder sig till personer med särskilda behov. Det rör sig till exempel om stora evenemang som Funkisfestivalen, som är en melodifestival för personer med kognitiv eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, samt lokala sociala återkommande arrangemang som Onsdaxklubben. Förvaltningen arbetar med flera olika åtgärder för att öka möjligheterna till en aktiv fritid.

Stadsbyggnadsförvaltningens arbete är främst riktat mot den fysiska miljön. Åtgärder av övergångsställen och gångbanor har genomförts likväl som inventering av höga kantstenar som kan utgöra tillgänglighets hinder.

Socialförvaltningen har bland annat satsat på utbildning och information till den egna personalen. Informationsmaterial för personer med olika insatser har tagits fram med ett lättillgängligt språk och informativa bilder.

Äldreförvaltningen där kommunens tillgänglighetsstrategi är placerad, ansvarar för programmet ”Lätt och rätt för alla”. En revidering av programmet har startat och arbetet kommer att fortsätta under året.

I konkurrens med nio andra fantastiska bidrag vann Freja Holmberg Funkisfestivalen 2017 med låten Build you up.

Foto: Fredrik Hjerling

Kommunstyrelsen

Ansvarsområde

Kommunstyrelsen ansvarar för att på kommunfullmäktiges uppdrag planera, leda, samordna och följa upp den verksamhet som kommunfullmäktige beslutat om. Kommunstyrelsen har ansvar för kommunens långsiktigt hållbara utveckling och för övergripande ekonomi- och personalfrågor, kommunikation och IT.

Viktiga händelser

Kommunen hade vid utgången av 2018, 88 037 invånare. Bostadstakten var fortsatt hög och under året började cirka 800 bostäder byggas.

Haningedagen och Haninge Gatufest arrangerades i september. I år förstärkte kommunens företagarpartner Centrumsamverkan med ytterligare aktiviteter. Nöje, kultur och medborgarinformation blandades och från föreningslivet deltog föreningar med uppvisningar och information. Ett stort antal artister uppträdde under dagen.

Inom hållbarhetsområdet togs viktiga beslut, bland annat antogs en ny kemikalieplan och ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun, med sikte på att Haninge ska bli fossilfritt 2045.

Det lokala näringslivet är viktigt för Haninges utveckling. Under året har 144 företag tillkommit. Ett flertal frukostmöten har genomförts samt den välbesökta Näringslivsdagen. Haninge kommun deltog även på mötesplatsen Business Arena där kommunen vann pris för bästa monter.

Ekonomi

Kommunstyrelsens ursprungliga budgetram var 207,5 mnkr. I december 2016 fattade kommunfullmäktige beslut om omfördelning av nämndernas ramar med anledning av förändring i kommunens IT-prismodell, vilket innebar en ramminskning med 0,8 mnkr. Budgetramen utökades i mars med 1,0 mnkr för projektledning av införandet av heltid för alla och i april med 3,9 mnkr i samband med överföringar från 2016. Inklusive justeringarna var kommunstyrelsens budget 211,6 mnkr.

Nettoutfallet är 202,4 mnkr, vilket är 9,2 mnkr eller 4,3 procent lägre än budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 95,7 procent. Kommunstyrelseförvaltningen visar på ett överskott på 7,2 mnkr som främst beror på vakanser och försenade projekt. De kammungemensamma kostnaderna går totalt med ett överskott på 0,6 mnkr. Förtroendemannaoorganisationen har ett överskott på 1,4 mnkr som främst beror på att beredningarna inte har förbrukat sina anslag.

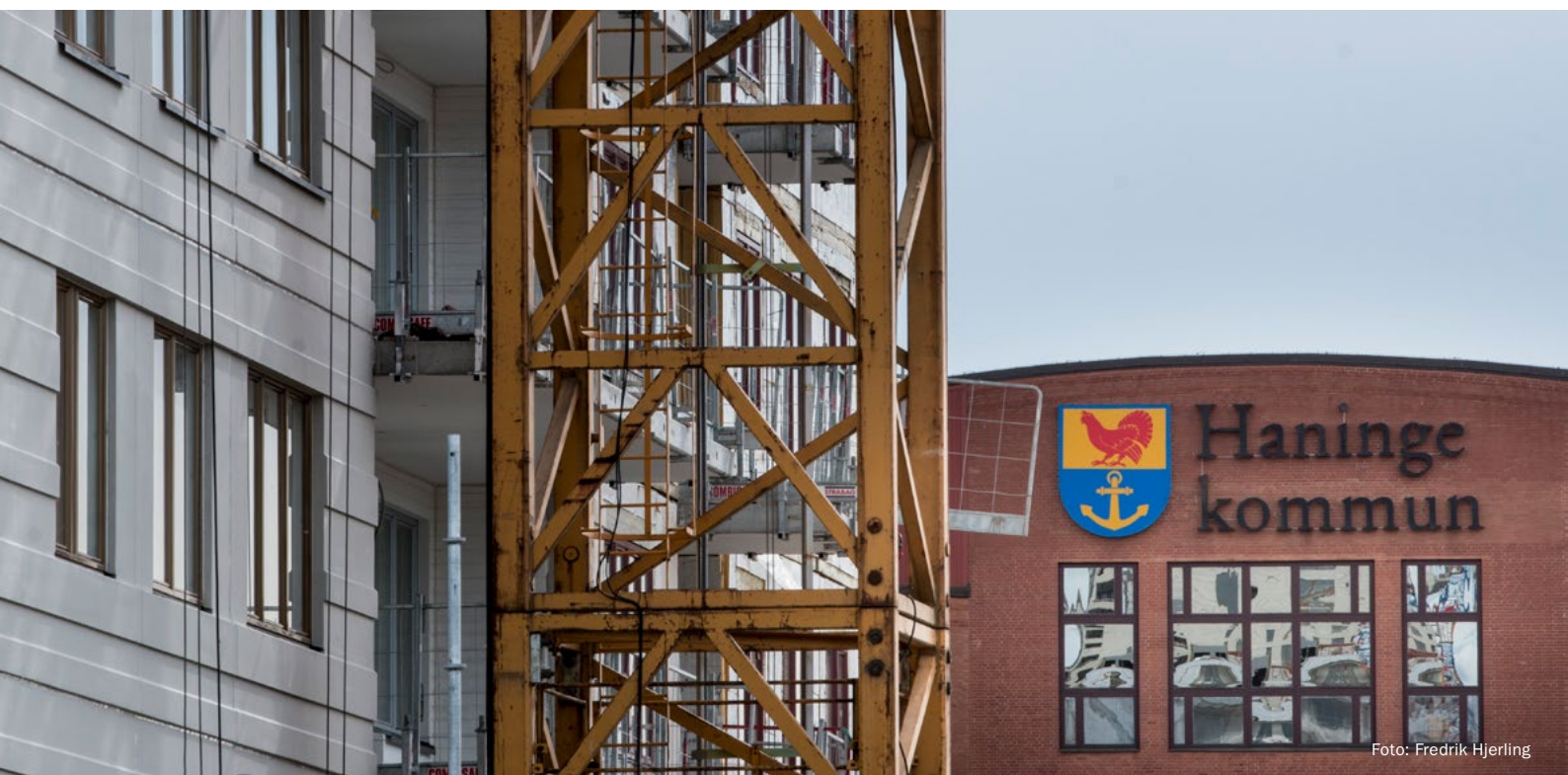
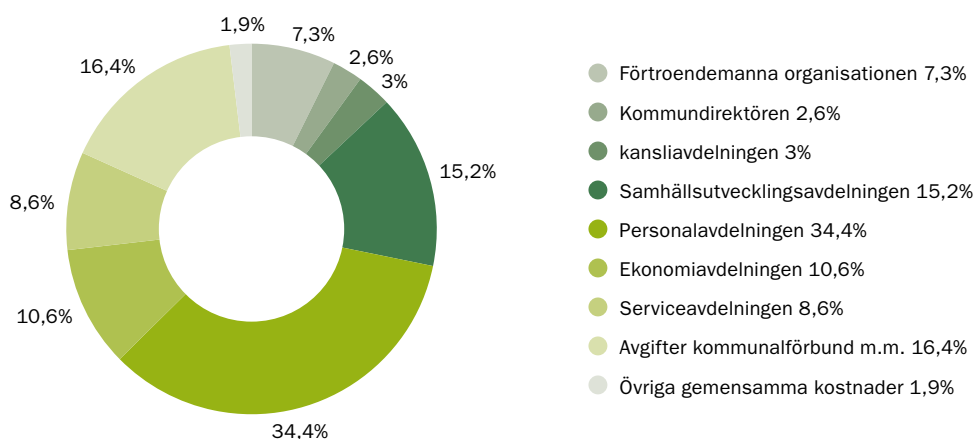

Foto: Fredrik Hjerling

EKONOMI, MNKR	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	685,7	674,4	722,6
Verksamhetens kostnader	885,2	886,0	925,1
Nettokostnad*	199,5	211,6	2 020,4
Resultat	7,4	0,0	9,2

*Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

BRUTTOKOSTNAD, FÖRDELAD PER VERKSAMHET 2017

Personal

En ny företagshälsovård har upphandlats under hösten. I samband med detta beslutades att samtliga chefer i kommunen skall genomgå den obligatoriska utbildningen i sjukfrånvaro- och arbetslivsriktad rehabilitering. Förvaltningens sjukfrånvaro har under en följd av år varit lägre än fullmäktiges målsättning om 5 procent, så inga särskilda insatser har under året gjorts för att sänka sjukfrånvaron.

Förvaltningen har under flera år arbetat med renovering av kommunhuset. Arbetet med att förbättra den fysiska miljön för anställda i kommunhuset har pågått även under 2017. Utveckling av verksamhetsmässiga och anpassade lokaler har skett i samverkan med personalen. Renoveringen av kommunhuset förväntas bidra till ett bättre arbetsklimat och ökad trivsel på arbetsplatsen.

Framtida utmaningar

Haninge växer i snabb takt liksom hela Stockholmsregionen. Utbyggnad och förtätning kommer främst att ske i tätorterna runt pendeltågsstationerna och den största utvecklingen blir i Handen och Vega. Förtätning kommer även att ske upp mot Vendelsö och Brandbergen. Regeringens utredare har presenterat ett förslag om Hemfosa som en av nio framtida städer.

Tvärförbindelse Södertörn påverkar Haninge i området kring Rudan och Norra Jordbro. En gång- och cykelväg i anslutning till tvärförbindelsen kommer med all sannolikhet att beröra Rudans naturreservat.

Klimat- och miljöpolitiska programmet har fastställts och en utmaning återstår i att förverkliga målen i programmet. Det handlar exempelvis om att ställa om större del av fordonsflottan till fordon som är fossilfria.

Flera stora projekt pågår inom personalområdet. Heltid för alla berör ungefär 340 medarbetare i kommunen som ska erbjudas heltid. Projektet rör medarbetare inom vård och omsorg i en första etapp. Kompetensförsörjningsprocessen pågår och kompetensförsörjningsplaner ska tas fram på kommun och förvaltningsnivå. För att behålla och attrahera nya medarbetare ska kommunens arbetsgivarvarumärke lanseras under 2018.

Grund- och förskolenämnden

Ansvarsområde

Grund- och förskolenämnden fullgör de av kommunens uppgifter inom skolväsendet som omfattar förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet 10-13 år, pedagogisk omsorg samt annan pedagogisk verksamhet som bedrivs istället för utbildning inom skolväsendet.

Viktiga händelser

Många barnfamiljer flyttar in i det nya området Vega, som växer kraftigt i Haninge just nu. Det ställer stora krav på utbildningsförvaltningen. Under året har beslut tagits om tillfälliga lösningar motsvarande sju förskoleavdelningar.

De två första konceptförskolorna av standardmodell har börjat byggas. Det är Skogslindens förskola som ligger vid Ribbyskolan samt Vargbergets förskola i Västerhaninge.

Uppföljning av kunskapsresultaten inom grundskolan har utvecklats och fördjupats och elevernas resultat kan följas upp bättre. Genom att avstämningsverktyget i skolans verksamhetssystem har kvalitetssäkrats kan säkrare och mer detaljerade avstämningar göras. Även högpresterande och särskilt begåvade elever följs upp tydligare än tidigare.

Ett omfattande förändringsarbete har påbörjats kring elevhälsan. Grundskolan har även utvecklat närvarohanteringen utifrån Närvaroteamets kartläggning av elever med problematisk frånvaro för att bättre kunna möta deras utmaningar och behov.

Ekonomi

Grund- och förskolenämndens budgetram uppgick till 1 699,4 mnkr efter budgetjusteringar för bland annat förändringar i kommunens IT-prismodell och tidigare års resultat.

Nämnden redovisar ett nettoutfall på 1 681,6 mnkr vilket motsvarar en positiv avvikelse med 17,8 mnkr eller 1,0 procent i förhållande till årsbudget. I resultatet ingår ett underskott inom elevpengsystemet med 0,2 mnkr, vilket ska vara kostnadsneutralt för grund- och förskolenämnden. De sammanlagda överskotten för resultatenheterna 2017 uppgår till totalt 6,6 mnkr och de sammanlagda underskotten uppgår till totalt -2,1 mnkr, dessa summor utgör också underlag för resultatöverföring till 2018. Under året har 3,0 mnkr återbetalats av tidigare års ackumulerade underskott.

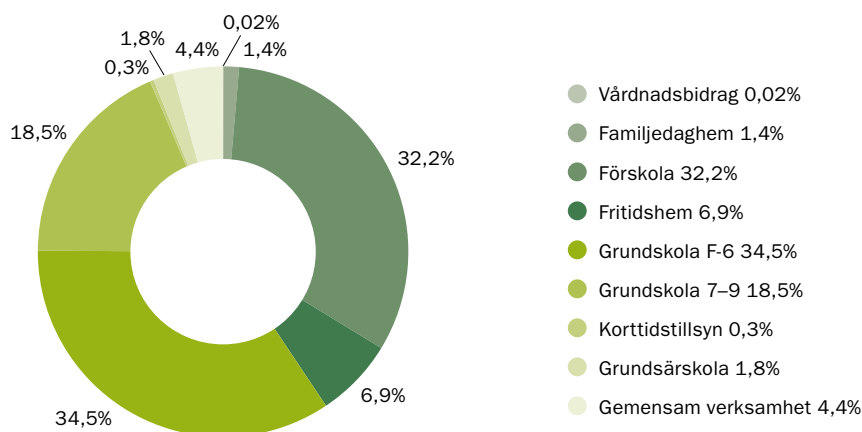

Foto: Mostphotos

EKONOMI (MNKR)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	217,2	208,6	250,4
Verksamhetens kostnader	1 802,2	1 908,0	1 932,0
Nettokostnad*	1 585,0	1 699,4	1 681,6
Resultat	22,5	0,0	17,8

*Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

BRUTTOKOSTNAD, FÖRDELAD PER VERKSAMHET 2017

Personal

Rektorer och central förvaltning arbetar aktivt tillsammans med personalavdelningen för att minska långtidssjukfrånvaron. Förvaltningen har säkerställt att alla chefer följer de riktlinjer som finns för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Chefsbyten och personalbrist är ett arbetsmiljöproblem i verksamheterna. Samtliga chefer har haft en heldag med fokus på att rekrytera, behålla och utveckla personal. Dessa processer måste fungera för att få en god arbetsmiljö. Alla chefer inom förvaltningen har erbjudits rehabiliterande samtal.

Den centrala fackliga samverkan har decentraliserats för att ge fler yrkesgrupper möjligheter att fokusera på sin arbetsmiljö. Det innebär att rektorer och även icke-lärare i verksamheterna har fått egna fackliga samverkansmöten. De som är berörda har fått utbildning i facklig samverkan.

Framtida utmaningar

Befolkningsstillväxten i kommunen ställer krav på balans mellan tillgång och efterfrågan på utbildningsplatser. För att lyckas krävs säkra prognoser av utvecklingen och en effektiv utbyggnad av kommunens skolor och förskolor.

Digitaliseringen får en allt större roll inom utbildningsområdet. Nämnden och förvaltningen måste säkerställa en likvärdig utveckling av digitala verktyg och digital kompetens. Digitala verktyg ska vara ett tillägg till barns och elevers lärande, frågan att ta ställning till är hur detta ska göras. Digitaliseringen är kostnadskrävande och ju fler digitala enheter och verksamhets-system som köps in desto bättre infrastruktur krävs.

Att säkerställa rätt kompetens på rätt plats är avgörande för hur bra kommunen kommer att lösa framtidens utmaningar. Inom utbildningsområdet är den främsta utmaningen att säkra tillgången på lärare och förskollärare då det råder stor brist på tillgången av dessa yrkesgrupper på en relativt rörlig marknad. Lön är inte längre en så stor konkurrensfördel. För många är det viktigt att kunna påverka och vara delaktig i utvecklingen. Verksamheterna behöver vara attraktiva avseende möjligheter till kompetensutveckling och karriär.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ansvarsområde

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fullgör de av kommunens uppgifter inom skolväsendet som omfattar gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare samt kommunens aktivitetsansvar för ungdomar 16–20 år

Nämnden har också kommunens uppföljningsansvar som innebär att kommunen är skyldig att hålla sig informerad om sysselsättningen hos ungdomar mellan 16 och 19 år som inte går i gymnasieskolan.

Viktiga händelser

En omfattande reformering görs av utbildningen på restaurang- och livsmedelsprogrammet i syfte att kunna erbjuda en modern och attraktiv restaurangutbildning läsåret 2018/2019. Det gjordes därför inte någon antagning till restaurang- och livsmedelsprogrammet under året.

Utbildningarna inom bristyrkes-SFI får stor uppmärksamhet och besöktes av riksdagsledamöter (MP).

Under året blev Centrum Vux medlem i Vård- och Omsorgscollege. Ansökan om att delta i försöksverksamheten med branschskolor har lämnats till Skolverket för fordons- och transportprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet.

En översyn av kvalitet och utbud i gymnasiesärskolan har genomförts.

Ekonomi

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ursprungliga budgetram uppgick till 417,0 mnkr. I december 2016 fattade kommunfullmäktige beslut om omfördelning av nämndernas ramar med anledning av förändring i kommunens IT-prismodell, vilket innebar en ramminskning med 0,9 mnkr. I april beslutade kommunfullmäktige om överföring av driftmedel på 9,3 mnkr, vilket innebär att aktuell driftram uppgick till 425,4 mnkr.

Nettoutfallet är 417,9 mnkr, vilket är 7,5 mnkr eller 1,8 procent lägre än budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 98,2 procent. Eleversättning och tilläggsbelopp som betalats ut till gymnasieskolor har kostat 1,9 mnkr mer än budgeterat. Enheterna inom nämnden har ett sammantaget positivt resultat på 2,0 mnkr för året. De centrala kostnaderna har varit 4,9 mnkr lägre än budgeterat och nämndreserven på 2,5 mnkr har inte behövt tas i anspråk.

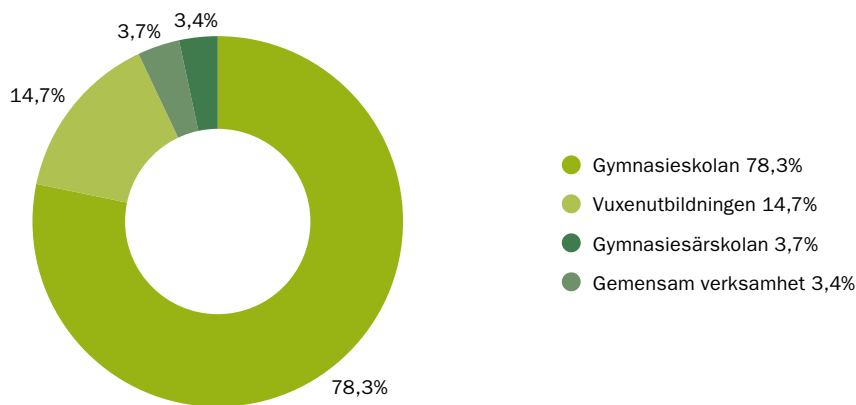

Foto: Mostphotos

EKONOMI, MNKR	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	158,2	148,4	166,6
Verksamhetens kostnader	540,4	573,8	584,4
Nettokostnad*	382,2	425,4	417,9
Resultat	11,1	0,0	7,5

*Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

BRUTTOKOSTNAD, FÖRDELAD PER VERKSAMHET 2017

Personal

Förvaltningen fortsätter med stöd till chefer kompletterat med tydliga krav och återkommande uppföljning av sjukfrånvaron. Enheternas arbete med att sänka sjukfrånvaron följs upp regelbundet. På förvaltningsnivå görs regelbunden uppföljning av sjukfrånvaron i samverkansgruppen med de fackliga organisationerna. Den totala frånvaron för gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområde är lägre än fem procent.

Inom ramen för systematiska arbetsmiljöarbetet har inriktningen varit att förtydliga processen och att åtgärda brister från tidigare års uppföljning av arbetsmiljöarbetet på enhetsnivå. Utbildning för chefer kring sjukfrånvaro och arbetslivsriktad rehabiliteringsprocess har genomförts under hösten och kommer att fortsätta under våren 2018.

Framtida utmaningar

En extern utredning av kommande lokalbehov visar på en ökande efterfrågan på gymnasieplatser i Haninge de kommande tjugo åren. Resultatet sammanfaller med tidigare utredningar inom Storstockholm som pekar på en ökande koncentration av gymnasieutbildningar i Stockholms innerstad och längs med pendeltågslinjerna. Utbildningsförvaltningen kommer att se över möjligheterna att öka lokalbeståndet för gymnasieskolan.

Antalet asylsökande ungdomar i gymnasieåldern är fortfarande högt i Haninge. Flera lagändringar som berör denna grupp har gjorts, till exempel medicinsk åldersbestämning och tillfälligt uppehållstillstånd. Detta minskar inte den oro över framtiden som många unga asylsökande känner. Ett nära samarbete med socialförvaltningen blir en förutsättning för att gymnasiestudierna för denna grupp ska leda till anställning och integration.

Trots ökande årskullar i gymnasieåldern är intresset för vissa gymnasieutbildningar svagt, inte bara i Haninge utan också i länet och riket. Restaurang- och livsmedelsprogrammet och det estetiska programmet har ändrat profil för att bli attraktivare. Gymnasievalet år 2018 kommer att visa om de förändringar som genomförs påverkar gymnasieansökningarna på det sätt som avsetts.

Kultur- och fritidsnämnden

Ansvarsområde

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för bibliotek, musik- och kulturskola, kulturmiljö, kulturprogram och utställningar, fritidsgårdar och ungdomscentrumet Porten, idrotts- och friluftsläggningar, Miljöverkstan, bidrag till föreningar, lokalbokning och lotteritillstånd samt kommunens offentliga konstverk.

Viktiga händelser

Under våren arrangerades Fritidsmässan som riktade sig till nyanlända. Mässan lockade runt 500 besökare och kulturhuset fylldes med besökare som fick en uppfattning om kommunens många föreningar och verksamheter.

All belysning i kommunens motionsspår har bytts ut till LED-lampor. Det innebär en energibesparing för kommunen men även ökad trygghet då skenet från de nya lamporna är både klarare och bredare än tidigare belysning.

Torvalla IP har arrangerat två större evenemang, SM i Thaiboxning samt ett landskapsläger för cheerleading. En motorikbana kompletterad med utegymsredskap är byggd i Vendelsömalmsgropen.

Kommunens barn i årskurs två blev inbjudna till en konsert/musikal med syfte att öka kännedom om musik och musikinstrument. Föreställningar med Moomsteatern har genomförts för ca 700 elever på lågstadiet. En karneval i Västerhaninge och en ungdomsfest i Kulturhuset ordnades av fritidsgårdarna.

Arbetet med att ta fram Haninge kommuns kulturmiljöprogram har fortsatt under året och ett förslag har varit ute på remiss under hösten.

Ekonomi

Kultur- och fritidsnämndens ursprungliga budgetram uppgick till 191,0 mnkr. I december beslutade kommunfullmäktige om omfördelning på grund av införandet av en ny IT-prismodell och det innebar att ramen minskades med 0,6 mnkr. I mars beslutades om en ramökning på 40 tkr för införandet av Heltid för alla som så önskar. Slutligen togs beslut i april om överföring av driftmedel på 1,3 mnkr och den aktuella driframens storlek var därmed 191,7 mnkr.

Nettoutfallet för perioden är 191,3 mnkr som är 99,8 procent av driframen. Årets överskott uppgår till 0,4 mnkr eller motsvarande 0,2 procent.

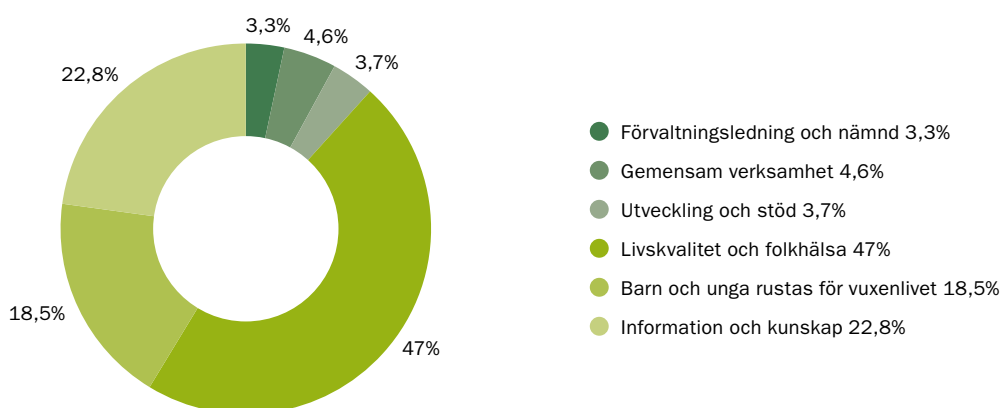

Foto: Mostphotos

EKONOMI, MNKR	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	37,2	37,0	33,5
Verksamhetens kostnader	221,4	228,7	224,8
Nettokostnad*	184,2	191,7	191,3
Resultat	1,1	0,0	0,4

*Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

BRUTTOKOSTNAD, FÖRDELAD PER VERKSAMHET 2017

Personal

Förvaltningens sjukfrånvaro ligger kvar på motsvarande nivå som föregående år. Sjukfrånvaron är lägre än kommunen som helhet och ses som en framgång för de insatser som förvaltningen systematiskt har arbetat med under längre tid. Förvaltningen bedömer att arbetet för att sänka sjukfrånvaron bör fortsätta.

Förvaltningen har genom olika insatser och åtgärder arbetat med att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron. Alla förvaltningens chefer har utbildats i organisatoriskt socialt arbetsmiljöarbete. För andra gången kompletterades den årliga arbetsplatsundersökningen med en psykosocial enkät. Syftet är att vidga undersökningsområdet och följa upp arbetsmiljöns olika infallsvinklar. Varje enhet följer upp resultaten från arbetsplatsundersökningen och den psykosociala enkäten på respektive arbetsplatsträff. Arbetsgruppen arbetar sedan fram en handlingsplan tillsammans med sin verksamhetschef i syfte att säkerställa en god arbetsmiljö.

Framtida utmaningar

Kultur och fritidsförvaltningen ser med både tillförsikt och oro på framtiden. Den ökade inflyttningen ger ökade möjligheter att erbjuda angelägen kultur- och fritidsverksamhet med ett attraktivt utbud. Förvaltningen erbjuder platser och arenor som skapar trygghet och en känsla av sammanhang.

Det ökande antalet besökare och nya förväntningar för samtidigt med sig ökad efterfrågan. Behovet ökar av kultur och fritidslokaler så som exempelvis ny simhall, aktivitetshus i Vega, konstgräsplaner och ytor för spontant utövande. Drifts- och investeringskostnaderna ökar i snabb takt vilket gör att förvaltningen riskerar att konkurrera ut sig själv genom att inneha moderna och fina lokaler för aktiviteter men inte ha medel för att fylla lokalerna med verksamhet.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen övervägande ljus på framtiden då bilden är att behovet av kultur- och fritidsverksamhet blir än större och verksamheterna berikar livet för fler i Haninge.

Socialnämnden

Ansvarsområde

Socialnämnden ansvarar för ekonomiskt bistånd och individ- och familjeomsorg, stöd till enskilda samt barn och familjer. Detta omfattar även vård av unga och personer med missbruk enligt socialtjänstlagen, lag om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Socialnämnden ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning, familjerättsfrågor, frågor som rör flyktingmottagande samt alkohol- och tobaksfrågor inklusive serveringstillstånd.

Socialnämnden ska i samverkan med den enskilde och andra berörda finna lösningar som stärker individens förmåga att klara sig själv så långt som möjligt och känna trygghet. Nämnden stödjer sociala nätverk och andra aktörer inom det sociala området samt lämnar visst stöd till föreningar

Viktiga händelser

Mötesplats 25, en öppen verksamhet för unga personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning startade under våren. I samband med detta lades träfflokalen Bagarvillan ned på grund av brister i fysisk tillgänglighet.

Verksamheten har anpassats efter den förändrade lagstiftning som trädde i kraft 2017 som innebär att ensamkommande ungdomar utan vårdbehov bör placeras i stödboende istället för

i hem för vård eller boende. För att ge ett gott samlat stöd och ett effektivt mottagande av nyanlända öppnades etableringscentrum på försök under året.

Förvaltningen har arbetat med flera satsningar under året, bland annat samarbete med utbildningsförvaltningen och arbetsförmedlingen kring att få unga i arbete. Feriepraktik erbjöds till samtliga sökande ungdomar som inte tidigare haft praktik.

E-tjänster för serveringstillstånd har införts.

Ekonomi

Socialnämndens budgetram var 853,8 mnkr. Nämndens nettoutfall för 2017 är 859,3 mnkr, dvs. ett underskott på -5,5 mnkr vilket motsvarar 100,6 procent jämfört med budget.

Underskottet kan hänföras främst till individ och familjeomsorg via beställaravdelningarna Barn och unga och Vuxen och dess interna utföraravdelningar på grund av ökade volymer i verksamheten. Mottagande av nyanlända vuxna samt kostnader för mottagande av nyanlända ensamkommande barn har båda till fullo bekostats av statsbidrag.

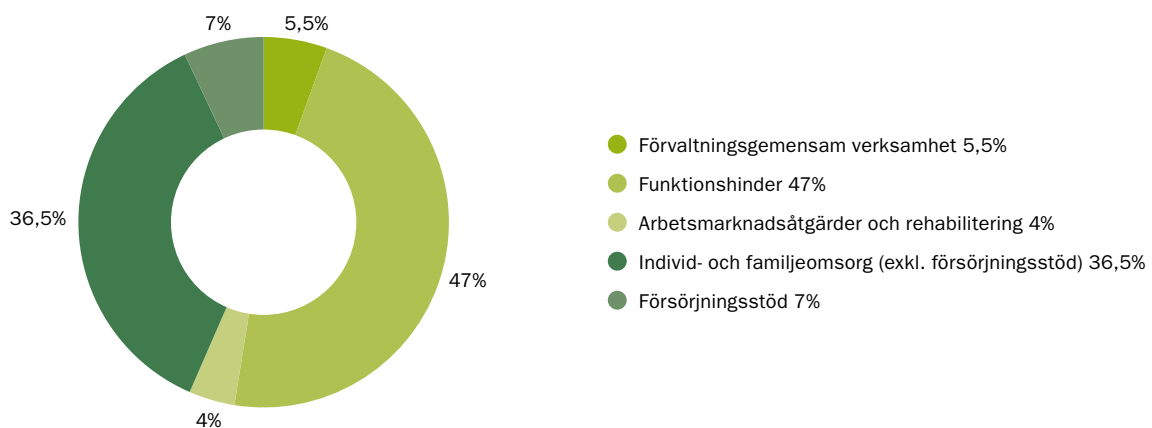

Foto: Fredrik Hjerling

EKONOMI (MNKR)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	384,1	412,0	363,8
Verksamhetens kostnader	1 190,9	1 265,9	1 223,1
Nettokostnad*	806,8	853,9	859,3
Resultat	1,5	0,0	-5,4

*Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

BRUTTOKOSTNAD, FÖRDELAD PER VERKSAMHET 2017

Personal

Sjukfrånvaron har minskat i förvaltningen. Förvaltningen har inte arbetat med någon riktad gemensam förvaltningsstrategi för att få ner sjukfrånvaron, utan detta har hanterats inom respektive avdelning med stöd av HR-konsulter och företagshälsovård. Samtliga chefer kommer att delta i utbildningen sjukfrånvaro och rehabilitering. Med denna satsning säkerställs att cheferna fått kunskap och möjlighet att resonera med chefskollegor och kommunens HR-avdelning kring processen och att problematisera särskilda ärenden.

Förvaltningen har arbetat med grupputveckling på enhets- och ledningsgruppsnivå inom verksamheterna, vilket kan ha bidragit till den minskade personalomsättningen. Långsiktigt finns positiva konsekvenser när det gäller såväl engagemang, trivsel, lägre sjukfrånvaro och stoltare medarbetare. Arbetet är kopplat till gruppernas särskilda behov och syftar till att tydliggöra gruppens uppdrag och individens och gruppens olika styrkor. Syftet är att möjliggöra ett bättre samarbetsklimat och i slutänden ett större värde för kommunens medborgare.

Framtida utmaningar

De senaste årens utveckling i Sverige har medfört att brottsligheten och otryggheten har blivit ett allt större samhällsproblem. Upplevd och faktisk trygghet är en allt viktigare fråga för invånarna. Socialförvaltningens förebyggande arbete inom många områden blir allt viktigare. Kommunens ökande invånarantal medför ökade behov av stöd och hjälp från socialtjänsten.

För att uppfylla framtida krav på höjd kvalitet, bättre tillgänglighet, service samt effektiviseringar är digitalisering en nödvändighet. Förvaltningen behöver finnas i de digitala kanaler där invånarna befinner sig. Digitalisering och automatisering möjliggör även för organisationen att använda sin arbetstid på mer kvalitetsstärkande insatser såsom förebyggande arbete istället för rutinartade enklare arbetsuppgifter. Förvaltningen har tagit fram en digital handlingsplan med prioriterade utvecklingsområden kommande år.

Förvaltningen har behov av kompetent och erfaren personal på en marknad med hård konkurrens, särskilt avseende socialsekreterare och mellanchefer. Förvaltningen har en plan för att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och behålla personal. Med stöd av kommunens gemensamma plattform för ett nytt arbetsgivarvarumärke kommer en rad insatser att genomföras och utvecklas framöver.

Stadsbyggnadsnämnden

Ansvarsområde

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för de kommunala verksamheterna inom detaljplanering, bygglovshantering samt mätning och kartframställning. Nämnden ansvarar för kommunens vägar, parker, vatten- och avloppsverksamhet, är kommunens myndighet i trafikfrågor och hamnfrågor samt myndighet för adresshantering och lägenhetsregister. I nämndens verksamhet ingår även Kommunal Lantmäterimyndighet.

Viktiga händelser

Åtgärder för säkra och trygga skolvägar har gjorts vid Haga-Lyckebyskolan. Bland annat genom förstärkt målning vid övergångsställen, förhindrad parkering nära övergångsställen, ny beläggning på gång- och cykelvägar, röjning av buskar och träd samt förbättrad belysning. Projektet ligger till grund för hur Haninge kommun kan arbeta med fler skolor i kommunen.

Nyfiken park-dialog har genomförts i Tungelsta trädgårdspark vid flera tillfällen och de förslag som kommer att förverkligas de kommande två åren är att förtydliga entréerna, förbättra belysningen, öka den biologiska mångfalden och komplettera lekplatsen med temat "Tungelstas historia".

VA-utbyggnaden i området Schweizerdalen pågår enligt plan och upphandlingen för ombyggnad av huvudvattenledningen till Handens vattentorn och den nya högzonen runt centrala Handen är klar.

Ekonomi

Stadsbyggnadsnämndens ursprungliga budgetram för år 2017 uppgick till 131,0 mnkr. Nämndens budget har sedan reviderats med -0,6 mnkr med anledning av den nya prismodellen för IT samt med 6,8 mnkr efter beslut om överföring av överskottsmedel. Därmed uppgick nämndens totala budgetram till 137,2 mnkr.

Det ackumulerade utfallet för perioden är 132,1 mnkr vilket motsvarar 96,3 procent av årsbudgeten. Resultatet är 5,1 mnkr bättre än periodens budget vilket motsvarar 3,7 procents avvikelse.

Vatten och avloppverksamheten redovisar ökade bruksintäkter med 3,4 mnkr efter höstens vattenavläsningar och gör efter avsättning 2,0 mnkr till Fors investeringsfond samt 1,6 mnkr till resultatregleringsfond ett nollresultat. Övrig verksamhet, park, plan, bygglov samt lantmäteri visar tillsammans ett resultat i nivå med budget.

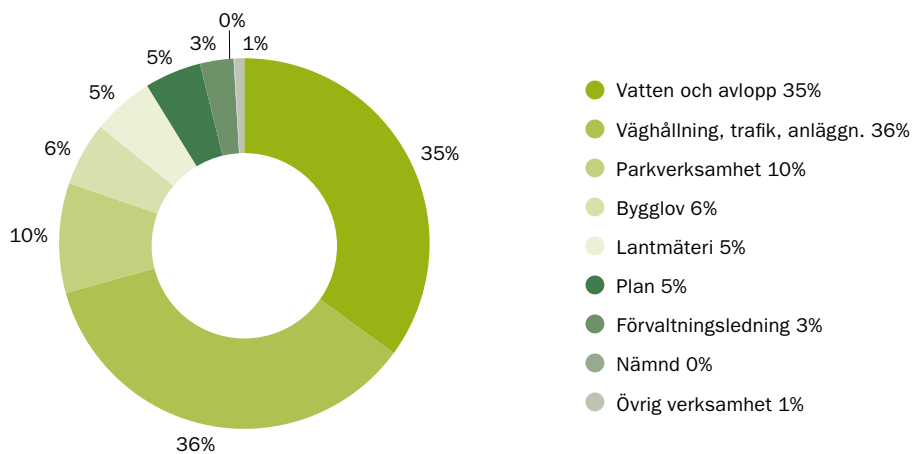

Foto: Tomas Södergren

EKONOMI (MNKR)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	265,6	247,0	271,3
Verksamhetens kostnader	383,4	384,2	403,4
Nettokostnad*	117,8	137,2	132,1
Resultat	9,4	0,0	5,1

*Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

BRUTTOKOSTNAD, FÖRDELAD PER VERKSAMHET 2017

Personal

Sjukfrånvaron är i stort sett oförändrad sedan föregående år och ligger runt fyra procent. Medarbetare som är långtids-sjukskrivna har kontakt med företagshälsovården och arbetar utifrån uppsatta rehabiliteringsplaner.

Antal medarbetare har ökat, främst inom plan- respektive bygglovsavdelningarna. Arbetsätt och samarbetsmetoder har setts över inom förvaltningen. Förvaltningen arbetar aktivt med att utveckla gemensamma arbetssätt för att skapa tydligare och effektivare processer, ett positivt resultat av detta kan redan skönjas. Medarbetarna upplever ökad trivsel, mindre stress och tydligare roller.

Framtida utmaningar

Nämnden och förvaltningen påverkas av många yttre faktorer, såsom effekter av urbaniseringen, digitaliseringen, klimatförändringar och biologisk mångfald. Frågorna är komplexa och ska hanteras på ett effektivt och långsiktigt hållbart sätt. Det ställer stora krav på bra beslutsunderlag och effektiva arbets- och beslutsprocesser, vilket i sin tur ställer krav på hög kompetens i förvaltningen.

Förvaltningen måste arbeta med att effektivisera processer, där stadsbyggnadsprocessen med helheten är viktigt men även andra processer som hög kvalitet i nämndprocessen är viktiga. Förvaltningen måste fortsätta att förbättra den digitala tillgängligheten genom verktyg och rutiner som är viktiga både för effektivitet och för attraktivitet som arbetsgivare.

Att jobba med att stärka Haninge kommun som attraktiv arbetsgivare blir därför mycket viktigt de kommande åren då konkurrensen om kvalificerad personal är mycket hård. För att både behålla och rekrytera personal måste förvaltningen arbeta med ledarskap och medarbetarskap samt utveckla strukturer och en kultur som bidrar till goda resultat.

Äldrenämnden

Ansvarsområde

Äldrenämnden ansvarar för kommunens vård och omsorg till personer över 65 år samt till personer under 65 år med fysisk funktionsnedsättning. Vården och omsorgen utövas i form av förebyggande verksamhet, seniorboende, dagverksamhet, hemtjänst, korttidsboende och vård- och omsorgsboende.

Viktiga händelser

Mötesplats Jordbro, en mötesplats mellan äldre och ungdomar har utvecklats i samarbete med kultur-och fritidsförvaltningen genom att en träffpunkt för äldre har samlokaliseras med en fritidsgård för ungdomar. Verksamheterna har bedrivit viss gemensam verksamhet.

Inom vård- och omsorgsboende har nattfastan uppmärksamats genom mätningar. För lång tid mellan måltider kan påverka blodsockret. Rutiner och arbetssätt har stärkts för att minska nattfastan.

Installation av WiFi på vård- och omsorgsboendena har påbörjats på alla boenden och kommer att slutföras under våren 2018.

Ekonomi

Äldrenämndens ursprungliga budgetram var 732,0 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade i december 2016 att utöka budgetramen med 0,9 mnkr med anledning av den nya prismodellen för IT-kostnader. Budgetramen utökades med ytterligare 1,3 mnkr för att erbjuda deltidsanställda utökad anställning till heltid. Del av äldrenämndens underskott från 2014-2015 överfördes till 2017 års budget vilket innebar att äldrenämndens budgetram för 2017 minskades med 3,9 mnkr. Efter ramjusteringar uppgick äldrenämndens budgetram till 730,3 mnkr.

Utfallet för 2017 är en redovisad nettokostnad på 727,4 mnkr vilket motsvarar 99,6 procent av årsbudget eller en positiv avvikelse med 2,9 mnkr jämfört med årsbudgeten. Avvikelsen i procent mot årsbudgeten är 0,4 procent.

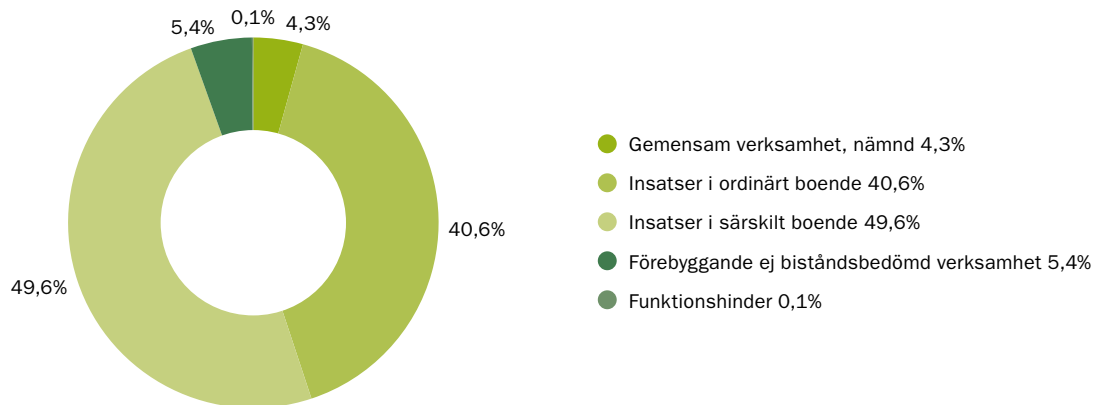

Foto: Fredrik Hjerling

EKONOMI (MNKR)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	116,3	121,3	127,0
Verksamhetens kostnader	807,6	851,6	854,4
Nettokostnad*	691,3	730,3	727,4
Resultat	0,4	0,0	2,9

*Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

BRUTTOKOSTNAD, FÖRDELAD PER VERKSAMHET 2017

Personal

Förvaltningen har genomfört flera insatser som bör leda till bättre fysisk och social arbetsmiljö och på sikt minskad sjukfrånvaro. Under året har några arbetsgrupper inom hemtjänsten och beställarorganisationen gått en utbildning i hur man bemöter hotfulla personer som man kommer i kontakt med i sin yrkesutövning.

Förvaltningen har varit representerad i flera av de samverkansgrupper som etablerats i kommunen för att motverka inte minst kriminalitet hos ungdomar.

Psykosocial arbetsmiljöenkät har använts som ett hjälpmedel för att utveckla arbetsgrupper. En kartläggning av det aktiva arbetet med arbetsmiljöfrågor har gjorts. Den ligger till grund för framtida arbete med arbetsmiljön.

Framtida utmaningar

Befolkningen som är 65 år och äldre beräknas öka med drygt 17 procent under perioden 2016–2026. Men volymutvecklingen vad gäller hemtjänst, vård- och omsorgsboende samt öppen dagverksamhet kommer att vara betydligt större. Sammantaget förväntas resursbehovet öka cirka 40 procent under perioden 2016-2026 i fast penningvärde.

Insatserna inom äldreomsorgen måste bli mer flexibla, mer anpassade utifrån den enskildes villkor och önskemål och erbjuda mer valfrihet inom olika tjänster. Äldreförvaltningen behöver vara proaktiv och undersöka möjligheter till specialiserade team för att möta ny lagstiftning och kommande förändringar som exempelvis kommunaliseringen av hemsjukvård, samverkan vid utskrivning inom landstingets slutenvård samt utveckling av demensteam. För de mest sjuka äldre måste samordningen av olika insatser förbättras.

Kompetensförsörjningen är ytterligare en utmaning som kommer att påverka äldreförvaltningens arbete under kommande år. Andelen utbildad personal fortsätter att minska. Arbetsgivarvarumärket och möjligheter till utveckling inom karriären kommer förhoppningsvis att locka nya medarbetare till kommunen och yrket.

Södertörns upphandlingsnämnd

Ansvarsområde

Södertörns upphandlingsnämnd samordnar Haninge och Nynäshamns upphandlingar av varor och tjänster för kommunernas verksamheter. Syftet är att få rätt kvalitet och bästa affärsmässiga villkor till lägsta möjliga kostnad.

Viktiga händelser

Södertörns upphandlingsnämnd samordnar upphandlingar så långt som möjligt mellan kommunerna och bolagen. Under året har 76 upphandlingar genomförts, av dessa har 24 samordnats. Upphandling av tjänster blir vanligare.

Projektet samordnad varudistribution upphörde under 2017 och övergick i förvaltning. Kommunerna på Södertörn beslutade att införa en central förvaltningsorganisation för samordnad

varudistribution. Den gemensamma organisationen placerades vid Upphandling Södertörn med uppdrag åt kommunerna att driva, stödja och utveckla den samordnade varudistributionen på Södertörn.

Ekonomi

Nämndens budgetram var 19,78 mnkr. Utfallet för året blev 19,78 mnkr. Nämndens nettoresultat är noll, då resultatet balanseras över till 2018. Verksamhetens underliggande resultat för året visar på ett överskott om 1,64 mnkr. Överskottet beror på tillfälliga vakanser.

EKONOMI (MNKR)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	13,2	19,8	19,8
Verksamhetens kostnader	13,2	19,8	19,8
Nettokostnad*	0	0	0
Resultat	0	0	0

*Budgeterade nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Foto: Fredrik Hjerling

Södertörns överförmyndarnämnd

Ansvarsområde

Södertörns överförmyndarnämnd ansvarar för tillsyn och handläggning av ärenden avseende förmyndarskap, godmanskap och förvaltarskap. Överförmyndarnämnden ska genom sin tillsyn säkerställa att de som har en förordnad god man, förvaltare eller är underåriga inte lider rättsförlust.

Viktiga händelser

Antalet ensamkommande barn i nämndens ansvarsområde har under 2017 minskat från 880 till 422. Minskningen beror på att få nya ensamkommande har tillkommit samt att de befintliga har fyllt 18 år eller skrivits upp i ålder.

Ekonomi

Nämndens budgetram var 55,3 mnkr. Utfallet för året blev 56,2 mnkr. Resultatet balanseras över till 2018 och ger nettoresultat noll. Verksamhetens underliggande resultat för året visar på ett överskott om 5,3 mnkr. Avvikelsen beror dels på att återsökningsbara arvoden till gode män för ensamkommande barn har varit högre än förväntat och dels på att arvoden till gode män för ensamkommande barn, som inte har kunnat återsökas, har sänkts.

EKONOMI (MNKR)	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	56,5	55,3	56,2
Verksamhetens kostnader	56,5	55,3	56,2
Nettokostnad*	0	0	0
Resultat	0	0	0

*Budgeterade nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Foto: Mostphotos

Revisionen

Syfte och mål med revisionen

Revisorernas uppgifter följer av kommunallag, revisionsreglemente och god revisionssed i kommunal verksamhet. Revisionen ska vara framåtsyftande, leda till utveckling, förbättring och en effektivare verksamhet. Revisionen granskar årligen all verksamhet i den omfattning som följer av god revisionssed i en grundläggande granskning.

Den årliga granskningen av verksamheten genomförs genom att löpande ta del av mål- och styrdokument, protokoll och övriga handlingar samt genom samtal med nämnder och verksamhet. Vidare granskas nämndernas interna kontroll, delårsbokslut och årsredovisning. Fördjupade granskningar genomförs utifrån risk- och väsentlighetsbedömning samt erfarenheter från den årliga grundläggande granskningen. Granskningarna syftar till att bedöma om nämnder och styrelser tar emot, genomför och återredovisar mål och uppdrag från fullmäktige på ett ändamålsenligt sätt.

Fördjupade granskningar har genomförts inom följande områden under året:

- Kommunens strategiska arbete med vattenförsörjning
- Kommunens kris- och katastrofberedskap
- Åtgärder för att minska utanförskap
- Kvalitets- och verksamhetsstyrning inom kultur- och fritidsnämnden
- Arbetet för att motverka skolavhopp i gymnasieskolan
- Administrativa interna kontroller

Granskningen av kommunens strategiska arbete med vattenförsörjning syftade till att bedöma om budgetprocess och prognossäkerhet syftade till att bedöma om kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden har ett ändamålsenligt och strategiskt arbete avseende vattenförsörjning till kommunens medborgare. Granskningen visade att kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden i huvudsak har ett ändamålsenligt arbete samt följer gällande lagstiftning. I granskningen framkom att det saknas dokumenterade planer för reservvattenförsörjning och nödvattenförsörjning, vilket är en brist. I vissa aspekter bör även återrapportering till ansvarig nämnd förtydligas.

Granskningen av åtgärder för att minska utanförskap syftade till att bedöma om socialnämndens arbete för att motverka ekonomiskt utanförskap bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll. Granskningen visade att socialnämnden i begränsad utsträckning säkerställt att arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll. Bristar identifierades avseende bland annat tydlighet i roll- och ansvarsfördelning, upprättande av individuella handlingsplaner samt uppföljning av insatser. I samband med granskningens genomförande har det tydligt framkommit att identifierade bristområden är kända av förvaltningsledningen och att ett förbättringsarbete inom väsentliga delar pågår.

Revisionen har granskat om kris- och katastrofberedskapen inom Haninge kommun är ändamålsenlig och anpassad till de krav som ställs i lagstiftning. Resultatet visar att arbetet med kris- och katastrofberedskap är ändamålsenligt och anpassat till de krav som ställs i lagstiftningen. Återrapporteringen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige bör dock utvecklas. Vidare bör samtliga nämnder säkerställa att det finns verksamhets-specifika krisledningsplaner för respektive verksamhet.

Granskningen av kvalitets- och verksamhetsstyrning inom kultur- och fritidsnämnden visade att det finns en etablerad struktur för nämndens arbete med styrning, uppföljning och kontroll. Ett antal förbättringsområden identifierades dock avseende kvalitets- och verksamhetsuppföljning samt spårbarheten och dokumentationen av den interna kontrollen. Det framkom även att organisationen inte fullt ut upplevs tydlig avseende roller och ansvar.

Under året har revisionen genomfört träffar med nämnder, beredningar samt bjudit in tjänstemän från kommunens olika verksamheter för informationsutbyte. Revisionen har även genomfört ett studiebesök på Fredrika Bremerymnasiet. Revisionsberättelse för verksamhetsåret 2017 avges först efter att revisorerna slutfört sin granskning i april 2018.

Foto: Mostphotos

Sammanställning koncernen

SAMMANSTÄLLNING KONCERNEN

Haninge kommuns koncern består av sex kommunala bolag och två kommunalförbund. Två bolag är helägda av kommunen och hanteras av bolaget Haninge Holding, som har som enda syfte att äga och förvalta aktierna i Haninge Bostäder AB och Tornberget Fastighetsförvaltning AB.

I sammanställning koncernen ingår rapport från de bolag och kommunalförbund där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, vilket definieras som lägst 20 procent av innehavet. För rapportering av kommunfullmäktiges mål och intern kontroll är enbart kommunens helägda bolag aktuella. Måluppfyllelsen för Haninge bostäder AB och Tornberget Fastighetsförvaltning AB presenteras i Uppföljning av fullmäktiges mål i tillämpliga mål. Bolagens interna kontroll rapporteras i avsnittet intern kontroll.

BOLAG	ÄGARANDEL
Haninge kommun Holding AB	100 %
Tornberget Fastighetsförvaltning AB	100 %
Haninge Bostäder AB	100 %
SRV återvinning AB	31,5 %
AB Vårlyjus	10 %
Stockholmsregionens försäkrings AB	7 %
KOMMUNALFÖRBUND	ÄGARANDEL
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	52,5 %
Södertörns brandförsvarsförbund	16,7 %

HANINGE KOMMUN HOLDING AB

Bolaget bildades i september 2003. Syftet är att bolaget ska verka som kommunens samlade bolagsägare i en äkta koncern. Ett särskilt syfte är att äga och förvalta aktierna i Haninge Bostäder AB och Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i Haninge. Bolaget ska genom en aktiv ägarstyrning säkerställa att de ägardirektiv som kommunfullmäktige beslutar för ägda och förvaltade kommunala bolag efterföljs.

Årets verksamhet

Bolaget har följt verksamheten i dotterbolagen genom att styrelsen löpande tagit del av ekonomiska rapporter och aktuella verksamhetsrapporter. Kommunfullmäktiges ägardirektiv till bolagen har också löpande stämts av. Bolaget svarar för finansieringen av de fastigheter som Haninge Bostäder förvärvat från Venantius AB 2003.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat efter finansiella poster visar på ett underskott på 0,4 miljoner kronor (mnkr). Underskottet täcks av ett koncernbidrag från Haninge Bostäder.

HANINGE BOSTÄDER AB

Haninge Bostäder AB äger och förvaltar fastigheter i de flesta kommundelar inom Haninge kommun. Företagets fastighetsbestånd vid årets slut omfattar 35 registerfastigheter. Den totala uthyrningsbara arean vid utgången av 2017 utgörs till 90,5 procent av bostäder.

Årets verksamhet

Bolaget startade ett byggprojekt i Jordbro med 6 nya hus med totalt 229 nya lägenheter 2016. Detta projekt fortgick under hela 2017 och kommer att färdigställas med inflyttning under 2018. Det är bolagets största projekt på 25 år och lika lång tid sedan det överhuvudtaget byggdes nya bostäder i Jordbro. Projektet kommer att öka bolagets lägenhetsbestånd med 11 procent. Den omfattande fasadrenoveringen med upprustade uteplatser i Tungelsta på Rosgården har under året slutförts. Ett stort utvändigt målningsarbete med balkongrenovering har utförts på Odins väg och Wallinvägen på Dalarö. Under året har förändringar av bolagets ledning skett.

En ny VD anställdes den 1 maj och en ny ekonomichef anställdes den 15 maj. Ledningsgruppen består nu av VD, ekonomichef, underhållschef, förvaltningschef och chef för fastighetsutveckling. En tydligare kundorienterad organisation har satts under året och bolaget har förstärkt med fler medarbetare för att öka kundnöjdheten

Ekonomiskt resultat

Årets resultat efter finansiella poster uppgick till 50,5 mnkr (17,9). Räntebärande skulder har löpande amorterats med 1,9 mnkr (1,9). Bolagets soliditet uppgick på bokslutsdagen till 32,2 procent (32,4). Enligt ägardirektivet skall soliditeten långsiktigt uppgå till 25 procent.

Framtida utveckling

Den stabila marknaden för hyresrätter förväntas kvarstå.

TORNBERGET FASTIGHETSFÖRVALTNINGS AB I HANINGE

Bolagets verksamhet omfattar ägande och förvaltning av fastigheter för kommunala ändamål. Syftet är att bedriva en effektiv och serviceinriktad fastighetsförvaltning som tillgodoser kommunens behov av ändamålsenliga lokaler.

Årets verksamhet

På Måsöskolan har en omfattande ombyggnation utförts. Skolan som ursprungligen köptes in för att stå tillfälligt i några år, har med tiden byggts ut i omgångar. Nu har en del rivits och resterande delar har byggts om och byggs till. Uppförandet av den nya Vikingaskolan pågår. Skolan ska stå färdig till höstterminsstarten 2018. En ny idrottshall i Vendelsö liksom två förskolor i Västerhaninge är under uppförande. Omfattande investeringar för att bland annat förbättra byggnadernas energi-prestanda pågår. Alla lokalerna är uthyrda. Haninge kommun hyr ca 99 procent av lokalerna.

Under året har bolaget omorganiserats för att på ett bättre sätt kunna möta framtidens krav på energiförbrukning m m. Tornberget har också förstärkt resurserna för att möta Haninge kommuns behov av nya och upprustade verksamhetslokaler.

Foto: Fredrik Hjerling

Ekonomiskt resultat

Tornbergets resultat efter finansiella poster uppgick till 0,05 mnkr (0,4). Soliditeten uppgick på bokslutsdagen till 1,8 procent (2,0 procent).

Framtida utveckling

Stockholmsregionen och Haninge kommun expanderar. Nya bostäder kommer att byggas och byggnader för kommunal service kommer att behövas. Takten för detta är osäker. I Haninge kommun planeras bland annat för fortsatt utveckling av Vega-området. Även byggandet av bostäder i Västerhaninge och förtätning i Handen medför nya behov av allmänna lokaler för t ex skola och barnomsorg. Fastighetsbeståndet består till stor del av byggnader som uppförts under kommunens stora expansionsperiod från 1960-talet och in på 1970- och 1980-talen. Det gör att många byggnader har behov av upprustning inom en snar framtid för att inte utsättas för kapitalförstöring. I vissa fall kommer det att bli mer lönsamt att ersätta befintliga byggnader med nya effektivare byggnader. Ökad fokus på klimatfrågorna gör också att behovet av investeringar i energibesparande syfte kommer att öka.

SRV ÅTERVINNING AB

Koncernen består av moderbolaget SRV återvinning AB samt 40 procent av Scandinavian Biogas Recycling AB som hanterar matavfall. Dotterbolaget Ecoferm AB likviderades i september 2017. Moderbolaget som är verksamt på Södertörn har sitt säte i Huddinge och ägs gemensamt av Huddinge, Haninge, Botkyrka, Salems och Nynäshamns kommuner. SRV har uppdraget att svara för insamling och förädling av avfall och återvinningsmaterial i ägarkommunerna. Vid SRVs återvinningsanläggning vid Gladö Kvarn i Huddinge, tas avfall emot, sorteras och behandlas för energiutvinning, återvinning eller deponering. SRV driver även åtta återvinningscentraler inom de fem ägarkommunerna.

Årets verksamhet

De avfallsmängder som SRV tar hand om ökar beroende på tillväxten inom kommunerna. Antal nya hushåll inom hela området var drygt 2 700. Både byggande av en- och flerbostadshus visar stora ökning. Antalet kunder som har osorterad tjänst är betydligt färre än under 2016. Den största ökningen av sorterande kunder ser vi inom flerbostadshus där 26,7 procent fler hushåll har möjlighet att sortera ut matavfallet jämfört med förra året. Andelen har därmed ökat till 40,6 procent (33,0)

Under året har även upprustning av återvinningsanläggningen fortsatt med iordningställande av ny verksamhetsyta, ca 20 000 kvm. De förändringar som genomförs beräknas ge förutsättningar för en effektivare hantering med ökad materialåtervinning. SRV har under 2017 börjat leverera returträflis till återvinning genom tillverkning av spånskivor, där bolaget från maj till december har levererat nästan 4 000 ton.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat efter finansiella poster uppgår till 22,8 mnkr (0,9). Soliditeten uppgick till 30,7 procent (27,4).

Framtida utveckling

Under våren 2016 presenterades en utredning som regeringen tillsatt kring kommunernas övertagande av ansvaret för förpackningsinsamling. En möjlig framtida förändring är att kommunerna kommer att åläggas att även samla in förpackningar. Bolaget strävar efter att öka materialåtervinningen inom de fem ägarkommunerna.

SÖDERTÖRNS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSFÖRBUND

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) bildades 2008 av kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Haninges ägarandel är 52,5 procent. Förbundets uppdrag är att bedriva den prövning och tillsyn som kommunerna är skyldiga att utföra enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter. Målet med tillsynen är att de verksamheter som bedrivs inom kommunerna inte ska ha negativ inverkan på miljö och hälsa. Förbundet har också som uppgift att erbjuda kompetens till kommunernas frivilliga miljöarbete, lämna stöd till fysisk planering och bygglovsverksamhet, besvara remisser och delta i medlemmarnas krisberedskap.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat efter finansiella poster uppgick till minus 0,1 mnkr (minus 1,3).

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING OCH ANALYS

Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande bild av kommunkoncernens ekonomiska ställning och åtaganden. Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Detta innebär att endast ägda andelar av tillgångar och skulder respektive intäkter och kostnader räknas med. Koncernrapporterna, resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys har upprättats enligt lagen om kommunal redovisning. Interna transaktioner mellan de olika enheterna har i allt väsentligt eliminerats. Det ingående värdet på obeskattade reserver hänförs till eget kapital och latent skatt.

Ekonomiskt resultat

Kommunkoncernen visar ett positivt resultat för år 2017 på 168,7 mnkr (104,2). Haninge kommun redovisar en vinst på 123,5 mnkr (94,5).

Kapacitet

Det egna kapitalet i kommunkoncernen är vid 2017 års slut 2 023,6 mnkr vilket är en ökning från 2016 med 171,3 mnkr. Likvida medel har under året minskat med 1,5 mnkr till 802,9 mnkr.

UPPDRAGSFÖRETAG

Utöver kommunal verksamhet i bolags- eller kommunal-förbundsform, som redovisats i den sammanställda redovisningen, får kommunfullmäktige, om det inte i lag eller annan författning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln till en privat utförare. Med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet. Kommunallagen reglerar vad som menas med privat utförare och vissa stiftelser och föreningar är undantagna.

Genom att använda sig av uppdragsföretag erbjuder kommunen en större valfrihet. Kommunen har fortfarande huvudansvaret för att tjänsterna erbjuds till medborgarna.

Haninge kommun omfattas av rapportskyldigheten till Utförarregistret hos Statistiska centralbyrån (SCB) för utförare inom skola, vård och omsorg, som har utfört tjänster för ett tröskelvärde på minst 100 000 kr.

Kostnaderna för uppdragsföretag redovisas som kostnader för köp av verksamhet.

Några exempel på verksamheter i kommunen där uppdragsföretag används är

- Färdtjänst
- Skolskjutstransporter
- Förskolor och skolor
- Vård- och omsorgsboenden

Foto: Mostphotos

Årsbokslut

RESULTATRÄKNING (Belopp i mnkr)		KOMMUNEN				SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
		Budget 2017	2017-12-31	2016-12-31	Förändring 2017/2016	2017-12-31	2016-12-31
Verksamhetens intäkter	Not 1, 2	1 215,0	1 190,4	1 216,4	-26,0	1 497,0	1 505,1
Verksamhetens kostnader	Not 3	-5 455,5	-5 409,4	-5 198,3	-211,1	-5 453,6	-5 260,5
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 4	-70,0	-78,5	-72,5	-6,0	-227,1	-227,1
Verksamhetens nettokostnader		-4 310,5	-4 297,5	-4 054,4	-243,1	-4 183,7	-3 982,5
Skatteintäkter	Not 5	3 599,7	3 565,1	3 380,6	184,5	3 565,1	3 380,6
Generella statsbidrag och utjämning	Not 6	788,3	854,8	769,2	85,6	854,8	769,2
Finansiella intäkter	Not 7	18,0	9,2	10,8	-1,6	-1,6	-1,9
Finansiella kostnader	Not 8	-4,0	-8,1	-11,7	3,6	-54,8	-54,7
Resultat före extraordinära poster		91,5	123,5	94,5	29,0	179,8	110,7
Extraordinära intäkter	Not 2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,5
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skattekostnader		0,0	0,0	0,0	0,0	-11,7	-7,0
Årets resultat		91,5	123,5	94,5	29,0	168,7	104,2
varav exploateringsvinst		8,0	8,1	17,2	-9,1	0,0	0,0
varav realisationsvinst		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

BALANSRÄKNING (Belopp i mnkr)		KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 9	1,4	2,8	1,4	2,8
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Fastigheter och anläggningar	Not 10	1 538,9	1 242,6	4 926,0	4 471,5
Maskiner, inventarier	Not 11	128,9	103,8	216,1	193,1
Pågående ny- till- och ombyggnad	Not 12	243,0	307,2	831,3	499,9
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Aktier, andelar	Not 13	77,5	73,1	34,5	32,3
Långfristiga fordringar	Not 14	37,2	32,9	37,2	32,9
Summa anläggningstillgångar		2 026,9	1 762,4	6 046,5	5 232,5
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager		0,1	0,2	0,3	0,4
Exploateringsområden	Not 15	198,4	312,4	198,4	312,4
Kortfristiga fordringar	Not 16	499,7	444,8	543,2	483,1
Kassa och bank	Not 17	784,6	748,3	802,9	804,4
Summa Omsättningstillgångar		1 482,8	1 505,7	1 544,8	1 600,3
Summa tillgångar		3 509,7	3 268,1	7 591,3	6 832,8
Eget kapital					
Årets resultat	Not 18	123,5	94,5	168,7	104,2
Övrigt eget kapital		1 501,6	1 404,8	1 854,9	1 748,1
Summa eget kapital		1 625,1	1 499,3	2 023,6	1 852,3
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	Not 19	394,7	368,1	415,4	389,4
Övriga avsättningar	Not 20	0,0	56,2	90,9	141,2
Summa avsättningar		394,7	424,3	506,3	530,6
Skulder					
VA långfristiga skulder	Not 21	512,8	431,5	512,8	431,5
Långfristiga skulder	Not 21	7,6	5,3	2 613,7	2 941,4
Kortfristiga skulder	Not 22	969,5	907,7	1 934,9	1 077,0
Summa skulder		1 489,9	1 344,5	5 061,4	4 449,9
Summa skulder och eget kapital		3 509,7	3 268,1	7 591,3	6 832,8
Ansvarförbindelser och ställda panter					
<i>Ställda panter</i>					
Fastighetsinteckningar		0,0	0,0	971,0	771,0
Företagsinteckningar		0,0	0,0	0,3	0,4
Övrigt		0,0	0,0	27,5	27,5
<i>Ansvarförbindelser</i>					
Pensionsskuld kommunanställda		1 361,0	1 411,9	1 361,0	1 411,9
Borgensförbindelser		5 707,5	4 799,4	5 707,5	4 799,4
Kommunalt förlustansvar för egna hem		0,2	0,4	0,2	0,4
Leasingavtal		26,9	30,1	32,4	36,5
Pensionsåtaganden i kommunala bolag		52,8	55,3	52,8	55,3
Fastigo		0,0	0,0	0,2	0,2

KASSAFLÖDESANALYS (Belopp i mnkr)		KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		123,5	94,5	168,7	104,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 18	2,3	4,5	2,6	4,0
Avskrivningar		78,5	72,5	227,1	227,1
Upplösning av anslutningsavgifter VA		-9,4	-7,4	-9,4	-7,4
Förändring pensionsavsättning		26,6	19,3	26,0	18,6
Förändring övriga avsättningar		-56,2	53,9	-50,3	58,3
Förändring kortfristiga fordringar		59,2	-110,8	-60,2	16,5
Förändring förråd och varulager		0,0	0,0	0,1	0,2
Förändring kortfristiga skulder		61,8	179,8	857,9	-62,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		286,3	306,3	1 162,5	359,5
Investeringsverksamheten					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	Not 24	0,0	0,0	0,0	0,1
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	Not 25	-334,4	-301,6	-1 348,2	-574,0
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-4,3	-4,5	-2,2	-3,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-338,7	-306,1	-1 350,4	-577,6
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		0,0	0,0	973,5	0,0
Amortering av långfristiga skulder		2,4	-1 993,2	-545,7	0,0
Förändring övriga långfristiga skulder		0,0	0,0	-327,7	226,1
Förändring långfristiga fordringar		-4,3	1 998,3	-4,3	-1,7
Ökning anslutningsavgifter VA	Not 26	90,6	104,9	90,6	104,9
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		88,7	110,0	186,4	329,3
Årets kassaflöde		36,3	110,2	-1,5	111,2
Likvida medel vid årets början		748,3	638,1	804,4	693,2
Likvida medel vid årets slut		784,6	748,3	802,9	804,4

NOT 1. Verksamhetens intäkter	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Statsbidrag	535,8	584,2	535,8	584,2
Avgifter och ersättningar	313,1	302,6	319,8	1 030,7
Övriga intäkter	341,5	329,6	1 110,1	331,6
Avgår interna eliminerings	-	-	-468,7	-441,4
Summa	1 190,4	1 216,4	1 497,0	1 505,1

Avser verksamhetens intäkter. Skatteintäkter och generella stats- och landstingsbidrag ingår inte.

NOT 2. Jämförelsestörande poster	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Extraordinära intäkter				
Övrigt	0,0	0,0	0,6	0,5
Summa	0,0	0,0	0,6	0,5

NOT 3. Verksamhetens kostnader	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Främmande tjänster	1 651,6	1 636,7	1 734,4	1 637,5
Inventarier	34,7	35,1	34,8	35,2
Lokalhyror	467,8	455,9	469,5	455,9
Personalkostnader	2 602,4	2 471,6	2 724,1	2 589,1
Övrigt	652,9	599,0	959,5	984,2
Avgår interna eliminerings	-	-	-468,7	-441,4
Summa	5 409,4	5 198,3	5 453,6	5 260,2

NOT 4. Avskrivningar och nedskrivningar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Avskrivningar enl plan				
Immateriella anläggningar	1,4	1,4	1,4	1,5
Fastigheter och anläggningar	41,7	38,3	166,4	170,3
Inventarier	33,6	32,8	57,5	55,3
Nedskrivningar				
Nedskrivningar av anläggningar	1,8	0,0	1,8	0,0
Summa	78,5	72,5	227,1	227,1

NOT 5. Skatteintäkter	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Preliminär skattebetalning	3 578,1	3 394,4	3 578,1	3 394,4
Preliminär slutavräkning innevarande år	-17,4	-17,2	-17,4	-17,2
Slutavräkningsdifferens tidigare år	4,5	3,4	4,5	3,4
Övrig skatt	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Summa	3 565,1	3 380,6	3 565,1	3 380,6

NOT 6. Generella statsbidrag och utjämning	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Inkomstutjämning	657,7	605,7	657,7	605,7
Fastighetsavgift	141,1	134,5	141,1	134,5
Regleringsavgift/bidrag	-0,8	-2,8	-0,8	-2,8
Kostnadsutjämningsbidrag	75,2	44,3	75,2	44,3
Tillfälligt statsbidrag för rådande flyktingsituation	0,0	37,3	0,0	37,3
Generella bidrag från staten	48,8	0,0	48,8	0,0
LSS-utjämning	-67,2	-49,8	-67,2	-49,8
Summa	854,8	769,2	854,8	769,2

NOT 7. Finansiella intäkter	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Utdelningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Erhållna dröjsmålsräntor	0,6	0,3	0,6	0,3
Intäktsräntor utlåning	-2,5	-2,7	-2,5	-2,7
Räntor på utlämnade lån till koncernföretag	0,0	5,0	0,0	5,0
Övriga finansiella intäkter	11,1	8,2	11,1	8,4
Avgår interna elimineringar	-	-	-10,8	-12,9
Summa	9,2	10,8	-1,6	-1,9

NOT 8. Finansiella kostnader	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Ränta på pensionsskuld (värdesäkring)	7,3	4,2	7,3	4,2
Räntor lån	0,2	6,9	0,2	61,4
Övriga finansiella kostnader	0,6	0,6	58,0	2,0
Avgår interna elimineringar	-	-	-10,7	-12,9
Summa	8,1	11,7	54,8	54,7

NOT 9. Immateriella anläggningstillgångar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	2,8	4,2	2,8	4,5
Årets investering	0,0	0,0	0,0	-0,1
Avskrivningar	-1,4	-1,4	-1,4	-1,6
Summa	1,4	2,8	1,4	2,8

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningar.

NOT 10. Fastigheter och anläggningar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	1 242,6	1 074,1	4 471,5	4 036,1
varav VA	800,8	702,8	800,8	702,8
Årets investering	344,9	206,8	620,8	606,1
varav VA	306,8	122,1	306,8	122,1
Årets avskrivningar	-41,7	-38,3	-166,4	-170,7
varav VA	-24,9	-24,1	-24,9	-24,1
Årets nedskrivningar	-1,8	0,0	-1,8	0,0
varav VA	0,0	0,0	0,0	0,0
Anskaffningsvärde utrangerade inventarier	-1,3	-2,0	-1,3	-2,0
varav VA	-0,7	0,0	-0,7	0,0
Ackumulerade avskrivningar utrangerade inventarier	1,3	2,0	1,3	2,0
varav VA	0,7	0,0	0,7	0,0
Omklassificering till maskiner och inventarier	-5,1	0,0	-5,1	0,0
varav VA	-2,7	0,0	-2,7	0,0
Justering av ingående balans VA	123,0	0,0	123,0	0,0
Justering av ingående balans	0,0	0,0	7,0	0,0
Summa	1 538,9	1 242,6	4 926,0	4 471,5

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningar. Pågående investeringar skrivs ej av.

Specifikation fastigheter och anläggningar	2017	2016
Allmän markreserv	72,8	73,1
Verksamhetsfastigheter		
Fritidsanläggningar	62,2	67,6
Skolanläggningar	4,3	4,6
Sociala lokaler	5,2	2,9
Övriga lokaler	0,2	0,8
Summa	71,9	75,9
Publika fastigheter		
Gator	152,0	132,6
Parker	33,4	31,2
Summa	185,4	163,8
Fastigheter för affärsdrivande verksamhet	1 208,8	929,8

NOT 11. Maskiner och inventarier	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	103,8	99,6	193,1	184,2
varav VA	2,1	2,0	2,1	2,0
Årets investering	53,7	37,0	75,7	65,4
varav VA	0,3	0,8	0,3	0,8
Årets avskrivningar	-33,6	-32,8	-57,5	-55,3
varav VA	-2,3	-0,7	-2,3	-0,7
Anskaffningsvärde utrangerade inventarier	-20,8	-14,9	-23,2	-27,5
varav VA	0,0	0,0	0,0	0,0
Ackumulerade avskrivningar utrangerade inventarier	20,8	14,9	23,0	26,3
varav VA	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassificering från fastigheter	5,0	0,0	5,0	0,0
varav VA	2,7	0,0	2,7	0,0
Justering av ingående balans VA	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Summa	128,9	103,8	216,1	193,1
			-	
Därav finansiell leasing			-	
Ingående balans	4,8	0,0	-	
Årets investering	3,7	5,3	-	
Förändring ackumulerade avskrivningar	-1,3	-0,5	-	
Utrangering	0,0	0,0	-	
Summa	7,2	4,8	-	

NOT 12. Pågående ny-, till- och ombyggnad	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Pågående investeringar	243,0	307,2	831,3	499,9
varav VA	92,3	23,0	92,3	23,0

NOT 13. Aktier och andelar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Aktier och andelar	69,5	65,1	71,0	68,7
Grundfond Tyrestaskogen	8,0	8,0	8,0	8,0
Avgår interna eliminerings	-	-	-44,5	-44,4
Summa	77,5	73,1	34,5	32,3

Aktieförteckning	Antal	Andel %	Nominellt värde, kr	Anskaffningsvärde, kr
Haninge kommun Holding AB	44 100	100	1 000	44 100 000
Inera AB	5	3,3	8 500	42 500
SKL Kommentus	19	0,01	100	1 900
SRV Återvinning AB	5 600	31,5	500	350 000
Stockholmsregionens Försäkrings AB	72 956	7,1	100	7 295 600
Världus AB	5 275	10,6	100	527 500
Summa				52 317 500

Andelar (kr)	2017-12-31
Folkets Hus Vendelsö 100 och Handen 100	1
Stockholms företagarförening	1 040
Södertörns Jordbruksskassa	477
Kommuninvest ekonomisk förening	17 138 600
Summa	17 140 118

NOT 14. Långfristiga fordringar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Bostadsrätter*	10,2	10,2	10,2	10,2
Diverse lån	15,3	15,4	15,3	15,4
Lån för gatukostnadsavgift	1,6	1,9	1,6	1,9
Lån till koncernföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
Lån för VA-anslutningsavgift	10,1	5,4	10,1	5,4
Avgår interna elimineringsar	-	-	-	-
Summa	37,2	32,9	37,2	32,9

*35 stycken

NOT 15. Exploateringsområden	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	312,4	337,1	312,4	337,1
Exploateringsintäkter	-223,3	-221,8	-223,3	-221,8
Exploateringskostnader	101,2	179,9	101,2	179,9
Exploateringsvinster	8,1	17,2	8,1	17,2
Summa	198,4	312,4	198,4	312,4

NOT 16. Kortfristiga fordringar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Kundfordringar	83,7	66,3	118,1	87,8
Kundfordringar kommunala företag	2,3	3,8	143,5	210,2
Momsfordran	67,6	60,0	68,4	60,5
Fordringar hos staten	9,6	41,6	10,1	46,9
Fordringar hos anställda	0,2	0,1	0,2	0,1
Upplupna skatteintäkter	74,5	72,5	74,5	72,5
Interimsfordringar	177,3	143,0	184,0	147,4
Ej erhållna externa projektmedel	6,3	4,6	6,3	4,6
Övriga fordringar	78,2	52,9	105,8	75,5
Avgår interna elimineringsar	-	-	-167,7	-222,5
Summa	499,7	444,8	543,2	483,1

NOT 17. Kassa och bank	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Bankmedel	784,6	748,3	802,9	804,4
Avgår interna elimineringsar	-	-	-	-
Summa	784,6	748,3	802,9	804,4

NOT 18. Eget kapital	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Ingående eget kapital	1 499,3	1 400,3	1 852,3	1 744,1
Justering av eget kapital*	2,3	4,5	2,3	4,5
Övrigt eget kapital	-	-	0,3	-0,5
Årets resultat	123,5	94,5	168,7	104,2
Utgående eget kapital	1 625,1	1 499,3	2 023,6	1 852,3

*Insatskapital till Kommuninvest.

NOT 19. Avsättningar för pensioner	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Pensioner	394,7	368,1	415,4	389,4
Summa	394,7	368,1	415,4	389,4
Pensioner				
Ingående balans	358,5	337,3		
Årets avsättning	13,4	14,2		
Årets räntekostnad	7,3	3,1		
Årets avsättning löneskatt	4,8	3,9		
Summa	384,0	358,5		
Garanti -och visstidspension				
Ingående balans	9,6	11,5		
Årets avsättning	0,8	-1,6		
Årets räntekostnad	0,2	0,1		
Årets avsättning löneskatt	0,1	-0,4		
Summa	10,7	9,6		
Pensionsmedlens användning				
Medel använda i verksamhet, så kallade återlån. Se RKR 7.1.		394,7		

I enlighet med rekommendation 17.2 från RKR ingår den särskilda löneskatten i avsättningen till pensioner. Pensionsskulden är beräknad enligt prognos från KPA per 2017-12-31. Aktualiseringsgraden var 93 %.

NOT 20. Övriga avsättningar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Vega pendeltågstation	0,0	0,0	0,0	0,0
Medfinansiering Vega trafikplats	0,0	30,0	0,0	30,0
Medfinansiering Handen bussterminal	0,0	10,0	0,0	10,0
Medfinansiering dubbelspår Tungelsta-Hemfosa	0,0	16,2	0,0	16,2
Avsättning till skatt	0,0	0,0	55,2	50,0
Avsättning till efterbehandling/sluttäckning deponi	0,0	0,0	35,7	35,0
Summa	0,0	56,2	90,9	141,2

NOT 21. Långfristiga skulder	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
VA långfristiga skulder				
VA aktiverade anslutningsavgifter	556,4	467,8		
VA ackumulerade upplösningar anslutningsavgifter	-53,6	-44,3		
Investeringsfond VA	10,0	8,0		
Summa	512,8	431,5		
Långfristiga skulder				
Kommuninvest Sverige AB	0,0	0,0		
Nordea AB	0,0	0,0		
Swedbank AB	0,0	0,0		
Långfristig leasingsskuld	7,2	4,8		
Skuld stiftelser	0,4	0,5		
Summa	7,6	5,3		
Långfristiga skulder				
Haninge kommun			7,6	5,3
Haninge Kommun Holding AB (koncern)			2 567,5	2 891,0
SRV Återvinning AB			38,6	45,1
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund			0,0	0,0
Summa			2 613,7	2 941,4

NOT 22. Kortfristiga skulder	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Leverantörsskulder	217,3	191,6	229,5	205,0
Leverantörsskulder kommunala företag	40,6	12,8	40,6	13,9
Kostnad timanställda, betalas månaden efter	14,8	15,7	14,8	15,7
Löneskatt	46,5	46,6	46,5	46,6
Semesterlöneskuld	129,4	119,1	131,1	119,1
Individuell pensionsandel	83,8	78,9	83,8	78,9
Moms	6,3	7,2	6,3	7,2
Preliminär skatt	39,2	38,5	39,2	38,5
Förutbetalda skatteintäkter	30,2	17,2	30,2	17,2
Civilförsvarsföreningen	4,5	4,4	4,5	4,4
Interimsskulder	84,7	86,3	219,6	234,9
Erhållna ej utnyttjade projektmedel	60,7	49,9	60,7	49,9
Upplupen ej förfallen ränta	0,0	0,1	0,0	0,1
Övriga skulder	70,9	33,4	179,5	135,3
Övriga skulder koncernföretag	140,6	206,0	140,6	206,0
Kortfristig del av långfristig skuld	0,0	0,0	875,7	126,8
Avgår interna elimineringar	-	-	-167,7	-222,5
Summa	969,5	907,7	1 934,9	1 077,0

NOT 23. Ansvarsförbindelser och ställda panter

PENSIONSSKULD KOMMUNANSTÄLLDA

I enlighet med den kommunala redovisningslagen har den inarbetade pensionen till och med 1997-12-31 lyfts ur balansräkningen och redovisas som en ansvarsförbindelse. Beloppet är en prognos som är framräknad av KPA med aktualiseringsgrad: 93%.

BORGENSÅTAGANDEN 2017-12-31	Ursprungligt lånebelopp	Återstående lånebelopp
Bostadsrättsföreningar	585,7	474,7
Samfällighetsföreningar	32,0	30,0
Västerhaninge Tennisklubb	4,5	1,5
Österhaninge Ridklubb	0,3	0,1
Summa	622,5	506,3
Bolag med kommunal anknäpning		
Haninge kommun Holding AB	118,0	118,0
Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i Haninge	2 465,0	2 465,0
SRV återvinning AB*	74,7	59,7
Summa	2 657,7	2 642,7
Kommuninvest**		2 558,5
Summa		2 558,5

* Beloppen avser Haninge kommuns andel, vilken uppgår till 31,5 % av det totala borgensåtagandet som ägarkommunerna har ställt för SRV återvinning AB per 2017-12-31.

** Haninge kommun har i januari 2003 ingått en solidarisk borgen som för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna.

KOMMUNALT FÖRLUSTANSVAR EGNAHEM 2017-12-31	Låneskuld	40 % av låneskuld
SBAB 7 st	0,4	0,2

Leasing

Beräkningarna av kommunens leasingåtaganden är framtagna av Leaseright KB.

FINANSIELLA LEASINGAVTAL ÖVER 3 ÅR	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Fordon				
Totala minimileasingavgifter	7,3	4,9		
Nuvärde minimileasingavgift	7,2	4,8		
Därav som förfaller inom ett år	1,4	0,8		
Därav som förfaller om ett till fem år	5,8	4,0		
Därav som förfaller efter fem år	0,0	0,0		
Operationella leasingavtal (avser ej uppsägningsbara avtal som överstiger 3 år)				
Nuvärde minimileasingavgifter	19,6	25,2		
Framtida leasingavgifter som förfaller inom ett år	12,4	18,7		
Framtida leasingavgifter som förfaller om ett till fem år	7,2	6,5		
Framtida leasingavgifter som förfaller efter fem år	0,0	0,0		

PENSIONSÅTAGANDEN

Bolag	Andel av totalt åtagande
SRV återvinning AB, totalt 9,5 mnkr	31,50% 3,0
Södertörns Brandförsvärsförbund, totalt 137,5 mnkr	25,04% 34,4
Tornberget Fastighetsförvaltning AB, totalt 15,4 mnkr	100,00% 15,4
Summa	52,8

NOT 24. Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Årets investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	-0,1
Summa	0,0	0,0	0,0	-0,1

NOT 25. Investeringar i materiella anläggningstillgångar	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Årets investering i fastigheter och mark	344,9	206,8	620,8	194,9
Årets investering i inventarier	53,7	37,0	75,7	48,3
Årets förändring av investeringar i pågående ny-, till- och ombyggnader	-64,2	57,8	651,7	330,8
Summa	334,4	301,6	1 348,2	574,0

NOT 26. Övriga tillförda medel VA-verksamheten	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2017	2016	2017	2016
Ökning av skulden till VA kunderna i kommunen	90,6	104,9	90,6	104,9
Summa	90,6	104,9	90,6	104,9

Enligt VA-lagen bokförs inbetalda anläggningsintäkter som skuld till VA-kunderna.

NOT 27. Upplysningar om finansiella instrument

Finansiella instrument i Haninge kommun

Haninge kommun innehar inga säkringsinstrument.

Finansiella instrument i Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i Haninge

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i Haninge innehar inga säkringsinstrument.

Finansiella instrument i Haninge Bostäder AB

Avtal om ränteswappar ingås i syfte att minimera ränterisker och att uppnå önskad räntebindningstid. Intäkter och kostnader för ränteswappar netto redovisas under räntekostnader. Marknadsvärdeförändring under swapavtalens löptid redovisas inte i resultatet. Redovisning av finansiella instrument sker enligt kapitel 11 i K3 vilket innebär tillämpning av säkringsredovisning.

På balansdagen fanns ränterörliga lån på tillsammans 536 692 tkr, swapavtal om nominellt 292 000 tkr har ingåtts för att säkra framtida räntekostnader. Effektiviteten av säkringen förväntas vara hög.

Marknadsvärdet har beräknats som de kostnader/intäkter som hade uppstått om kontrakten stängts på balansdagen. Marknadsvärdet baseras på förmedlade kreditinstituts värdering, vars rimlighet prövas genom diskontering av beräknade framtida kassaflöden enligt kontraktens villkor och förfallodagar och med utgångspunkt i marknadsräntan för liknande instrument på balansdagen.

Swapportföljens totala marknadsvärde uppgick till -11 093 tkr på balansdagen. Genomsnittlig löptid per balansdagen är 2,5 år.

RESULTATRÄKNING (tkr), Vatten och avlopp		2017	2016
Verksamhetens intäkter		136 529	130 942
Verksamhetens externa intäkter			
Brukningssavgifter		115 367	106 893
Övriga intäkter	Not 1	3 301	2 938
Anläggningsavgifter		93 237	101 972
Periodisering årets anläggningsavgifter		-88 575	-96 873
Periodisering tidigare års anläggningsavgifter		9 357	7 420
Förändring av kortfristig skuld till abonnentkollektivet (f.d. Va-fonden)		-1 691	5 000
Avsättning till investeringsfond		-2 000	-5 000
Interna intäkter (inom koncernen)	Not 1 A	7 533	8 592
Verksamhetens kostnader		128 361	120 387
Verksamhetens kostnader	Not 2	92 040	87 556
Interna kostnader (inom koncernen)	Not 3	9 070	8 285
Avskrivningar	Not 4	27 251	24 546
Verksamhetens nettoresultat		8 168	10 555
Finansiella intäkter	Not 5	7 547	8 297
Finansiella kostnader	Not 6	-15 715	-18 852
Resultat före extraordinära poster		0	0
Extraordinära intäkter		0	0
Extraordinära kostnader		0	0
Periodens resultat		0	0

BALANSRÄKNING (tkr), Vatten och avlopp		2017	2016
Anläggningstillgångar		2017-12-31	2016-12-31
Mark, byggn, tekn anl.	Not 7	1 295 256	865 479
Maskiner, inventarier	Not 8	2 658	2 090
Summa anläggningstillgångar		1 297 914	867 569
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	Not 9	14 674	17 277
Kassa och bank	Not 10	2 197	3 157
Summa Omsättningstillgångar		16 871	20 434
Summa tillgångar		1 314 785	888 003
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Ingående eget kapital		-	-
Årets resultat		-	-
Summa eget kapital		-	-
Avsättning för pensioner (pensionsskuld)	Not 11	-	-
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 12	502 761	423 544
VA kommunlån	Not 13	780 964	433 526
Investeringsfond		10 000	8 000
Kortfristiga skulder	Not 14	10 784	8 949
Övriga skulder	Not 15	10 276	13 984
Summa skulder		1 314 785	888 003
Summa skulder och eget kapital		1 314 785	888 003

NOT 1. Övriga intäkter	2017	2016
Externslam Hallsten	2 485	2 504
Radio- och mobilmaster	117	113
Uthyrning och försäljning av vattenmätare	93	33
Tekniska tjänster	426	288
Driftbidrag	180	0
Summa	3 301	2 938

NOT 1A. Interna intäkter	2017	2016
VA-avgifter future	1 619	1 724
Intern övrig tjänst	1 359	1 778
Internt debiterad tid mot plan och investeringar	4 555	5 090
Interna intäkter anslag	0	0
Summa	7 533	8 592

NOT 2. Verksamhetens kostnader	2017	2016
Tjänster, material och förnödenheter	24 936	23 996
Köpt dricksvatten från Stockholm Vatten	17 968	16 505
Avlopp till Stockholm Vatten	15 926	15 565
Elenergi	3 922	3 424
Personalkostnader	29 288	28 066
Summa	92 040	87 556

NOT 3. Interna kostnader	2017	2016	Fördelningsnyckel	Motiv
Interna årsavtal KSF	1 995	1 708	Omsättn.- personalrelaterat i %	Schablon nyttjandegrad
Interna data- och teletjänster	1 861	1 756	Per dator och anknötning	Schablon per användare
Intern lokalhyra	1 425	1 335	Antal rum och yta	
Interna tekniska tjänster SBF	2 078	1 615	Omsättn.- personalrelaterat i %	Schablon nyttjandegrad
Fordonskostnader	1 639	1 589	Faktiskt debiterad kostnad	
Förbrukningsmaterial, arbetskläder mm	44	25	Faktiskt uttag ur förråd	
Övriga interna tjänster	28	257	Faktiskt debiterad kostnad	
Summa	9 070	8 285		

NOT 4. Avskrivningar	2017	2016
Avskrivning fastigheter enl plan	24 904	23 846
Avskrivningar inventarier	2 347	700
Summa	27 251	24 546

NOT 5. Finansiella intäkter	2017	2016
Ränta VA-fond	58	252
Ränta dagssaldo	130	72
Ränta på anläggningsavgifter	7 336	7 952
Övriga finansiella intäkter	23	21
Summa	7 547	8 297

NOT 6. Finansiella kostnader	2017	2016
Internräntekostnad	15 713	18 852
Övrig räntekostnad	2	0
Summa	15 715	18 852

NOT 7. Mark, byggn. tekniska anläggningar	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	1 047 205	979 765
Årets inköp aktiverat	306 805	27 393
Pågående arbete	92 296	40 047
Omklassificering till maskiner och inventerier	-2 673	
Justeringpost felaktigt IB	57 786	
Utgående anskaffningsvärde	1 501 419	1 047 205
Ingående avskrivning enligt plan	-181 726	-157 380
Årets avskrivningar enl plan	-24 904	-24 346
Justeringpost felaktigt IB	467	0
Utgående avskrivningar	-206 163	-181 726
Restvärde	1 295 256	865 479

År 2007 infördes ändrad redovisningsprincip, dvs anslutningsavgifter bokförs i driftbudgeten och nettoredovisas ej som tidigare mot investeringar. Uppskrivning anläggningstillgångarnas värde netto mellan åren 1989-2006 då principen nettobokföring mot anslutningsavgifter användes 124 410 tkr.

NOT 8. Maskiner, inventarier	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	12 726	11 810
Årets inköp	315	916
Omklassificering från mark, byggn, tekn, anlägggn.	2 673	0
Justeringpost felaktigt IB	-4 375	
Utgående anskaffningsvärde	11 339	12 726
Ingående avskrivning enligt plan	-10 636	-9 936
Årets avskrivningar enl plan	-2 347	-700
Justeringpost felaktigt IB	4 302	0
Utgående avskrivningar	-8 681	-10 636
Restvärde	2 658	2 090

NOT 9. Kortfristiga fordringar	2017	2016
Upplupna brukningsintäkter	13 869	11 948
Övriga fordringar	804	3 835
Övriga upplupna intäkter	0	1 494
Summa	14 673	17 277

NOT 10. Kassa och bank	2017	2016
Postgiro		
Bank	2 197	3 157
Summa	2 197	3 157

NOT 11. Avsättning för pensioner (pensionsskuld)	2017	2016
Värde har ej kunnat beräknas.		

NOT 12. Långfristiga skulder	2017	2016
Skuld till VA-kollektivet t o m 2006 *	99 528	102 016
Skuld till VA-kollektivet fr. o m 2007**	403 233	321 528
Summa	502 761	423 544

* Motsvarar inbetalda anläggningsintäkter netto från år 1989-2006.

** Motsvarar inbetalda anläggningsintäkter netto under år 2007-2017

NOT 13. VA-Kommunlån	2017	2016
Bokfört värde anl. tillgångar	1 297 914	867 568
Skuld till VA-kollektivet fr. o m 2007	-502 761	-423 544
Investeringsfond	-10 000	-8 000
Resultatutjämningsfond (F.d. eget kapital)	-4 189	-2 499
Summa	780 964	433 525

Motsvarar kommunlån för VA- anläggningstillgångarnas bokförda värde minus det som finansierats via inbetalda anläggningsavgifter (långfristig skuld VA-kollektivet) med avdrag för VA-avdelningens f.d. egna kapital och fonder.

NOT 14. Kortfristiga skulder	2017	2016
Upplupna div. kostnader	6 595	6 450
Skuld till VA kollektivet kortfristig	4 189	2 499
Summa	10 784	8 949

NOT 15. Övriga skulder	2017	2016
Leverantörsskulder	10 276	13 984
Summa	10 276	13 984

Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Det innebär bland annat följande:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har tagits upp till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av intäkter och kostnader har skett enligt god redovisningssed.

Avvikande redovisningsprincip

Nettot av exploateringsfastigheters kostnader och intäkter redovisas som omsättningstillgång vid bokslutstillfället. Så länge exploateringen pågår matchas intäkterna mot kostnaderna i varje projekt löpande under året. Om ett projekt avslutas med vinst läggs det till resultatet, men om kostnaderna överstiger intäkterna läggs det in i anläggningsregistret. Under löpande år redovisas varje enskild exploatering som ett projekt i redovisningen. Det innebär att gatukostnadsintäkter och andra intäkter i exploateringsprojekten ligger som en kortfristig skuld i balansräkningen då intäkterna överstiger kostnaderna och så länge projektet pågår.

Komponentavskrivning

Kommunen tillämpar från och med 2015 komponentavskrivning på sina anläggningstillgångar i enlighet med RKR 11.4. Komponentavskrivning innebär att samtliga investeringsprojekt som har avslutats och aktiverats har delats upp i komponenter där så är tillämpligt. Arbetet med prövning och omräkning av anläggningstillgångar som aktiverades före 2015 genomfördes under räkenskapsåret 2016.

Finansiella leasingavtal

Från och med 2016 redovisar kommunen de finansiella leasingavtal som ingåtts under året i balansräkningen i enlighet med RKR 13.2. Det innebär att finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen och förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som skuld i balansräkningen. Vid leasingperiodens början redovisas tillgången och skulden till leasingobjektets verkliga värde eller till nuvärdet av minimileaseavgifterna om detta är lägre. Nuvärdet beräknas utifrån leasingavtalets implicita ränta om denna är känd. I annat fall används leasetagarens marginella låneränta. Leasingavgifterna fördelas på ränta och amortering enligt

effektivräntemetoden. Leasingavtal klassificeras som finansiella leasingavtal om det innebär att de ekonomiska fördelarna och de ekonomiska riskerna som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 procent inflytande. Inga förändringar i kommunkoncernen har skett under året. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår under avsnittet Sammanställning koncernen.

Jämförelsestörande poster

I kommunens årsbokslut kan det finnas jämförelsestörande poster. I enlighet med RKR 3.1 ska en post betraktas som jämförelsestörande när posten uppgår till ett väsentligt belopp och är av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

INTÄKTER

Skatteintäkter

Skatteintäkterna periodiseras och redovisas det år då den beskattningsbara inkomsten intjänas. Vid beräkning av årets skatteintäkter används i enlighet med RKR 4.2 den preliminära slutavräkningen som SKL publicerade i december.

Statsbidrag

Statsbidrag periodiseras till rätt verksamhetsår genom att de fordrings- respektive skuldbokförs. Statsbidrag för investeringar bokförs enligt kontantprincipen.

Anläggningsavgifter för VA

Anläggningsavgifter för VA redovisas som skuld till VA-kollektivet och intäktsförs under samma period som avskrivningstiden för anläggningstillgångarna.

KOSTNADER

Avskrivningar och avskrivningsmetod

Avskrivning av anläggningstillgångar görs linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Avskrivningsbeloppet beräknas på anskaffningsvärdet. Linjär avskrivning innebär att tillgången skrivs av med lika stort belopp varje månad. Kalkylmässiga kapitalkostnader, ränta och avskrivning beräknas för samtliga investeringar och belastar förvaltningarna i form av kostnader. Planenliga avskrivningstider tillämpas enligt tabellen nedan.

Typ av tillgång	Avskrivningstid
Immateriella tillgångar	
Aktier och andelar, bostadsrätter	
Mark	
Fastigheter	
Maskiner	
Inventarier	
Byggnadsinventarier	
Bilar och andra transportmedel	

Löner

Personalens löner redovisas enligt kontantprincipen. Arbetsgivaravgifter och timanställdas lön för december månad skuldbokförs på året. Semesterlöneskulden för året inklusive personalomkostnadspålägg redovisas som skuld i balansräkningen.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

En kostnad i kommunen ses som en investering och aktiveras som anläggningstillgång om vissa kriterier är uppfyllda. Enligt lagen om kommunal redovisning är en anläggningstillgång en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk och är av väsentligt värde.

Definitionen av en anläggning i Haninge kommun är att tillgången ska ha en nyttjandeperiod som är längre än 3 år, anskaffningsvärdet ska överstiga 25 000 kronor och den ska vara värdehöjande för verksamheten.

Anläggningstillgångar tas upp i balansräkningen till anskaffningsvärdet med avdrag för gjorda avskrivningar. Kostnader som inte uppfyller definition för anläggningstillgång direktbokförs som driftkostnad.

Pensionsskulden

Pensionsskulden är en skuld som kommunen har till anställda och pensionärer, och definieras som nuvärdet av framtida pensionsutbetalningar. Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen beräknas enligt SKL:s riktlinje RIPS17. En pensionsskuld som intjänats före 1998 tas upp som ansvarsförbindelse enligt den så kallade Blandmodellen. En pensionsskuld som uppstått efter 1998 tas upp som avsättning i balansräkningen.

Pensionskostnaden redovisas i resultaträkningen inklusive den särskilda löneskatt som uppgår till 24,26 procent. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt bokföringsnämndens allmänna råd.

Ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång som används för stadigvarande bruk och som är av betydande värde, till exempel fastigheter, maskiner och inventarier.

Avskrivningar

Fördelning av en anläggningstillgångs anskaffningskostnad under tillgångens förväntade nyttjandeperiod.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen på balansdagen. Balansräkningen delas upp i tillgångar, skulder och eget kapital.

Driftbudget

Alla nämnder har en driftbudget som avser löpande kostnader för nämnden.

Driftredovisning

Redovisar det ekonomiska utfallet för perioden i förhållande till budgeterade intäkter och kostnader.

Eget kapital

Kommunens eget kapital är skillnaden mellan kommunens tillgångar och skulder. Eget kapital anger hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten avser investeringar i anläggningstillgångar. Kommunens investeringsbudget fördelas per nämnd.

Investeringsredovisning

I investeringsredovisningen redovisas kommunens investeringar i anläggningstillgångar under året. Investeringarna jämförs med investeringsbudgeten.

Internränta

Internräntan anger kommunens genomsnittliga finansieringskostnad. Kommunens anläggningstillgångar belastas med internränta.

Jämförelsestörande post

Post som saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och som inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Posten har ett väsentligt belopp som stör jämförelser med andra perioder.

Kapitalkostnad

Samlingsbegrepp för avskrivningar och internränta.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar förändringen av likvida medel. Betalningsflödena delas upp på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Kommunkoncernen

De kommunala förvaltningsorganisationer och bolag som ingår i den sammanställda redovisningen.

Komponentavskrivning

En anläggningstillgång kan bestå av olika komponenter vilka skrivs av under olika nyttjandeperioder.

Kortfristig fordran och skuld

Fordran, lån eller skuld som förfaller till betalning inom 1 år.

Likvida medel

Kontanter eller tillgångar som kan användas på kort sikt. Likvida medel består av kassa (kontanter, mottagna checkar, postväxlar, utbetalningskort), bankmedel samt bank- och plusgiro.

Likviditet

Betalningsförmåga på kort sikt. Likviditeten beräknas genom att dividera omsättningstillgångar (minus varulager) med kortfristiga skulder.

Långfristig fordran och skuld

Fordran, lån eller skuld som förfaller till betalning senare än 1 år.

Nettoinvestering

Investeringsutgifter efter avdrag för eventuella investeringsbidrag.

Nettokostnad

Skillnaden mellan driftbudgetens intäkter och kostnader. För en enskild förvaltning består nettokostnaden av såväl interna som externa poster.

Nyttjandeperiod

Den tid under vilken en tillgång förväntas bli utnyttjad för sitt ändamål.

Omsättningstillgång

Tillgång avsedd för omsättning eller förbrukning. Omsättningstillgångar delas in i varulager, fordringar, kortfristiga placeringar samt likvida medel.

Periodisering

Metod för att fördela intäkter och kostnader till den period de tillhör, detta i syfte att få ett rättvisande resultat i perioden.

Resultaträkning

Beskriver periodens ekonomiska resultat för verksamheten.

RIPS17

Innehåller riktlinjer för att beräkna pensionsskulden. RIPS17 är en beräkningsmodell som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har antagit.

Ränteswap

Innebär en överenskommelse mellan två aktörer om att under en bestämd tidsperiod utbyta ränteflöden. Exempelvis kan en aktör välja att betala en fast ränta i utbyte mot att erhålla rörliga räntebetalningar.

Soliditet

Ekonomiskt nyckeltal som beskriver förhållandet mellan det egna och det totala kapitalet. Ger en bild av betalningsförmågan på lång sikt.

Swapavtal

En swap är en form av derivatinstrument som utgör ett avtal mellan två parter om att göra betalningar till varandra i framtiden i enlighet med vissa villkor, ofta med syfte att justera finansiell risk. Derivatinstrument är ett samlingsnamn på en form av värdepapper. De vanligaste derivaten är optioner, terminer, warranter och swappar. Kännetecknande för finansiella derivat är att de är kopplade till händelser eller förutsättningar vid en specifik tidpunkt i framtiden.

Utdebitering

Anger hur många kronor per intjänad hundralapp som ska betalas i kommunalskatt.

Årsarbetare

Årsarbetare anger hur många anställda man skulle ha haft om den faktiska sysselsättningsgraden för månadsavlönade och arbetade timmar för timavlönade summeras till heltidsanställningar.

VANLIGA FÖRKORTNINGAR SOM KAN FÖREKOMMA I ÅRSREDOVISNINGEN

AB	Aktiebolag	MWh	Megawatt timmar
APT	Arbetsplatsträff	NKI	Nöjd-kund-index
BNP	Bruttonationalprodukten	NMI	Nöjd-medborgar-index
e-	Elektroniskt (digital kommunikation, exempelvis e-förslag)	NRI	Nöjd-region-index
F-6	Förskoleklass till årskurs 6	RIPS	Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld
FoU	Forskning och utveckling	RKR	Rådet för kommunal redovisning
Gym	Gymnasium	SBA	Stockholm Business Alliance
HME	Hållbart medarbetarengagemang	SCB	Statistiska Centralbyrån
IP	Idrottsplats	SFI	Svenskundervisning för invandrare
IT	Informationsteknik (digitalt)	SKL	Sveriges kommuner och landsting
KSL	Kommunförbund Stockholms län	VA	Vatten och avlopp
LOV	Lagen om valfrihetssystem	Åk	Årskurs
LSS	Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	ÖP	Översiktsplan
Mnkr	Miljoner kronor		

Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av fullmäktige valda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder, Södertörns överförmyndarnämnd och Södertörns upphandlingsnämnd och beredningar, samt som utsedda lekmanrevisorer även verksamheten i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisions- sed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsregle- mente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Revisionsbyrån EY har biträtt oss vid granskningen.

Årsredovisningen visar ett positivt ekonomiskt resultat samt att målet om god ekonomisk hushållning sammantaget uppnås. Den lagstadgade balanskravsavstämningen visar på ett positivt resultat.

Revisionen noterar att nämnderna sammantaget redovisar positiva resultatavvikelser mot budget. Vid analys av nämndernas finansiella resultat bör hänsyn tas till de ramjusteringar som fullmäktige beslutat om under året, vilka är hänförliga till förändrade förutsättningar.

Vi vill fortsatt understryka vikten av realistiska budgetar då volymförändringar i kommunens olika verksamheter är, och kommer framgent, vara betydande. Förändringar i befolknings- och behovsutvecklingen påverkar volymantaganden och ställer därmed krav på en fortsatt aktiv ekonomi- och verksamhets- styrning.

Revisionen noterar att bedömningen av måluppfyllelse för året har tydliggjorts i jämförelse med föregående år, vilket är posi- tivt. En bedömning görs för varje underliggande målindikator med en prognos för innevarande mandatperiod samt om målet förväntas uppnås till 2018. Dock sker ingen samlad bedömning och analys av måluppfyllelse specifikt för 2017. I likhet med föregående år noterar vi att vissa av målen och dess indikatorer inte varit möjliga att följa upp och utvärdera. Av årsredovis- ningen framgår ingen analys av sambandet mellan kommunens måluppfyllelse och god ekonomisk hushållning, vilket hade

varit önskvärt. Vår bedömning är att redovisningen är delvis otydlig avseende måluppfyllelse för verksamhetsåret 2017. Det är positivt att kommunen arbetar aktivt för att stärka den interna kontrollen. Våra granskningar har dock visat att det fortfarande kvarstår ett antal brister för vilka revisionen har avgivit särskilda rekommendationer. Revisionens uppfattning är att ytterligare åtgärder för att stärka den interna kontrollen bör prioriteras under 2018.

Under året har revisionen bland annat genomfört en fördjupad granskning av kommunens strategiska arbete med vattenför- sörjning. Granskningen visade att kommunstyrelsen och stads- byggnadsnämnden i huvudsak bedriver ett ändamålsenligt arbete samt följer gällande lagstiftning. I granskningen framkom att det saknas dokumenterade planer för reserv- vattenförsörjning och nödvattenförsörjning, vilket är en brist. I vissa aspekter bör även återrapportering till ansvarig nämnd förtydligas.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Haninge kommun har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillräckligt sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna, i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ. Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning godkänns. Som underlag för vår bedömning åberopar vi bifogade rapporter.

HANINGE DEN 4 APRIL 2018

Rolf Brehmer

Kenneth Strömberg

Ing-Britt Waern

Krystyna Munthe

Vilhelm Olsson

Wulf Schroeder

TILL REVISIONSBERÄTTELSEN HÖR BILAGORNA:

- De sakkunnigas rapporter
- Granskningsrapporter från lekmanne revisorerna och revisionsberättelser från bolag/förbund

HANINGE KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2017

